

MVP

MANUÁL VEŘEJNÝCH PROSTOR MĚSTA TEREZÍN
TEREZIN PUBLIC SPACE DESIGN MANUAL

ZÁKLADNÍ INFORMACE

OFICIÁLNÍ NÁZEV PROJEKTU

Generel veřejného prostranství

ZAŠTIŤUJÍCÍ PROJEKT

Recapture the Fortress Cities (RFC)
PGI05866, Interreg Europe

OBJEDNATEL

Ústecký Kraj
Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem

ZAINTERESOVANÉ STRANY

Město Terezín
nám. ČSA 179, 411 55 Terezín

Památník Terezín
Principova alej 304, 411 55 Terezín

Terezín – město změny
Akademická 409, 411 55 Terezín

ZODPOVĚDNÝ AUTOR

Ing. arch. Walbert Schmirler
Osvobození 1306/7, 412 01 Litoměřice

ZHOTOVITELÉ

Ing. arch. Walbert Schmirler
Ing. arch. Petr Vozáb (schémata v části „povrchy
a prvky“)

KONZULTANTI

Terezín město změny
Jří Hofman, Vendula Bláhová

Město Terezín
René Tomášek, Aleš Lepič, Robert Czetmayer
Radomír Sumič, Lenka Vavrušková

Ústecký kraj
Václav Papřok, Markéta Drahošová

Památník Terezín
Tomáš Výchopeň

Památková péče
Ivona Hohenbergerová, Antonín Kadlec

Architekti a urbanisté
Lukáš Hudák, Petr Vávra

AUTORSKÉ PRÁVO

Tento dokument nemůže být kopírován, nebo
reprodukován v celku, ani v části bez písemného
souhlasu zpracovatele (zodpovědný autor)
a objednatele.

European Union
European Regional
Development Fund

Ústecký kraj

národní kulturní památka

OBSAH

ZÁKLADNÍ INFORMACE	2	VEŘEJNÉ PROSTORY – LINIE	59-63
OBSAH	3	Veřejné prostory – linie	59
		Veřejné prostory – linie – ulice	60
ÚVOD	4	Veřejné prostory – linie – ulice – dělení	61
		Veřejné prostory – linie – na opevnění	62
MAPOVÉ PODKLADY	5-8	Veřejné prostory – linie – na opevnění – dělení	63
Mapa	5		
Vlastnické vztahy	6		
Občanská vybavenost	7		
Veřejné prostory	8		
POVRCHY A PRVKY	9-22		
Materiály a prvky	9		
Mobiliář	10-11		
Zábradlí	12-13		
Osvětlení	14-15		
Detaily	16-18		
Povrchy	19-22		
VEŘEJNÉ PROSTORY – PLOCHY	23-58		
Veřejné prostory – plochy	23		
Náměstí	24-28		
Okolí kostela	29-30		
Předprostor kavalíru IV	31-33		
Předprostor kavalíru VIII	34-36		
Most	37-39		
Křižovatka u památníku	40-42		
Předprostor kasáren	43-45		
Předprostor kavalíru II	46-48		
Bohušovická brána	49-51		
Litoměřická brána	52-54		
Dolní vodní brána	55-56		
Horní vodní brána	57-58		

ÚVOD

MANUÁL VEŘEJNÝCH PROSTOR

Tento dokument si klade za cíl komplexně uchopit problematiku revitalizování veřejných prostor v Terezíně. Je uveden sérii analytických map, na kterou navazuje specifikace povrchů a prvků vhodných k použití v terezínském veřejném prostoru, včetně všemožných principů a pravidel pro jejich navrhování a umístění. Podstatnou částí dokumentu je poté individuální pojetí dvanácti klíčových veřejných prostor, v rámci kterého je popsán jejich současný stav, současný i historický způsob jejich fungování a principy, které je vhodné sledovat při projektování jejich revitalizované podoby.

Dokument je tedy určen především pro projektanty, které by měl rychle uvést do jedinečného kontextu terezínské pevnosti, zrychlit proces projektování a napomoci jeho kvalitnějšímu výsledku.

Řešení a principy v tomto dokumentu popsané byly konzultovány s městem Terezín, Památkovým úřadem Terezín a se zástupci památkové péče a jejich realizace, realizace příbuzných řešení, nebo realizace řešení sledujícího popsané principy projektování by proto měla být nadstandardně rychlým procesem.

PUBLIC SPACE DESIGN MANUAL

This document is about revitalizing public spaces in the town of Terezín. It starts with a series of analytical maps, followed by a specification of surfaces and elements suitable for use in Terezín's public space. The main part of the document is the individual concept of twelve important public spaces. This part describes their current state, their current and historical functioning and the principles that should be followed when designing a revitalized form of these public spaces.

This document is therefore primarily intended for designers, who should be quickly introduced to the unique context of the Terezín Fortress. The document should help designers to speed up the design process and help them to produce a quality design that fits well with the Terezín Fortress.

The solutions and principles described in this document have been consulted with the City of Terezín, the Terezín Memorial and representatives of the historic preservation authorities. Therefore, the implementation of the solutions following the described design principles should be an exceptionally fast process.

AKTUÁLNOST MANUÁLU

Smyslem tohoto dokumentu je také fungovat jako neustále se aktualizující sborník míst vhodných k revitalizaci a nápadů, jak ji provést.

Pomocí použitého systému map a schémat je možné popsat téměř každý prostor, záměr, nebo projekt v Terezíně. Manuál poskytuje šablonu, do které je možné vkládat nové myšlenky, nápady a nově vznikající projekty a poskytuje tak možnost přehledně na jednom místě shromáždit současné i minulé nápady pro rozvoj města a zásady pro navrhování

a přistupování k pevnosti, které se v průběhu času vyprofilují jako vhodné k dodržování. Tím, že se budou všemožné nápady a principy začleňovat do strukturovaného dokumentu dojde k jejich uchování a snadnému dohledání a zároveň bude zaručeno, že bude tento manuál stále aktuální.

S ohledem na tuto funkci manuálu je součástí odevzdávky i jeho layout ve formátu .indd a popis rozvržení dokumentu včetně systému jeho doplňování. Layout i systém jeho užívání jsou maximálně jednoduché a v případě potřeby je možné dokument doplňovat i tak, že se vytištěný layout vyplní tužkou a naskenovaná stránka se začlení do manuálu.

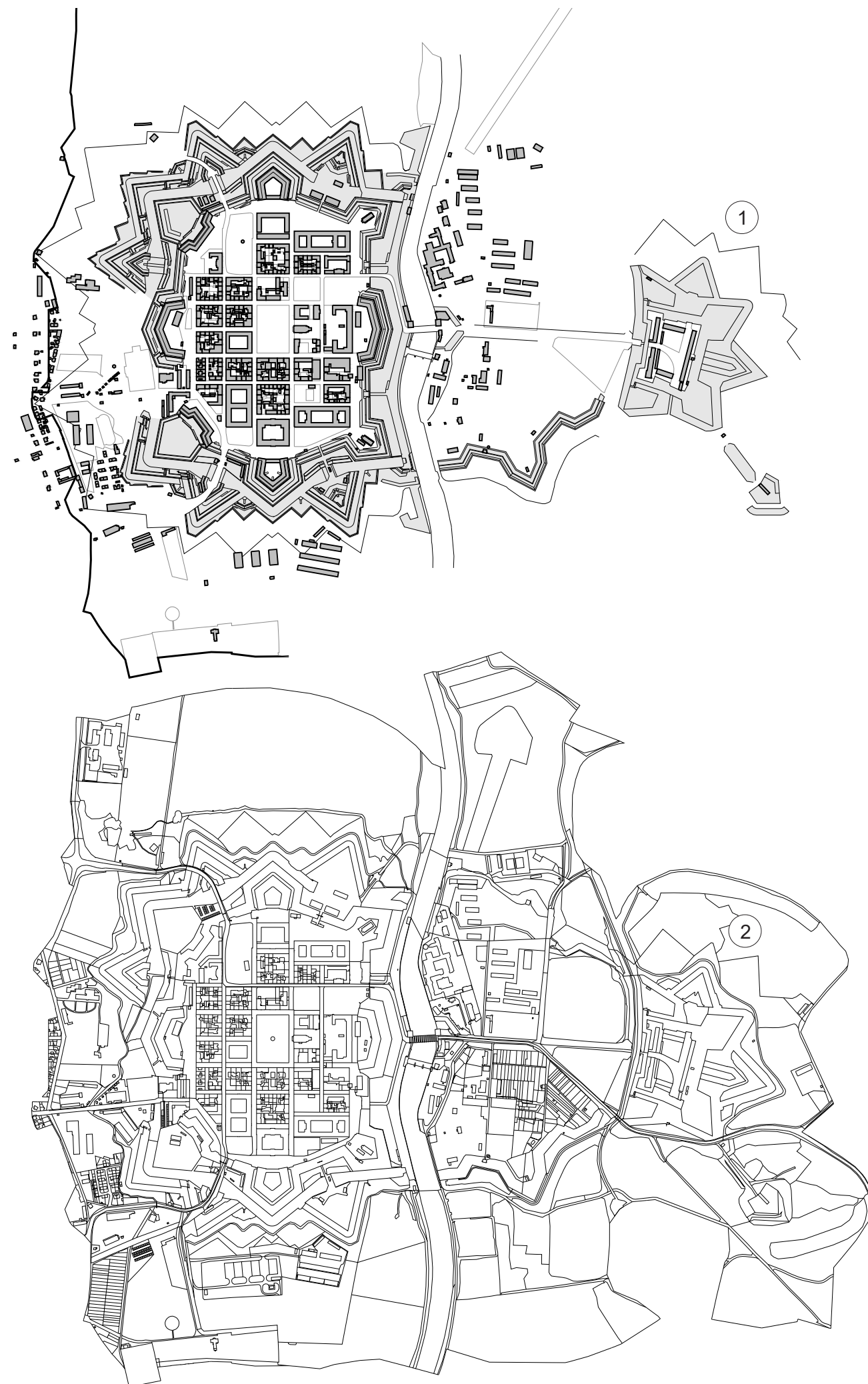
MAPA

MAPA

Pro potřeby tohoto manuálu byla vytvořena mapa Terezína **(1)** vycházející z digitálního modelu historické podoby města, archivních výkresů, ortofotomap, digitálního modelu terénu a katastrální mapy **(2)**.

Mapa je ve většině tohoto dokumentu prezentována v měřítku 1:7800 a je možné ji definovat jako kombinaci schwarzplanu, detailního zakreslení systému opevnění a vyznačení klíčových parcel a linií.

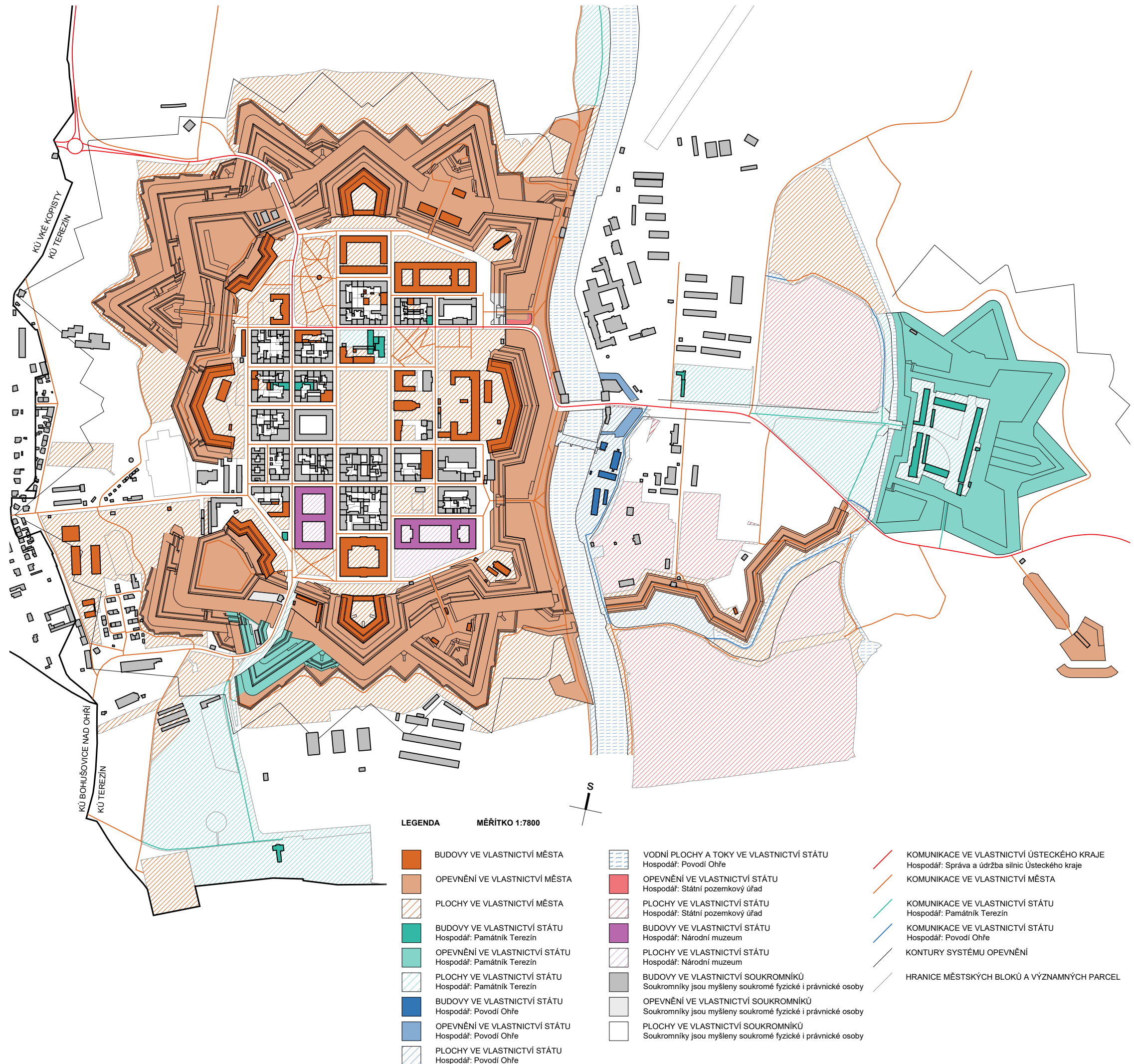
Jde o základní materiál k popisu Terezína jako celku i jednotlivých jeho částí a je rovněž důležitým podkladem pro jakékoliv projektování ve městě.

VLASTNICKÉ VZTAHY

VLASTNICKÉ VZTAHY

Město Terežín disponuje ohromným nemovitým majetkem zahrnujícím desítky tisíc metrů čtverečních napříč velkými vojenskými budovami, kilometry dlouhou sítí podzemních chodeb a jedním z vůbec největších systémů bastionového opevnění. Kromě městských bloků tvořených drobnými stavbami od počátku pevnosti vlastněnými soukromníky a několika většími budovami, které v současnosti vlastní stát, patří do majetku města téměř vše. To je velkou výhodou při revitalizování města a zároveň ohromným břemenem z pohledu správy a údržby těchto nemovitostí.

OBČANSKÁ VYBAVENOST

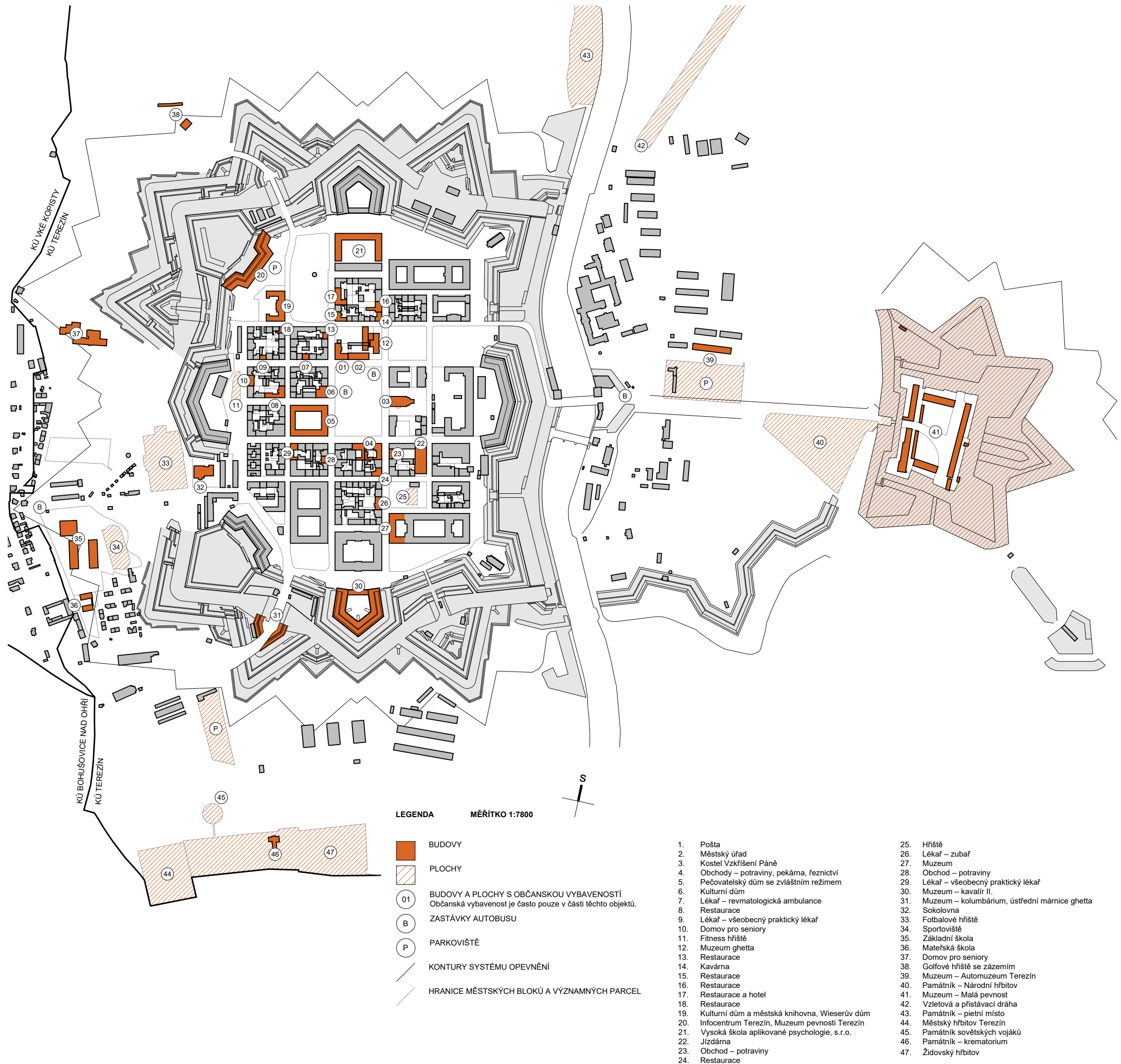
STAV OBČANSKÉ VYBAVENOSTI A JEJÍ DŮLEŽITOST PRO ROZVOJ MĚSTA

Terezín trpí nedostatkem občanské vybavenosti, ve městě se sice nachází velké množství nejruznějších kulturních institucí, především muzeí, ovšem je zcela nedostatečně vybaveno obchody s potravinami, restauracemi, kavárnami a další s gastronomií spojenou vybaveností. Městu rovněž zcela chybí řada specifických provozů, jako jsou obchody se zdravotnickými potřebami, nebo lékárny.

Nedostatek popsané vybavenosti je problém pro rozvoj města, revitalizace velkých vojenských budov, na kterou se město dlouhodobě snaží shánět prostředky, by se sebou nevyhnutelně přinesla mnoho požadavků na občanskou vybavenost, které by nebylo možné řešit v samotných revitalizovaných stavebách. Bez záruky fungujícího města saturujícího potřeby nově vzniklých provozů v revitalizovaných stavebách se jen těžko najde developer, který se i přesto rozhodne do Terezína investovat.

Klíčovým faktorem pro rozvoj občanské vybavenosti je kvalita veřejného prostoru, který svým tvarováním musí umožnit vznik jednotlivých provozů a služeb. Toho lze docílit například tím, že před fasádami budov na náměstí a v rušných ulicích budou chodníky natolik široké, že bude možné na nich zřídit restaurační zahrádku.

Kvalitní veřejný prostor s vysokou pobytovou kvalitou láká k pobývání v něm a je jen otázkou času než kolem populárních a dobře fungujících prostorů začnou přirozeně vznikat obchody a služby. Terezín má již dnes mnoho co nabídnout, ovšem v současnosti se ve městě najde minimum míst, které lákají k tomu se v Terezíně zdržet a strávit v něm více času, než který je nutný k absolvování muzejní prohlídky, nebo procházce po bastionovém opevnění.

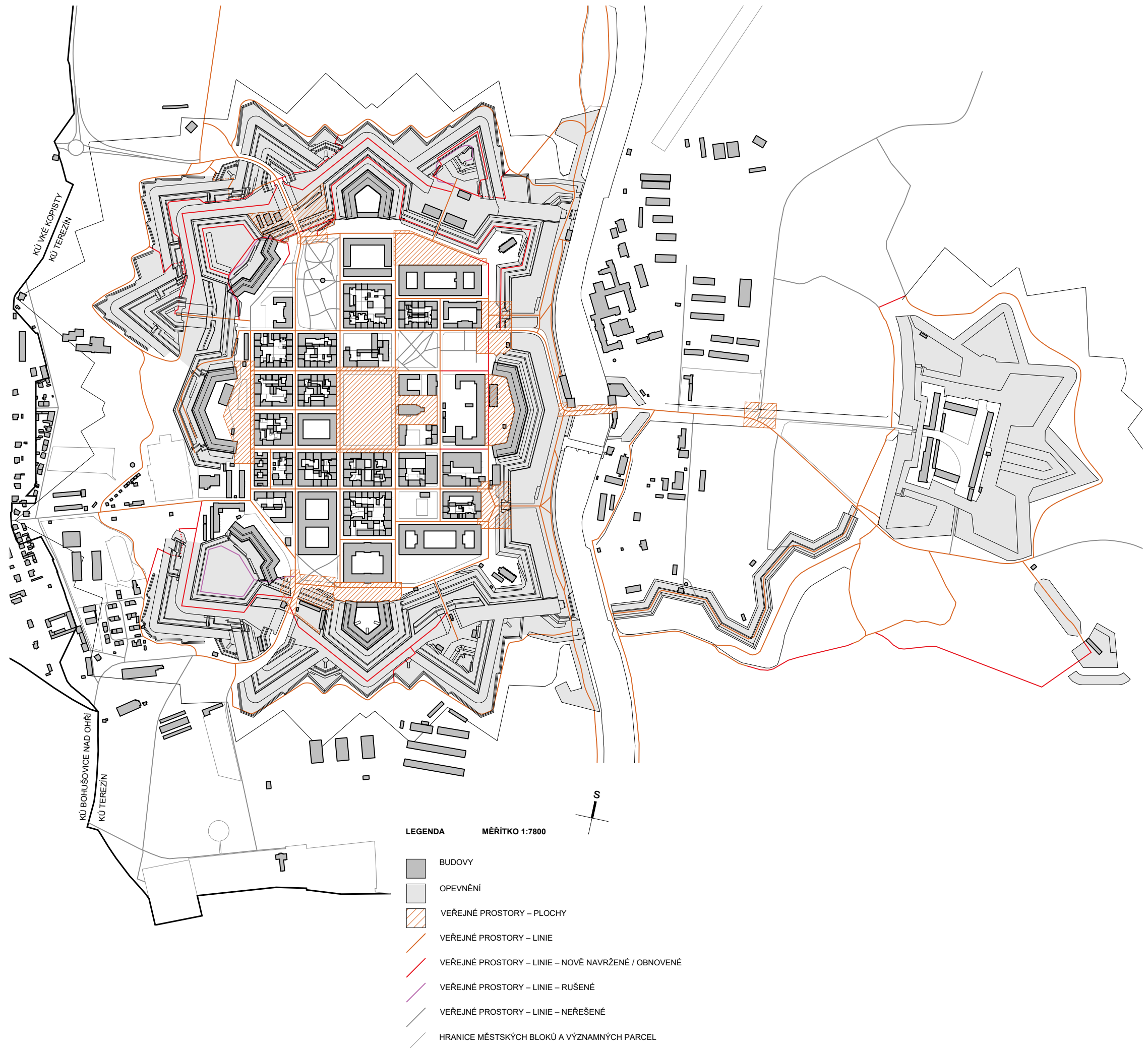

VEŘEJNÉ PROSTORY

ŘEŠENÉ VEŘEJNÉ PROSTORY

Tato mapa zobrazuje všechny veřejné prostory, které jsou předmětem řešení tohoto dokumentu. Jde o dvanáct klíčových ploch jako je například náměstí, místa kde historicky stály městské brány, nebo předprostory významných budov. Kromě těchto veřejných prostor dále označovaným jako „plochy“ se manuál zabývá i liniovými veřejnými prostory, tedy ulicemi, vycházkovými a turistickými trasami či promenádami, které doplňuje a propojuje tak, aby vznik uzavřený systém tras nabízejících řadu alternativních způsobů, jak se po pevnosti pohodlně pohybovat.

Pro všechny veřejné prostory platí dále popsané obecné principy úpravy jejich povrchů a vhodnosti osazení prostorů nejrůznějšími prvky. Klíčové prostory jsou poté řešeny konkrétně a ve větším detailu.

POVRCHY A PRVKY

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Na následujících stranách jsou popsány principy a prezentovány příklady povrchů vhodných pro užití v terezinském veřejném prostoru a prvků, které jsou jeho nezbytnou součástí. Při výběru a specifikování povrchů i prvků bylo sledováno několik zásad:

1. Minimum prvků

Veřejný prostor vybaven jen nezbytným minimem prvků je jednodušší a levnější na údržbu, snáze se v něm pohybuje a orientuje a dává více vyniknout historické architektuře a památkám, které nejsou přebytnými prvky cloněny. Pro používání pouze nezbytného minima prvků je třeba znát, kde a v jakém množství by měly být jednotlivé prvky umístěny a zároveň je vhodné do každého z užitých prvků integrovat maximum funkcí.

2. Scelení města

Terezín sestává ze dvou výrazně odlišných částí, z vnitřních částí pevností tvořených městem s uzavřenými městskými bloky a ze systému opevnění, který se dá definovat jako člověkem vystavěná krajina. Napříč celým Terezínem by měl být použit od každého druhu jen jeden prvek, který musí působit adekvátně uvnitř města i na opevnění. Stejně prvky a povrchy použité napříč celý městem sjednotí jeho rozdílně působící části a sníží se náklady na jejich realizaci i údržbu.

3. Zachování pevnostního rázu a charakteru

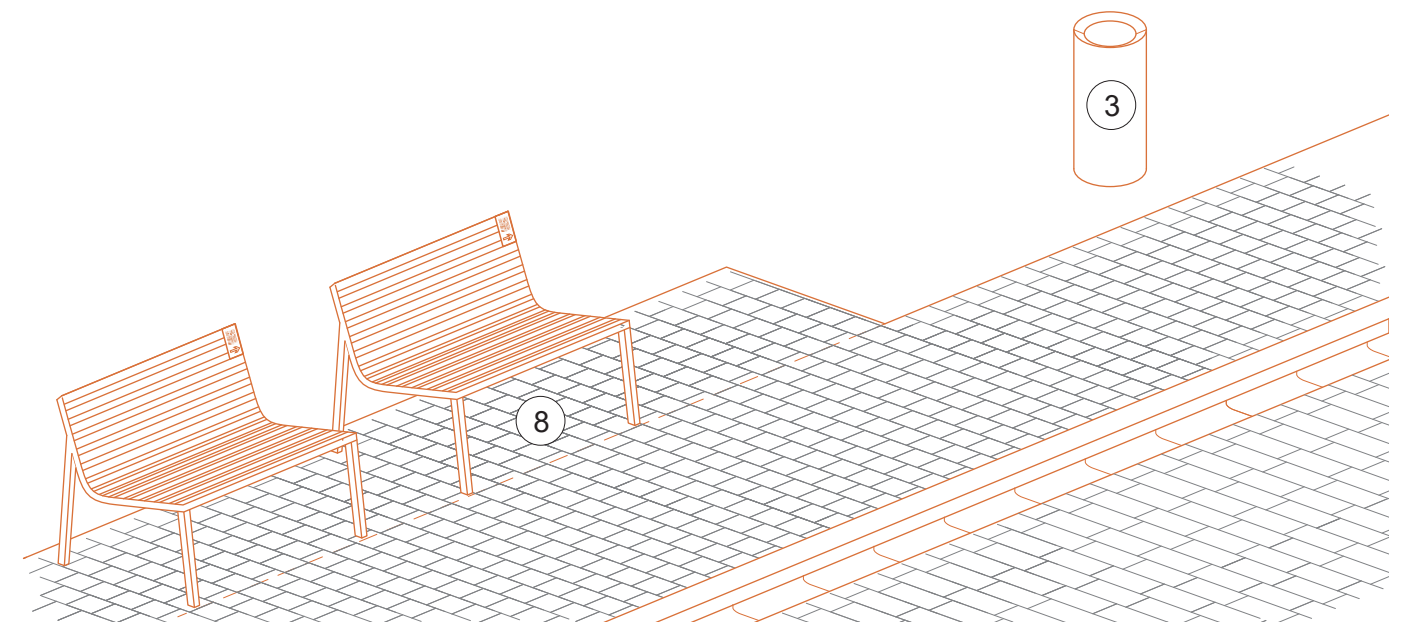
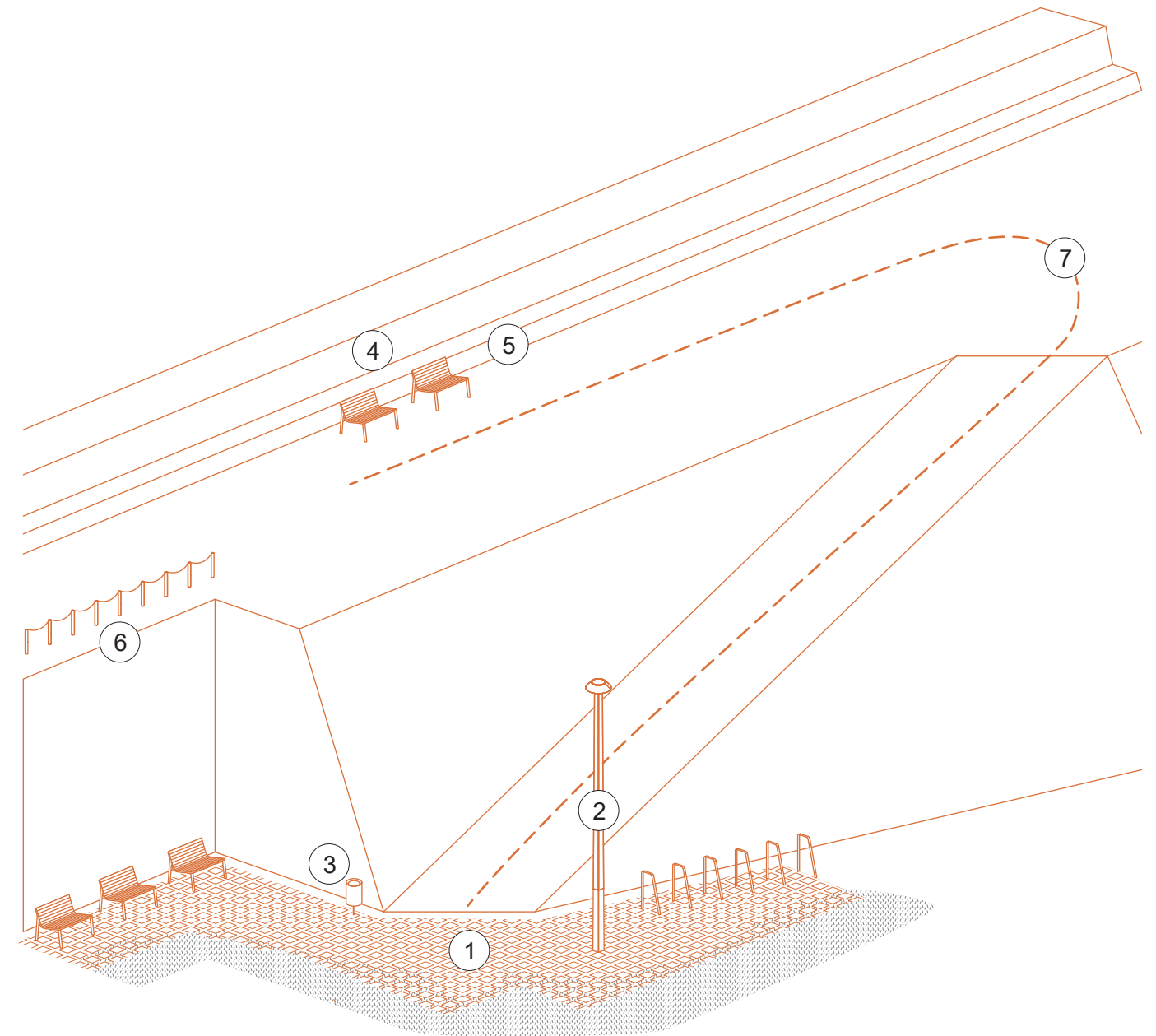
Povrchy ani prvky umístěné ve veřejném prostoru nesmí narušit ráz pevnosti, nebo oslabit vizuální působení historických budov a konstrukcí. Měly by tedy být vždy umísťovány tak, aby na sebe nestrhávaly pozornost a aby nenabádaly k pohybu

po veřejném prostoru způsobem nepřírodným pro fungování města.

Umístění prvků a použití materiálů by mělo nabídat k ideálnímu způsobu užívání veřejného prostoru. Prostor na úpatí ramp zpřístupňujících opevnění je vhodné zpevnit zatravnovací dlažbou **(1)**, aby ho turisté nevyšlapali a nedržela se v něm následně voda. Sloupy osvětlení **(2)** je možné využívat i jako vertikální orientační body u rozcestníků a křižovek turistických tras. U přístupových bodů na opevnění je také vhodné umístit odpadkové koše **(3)**, aby se sebou lidé na hradby nebrali odpadky. Jednotlivé prvky by zvláště v systému opevnění měly být umístěny v minimálním množství a takovým způsobem, aby nenarušily jeho siluetu a nebyly viditelné na hlavních pohledových osách, je možné je skrýt například za předprseň **(4)** a banket **(5)**. Zábradlí je třeba umísťovat jen do míst, kde je to nezbytné, jako jsou úzké průchody, u kterých bezprostředně hrozí pád do hloubky **(6)**. Minimalizace potřeby zábradlí je jedním z hlavních faktorů při trasování cest po opevnění **(7)**, které by měly místo zábradlí využívat především historickou profilaci terénu jako jsou např. předprsní zídky **(4)**.

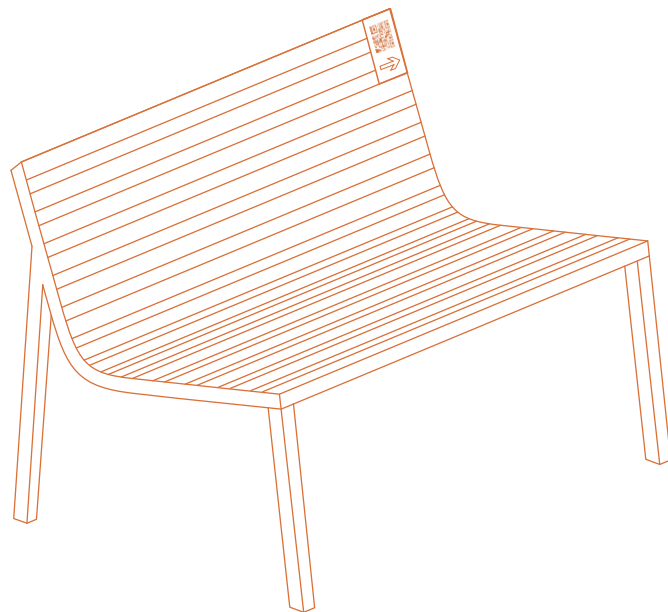
4. Obecné zásady pro rozmísťování prvků

Stejně jako v jakémkoliv jiném městě, je i v Terezíně vhodné řídit se obecnými zásadami rozmísťování prvků po městě. Tyto zásady byly již mnohokrát popsány a mnohé z nich jsou dnes již vnímány jako standardy navrhování. Jde o pravidla jako vyvarování se umísťování odpadkových košů **(3)** příliš blízko laviček, aby zápach z nich neobtěžoval lidi na lavičce sedící, nebo nutnost zpevnění plochy pod lavičkou **(8)**, která by se jinak mohla bořit do terénu a u jejích nohou by se hromadila voda.

MOBILIÁŘ

PRINCIPY

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Mobiliář je nezbytnou součástí každého veřejného prostoru, hraje významnou roli ve způsobu, jakým je možné prostor využívat, je klíčový pro jeho obyvatelnost a dotváří jeho estetiku a vyznění.

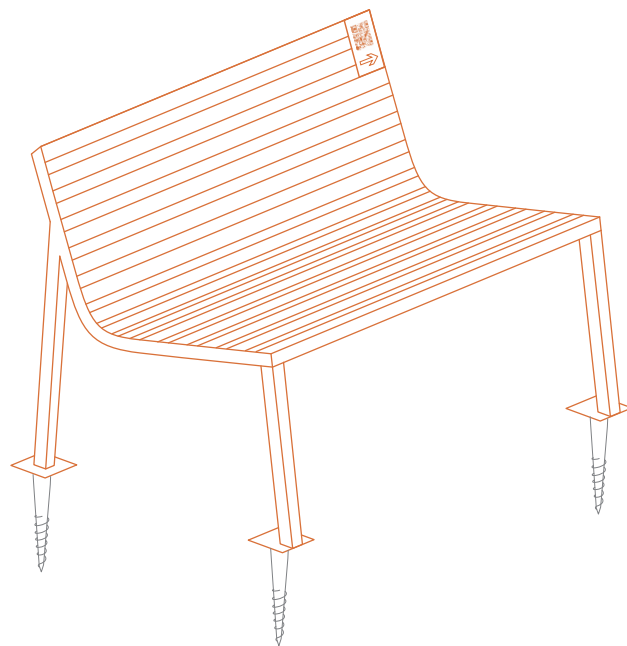
Mobiliář je proto potřeba používat a rozmisťovat s ohledem na to, jak chceme, aby byl veřejný prostor využíván. Pokud bude potřeba na úzkých stezkách na opevnění udržovat turisty v pohybu, umístí se mobiliář pouze kolem přístupů na opevnění. Reprezentativní veřejné prostory a důležitá nebo pietní místa by měla být vybavena pouze lavičkami, koše či stojany na kola by mohly vážnost takového prostoru snižovat. Naopak prostor před infocentrem, ve kterém budou zástupy turistů čekat na prohlídku pevnosti, nebo prosto před radnicí a poštou, kde se ve větší míře pohybují místní, je vhodné vybavit všemi prvky mobiliáře.

Terezín disponuje ohromným množstvím kulturních památek, historické architektury a zajímavých průhledů a výhledů. Mobiliář by proto neměl být vizuálně příliš výrazný a měl by spíše nechat vyniknout zajímavé historické prostředí pevnosti. Proto je vhodné volit tvarově i materiálově spíše tradiční řešení (nikoli ovšem archaické), které na sebe jednak nepoutá zbytečnou pozornost a hodí se do města s velkým podílem historické zástavby.

Aby mobiliář spolehlivě a za všech podmínek plnil svou funkci, musí být navrhovány s velkým důrazem na odolnost a snadnou udržitelnost. Lavička musí vydržet, když na ni někdo skočí, nebo si sedne na její opěradlo, odpadkový koš by měl mít jednoduchý tvar, bez škvír a prostor kde by se mohl hromadit nepořádek a povrch jeho pláště by měl jít snadno vyčistit. Stojan na kola by měl být proveden natolik robustně, aby ho jakékoli množství kol, nebo hrubší zacházení nemohlo poškodit, či vyvrátit.

LAVIČKA

Lavička by měla být především pohodlná k sezení a zároveň maximálně odolná. Správné ergonomické tvarování zajistí pohodlný posed a zároveň téměř znemožní sezení na horní hraně opěradla, čímž se zamezí odírání a špinění sedací plochy. Tvar lavičky by měl být co nejjednodušší, bez zbytečných rohů a zákoutí, ve kterých by se mohla hromadit špína a odpadky, jednoduché by mělo být i řešení sedací plochy, například ve formě dřevěných lamel z tepelně modifikovaného dřeva, které se na slunci příliš nerozpálí, za deště příliš nenavlnou, a které lze při poškození snadno vyměnit. Lavičku je také vhodné doplnit tabulkou s QR kódem odkazujícím na mapu Terezína a jednoduchým turistickým značením zobrazujícím směr pokračování trasy, na které se lavička nachází. Lavičky rozmístěné v rámci opevnění je třeba kotvit pomocí zemních vrtů, přičemž je nutné věnovat zvýšenou pozornost na jejich vyrovnaní.

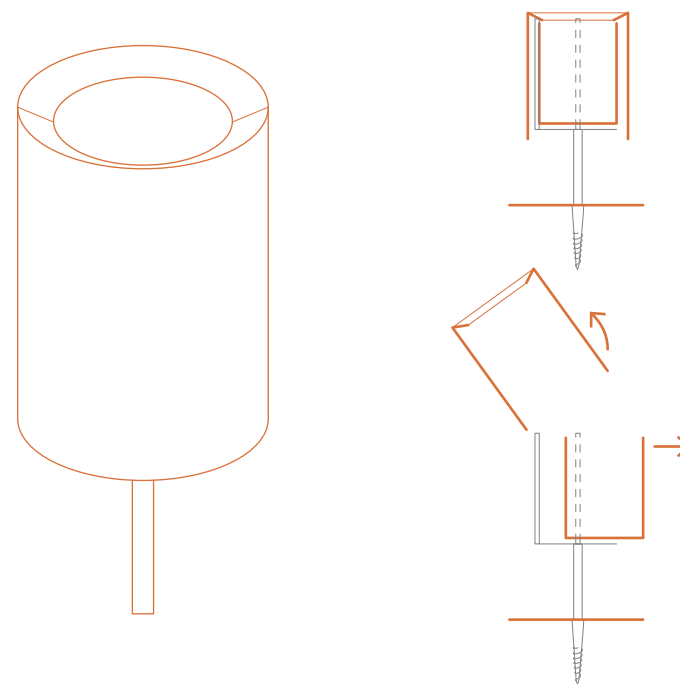

VELKÝ ODPADKOVÝ KOŠ

U odpadkového koše je kladen důraz především na jednoduchost obsluhy a na dlouhodobé udržení vysoké pohledové kvality. Konstrukce by měla být maximálně jednoduchá bez zákoutí a rohů, ve kterých by se mohl hromadit odpad mimo sběrnou nádobu. Plášť musí být snadno čistitelný a musí umožňovat jednoduchou výměnu vnitřní nádoby na odpad. Je vhodné mít možnost doplnit koš zásobníkem papírových sáčků pro venčení psů.

MALÝ ODPADKOVÝ KOŠ

Varianta odpadkového koše vhodná k umístění na nepevné plochy (pomocí zemního vrtu).

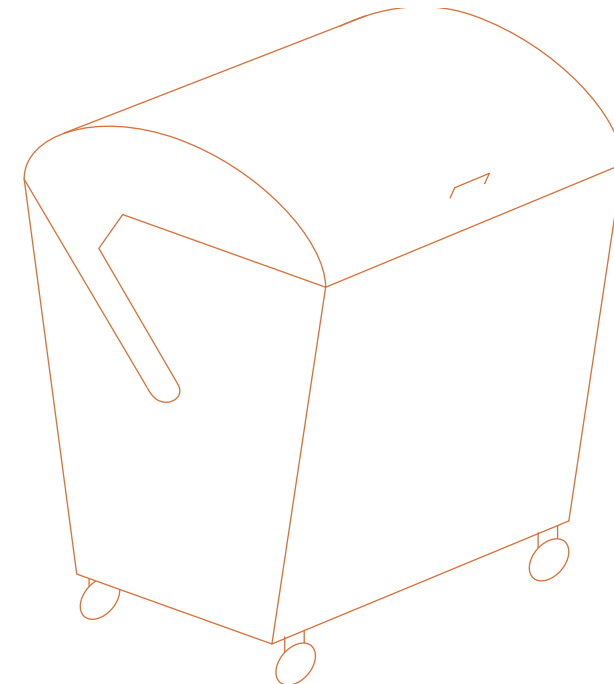

STOJAN NA KOLA

Stojan osvědčeného tvaru umožňující mnoho způsobů jak k němu připoutat kolo. Kotven by měl být do základu pod zpevněnou plochou, není vhodné ho umisťovat na plochy nezpevněné.

ODPADNÍ KONTEJNER

Sběrný kontejner na odpad je výrazným ovšem často nevábně vyhlížejícím prvkem ve veřejném prostoru. V Terezíně není vhodné pro kontejnery budovat přístřešky, a proto je klíčové vybrat elegantně navržený kontejner střídavého vzhledu, ideálně z ocelového plechu povrchově upraveného tak, aby ladil s ostatními prvky mobiliáře. Kromě estetického působení jsou kritérii návrhu snadný přístup pro uživatele a standardizace konstrukce pro mechanizované vyprazdňování.

MOBILIÁŘ

PŘÍKLADY

LAVIČKA

Univerzální lavička použitelná napříč celý městem by měla být maximálně jednoduchá a odolná. Měla by být relativně lehká s nedestruktivní možností jak ji odpoutat od podkladu, aby se rozmístění laviček mohlo přizpůsobovat změnám ve veřejném prostoru. Doplnit lavičku o madlo je vhodné pouze v méně frekventovaných částech města, ve kterých se kolem laviček naráz nepohybuje velké množství lidí, pro které můžou být lavičky pohybovou bariérou.

ODPADNÍ KONTEJNER

Je třeba dbát na údržbu odpadních kontejnerů a prostor, ve kterých se nachází. V rámci Terezína totiž není vhodné stavět pro ně přístřešky a o to větší důraz je proto nutné klást na samotný pohledově exponovaný kontejner.

MALÝ ODPADKOVÝ KOŠ

STOJAN NA KOLA

Osvědčený tvar obráceného písmena U lze realizovat i v prostorově velmi úsporném provedení.

PODZEMNÍ ODPADNÍ KONTEJNER

Podzemní kontejner se do veřejného prostoru propisuje pouze malou vrchní částí s vhozem a jde tak o esteticky nejpříjemnější řešení nádoby na odpad. Je ovšem třeba počítat s velkými nároky na obsluhu a údržbu. Při manipulaci jeřábu s těžkou podzemní nádobou často dochází k pomačkání krycích plechů a poškození okolí kontejnerů. Z bezpečnostních důvodů je také limitována velikost vhozu a podzemní kontejnery proto nelze použít k uskladnění objemnějšího odpadu, který se poté často hromadí v jejich okolí.

VELKÝ ODPADKOVÝ KOŠ

POLOPODZEMNÍ ODPADNÍ KONTEJNER

Polopodzemní kontejner se do veřejného prostoru propisuje nejen vhozem, ale i podstatnou částí samotné nádoby na odpad. Toto řešení značně zjednodušuje vyprazdňování kontejneru, které může být u podzemní varianty problematické. U drtivé většiny v současnosti nabízených polopodzemních kontejnerů je jejich praktičnost vykoupena nevzhledným provedením, přičemž právě vzhled je často důvodem (zvláště v historickém prostředí) proč nepoužít klasický nadzemní odpadní kontejner.

ZÁBRADLÍ

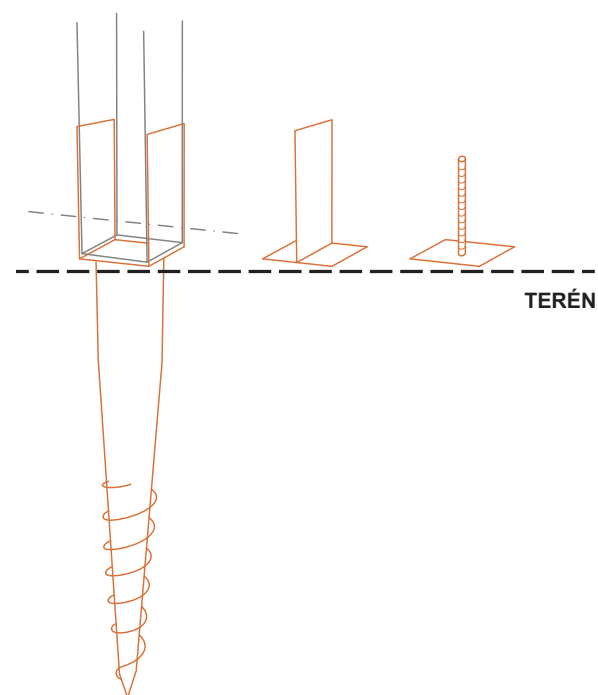
PRINCIPY

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

V pevnosti Terezín, zvláště v rámci bastionového opevnění, vzniká mnoho momentů, kdy je potřeba použít k zajištění bezpečnosti zábradlí. Opevnění má ovšem velkou historickou hodnotu a zábradlí je nutné provádět takovým způsobem a v takové míře, aby pohledově ani fyzicky systém opevnění nepoškodilo. Aby byl zásah do zemního valu co nejmenší, jsou sloupky zábradlí kotveny do terénu pomocí zemních vrutů. Zemní vruty jsou demontovatelné, trvanlivé a nedestruktivní. Pro údržbu opevnění (sekání a kosení) může být horní část konstrukce zábradlí demontována a dostatečně označené patky vrutů potom tvoří pro techniku provádějící údržbu pouze minimální překážku.

Zásah do vzhledu opevnění je minimalizován tím, že je zábradlí osazováno pouze na nejnútnejších místech, která se většinou nenachází na hlavních pohledových osách. Sloupky zábradlí jsou zároveň nižší, než doporučuje norma a zábradlí nemá výplň, takže je zvláště v subtilním provedení na delší vzdálenosti téměř neviditelné. Nízká výška zábradlí a absence výplně způsobuje, že je jeho bezpečnostní funkce značně omezena, zábradlí funguje hlavně jako psychologická zábrana upozorňující na volný okraj a pád do hloubky. Aby bylo zřejmé, že jde primárně o zábranu psychologickou a nevybízelo k chytání a opírání se o madlo, je madlo řešeno jako pohyblivé, ideálně provazové. Pouze v případech, kdy je nutné mít možnost se madla chytit, jako je stoupání po strmých rampách, je vhodné použít madlo pevné.

Zábradlí je možné řešit tímto způsobem proto, že systém opevnění v Terezíně lze požadovat za krajínotvornou stavbu, na kterou se předpisy stanovující parametry zábradlí nevztahují a proto, že má opevnění nepopíratelnou historickou hodnotu, která by byla normově řešeným zábradlím poškozena.

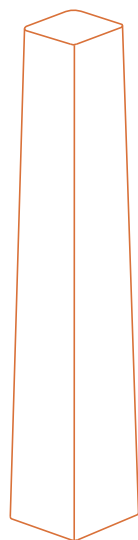

ZEMNÍ VRUT

Zemní vrut je nedestruktivní způsob nahrazující klasický betonový základ sloupku zábradlí. Různé koncovky umožňují přišroubovat k vrutu sloupky různých tvarů i materiálů. Hloubka vrtu se běžně pohybuje okolo 70 až 100 cm podle únosnosti zeminy, kterou je před zakládáním třeba ověřit.

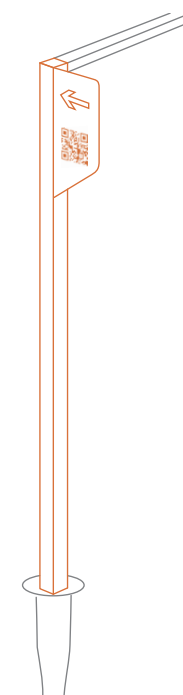
PATNÍK

Patníky ve veřejném prostoru slouží k optickému a symbolickému dělení prostoru a často také jako zábrana proti vjezdu automobilům. Podoba patníku by měla být sjednocena s ostatními prvky ve veřejném prostoru a je proto vhodné ji odvodit od sloupku zábradlí, nebo například od dřívku nebo soklu pouliční lampy. Patníky bývají standardně vysoké okolo jednoho metru.

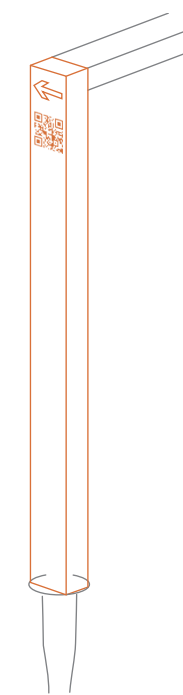
SUBTILNÍ SLOUPEK

Subtilní sloupek je vhodné použít na pohledově exponovaných místech. Jeho úzký profil je z větší vzdálenosti téměř neviditelný, ovšem je nutné zhotovit ho z dostatečně pevného materiálu.

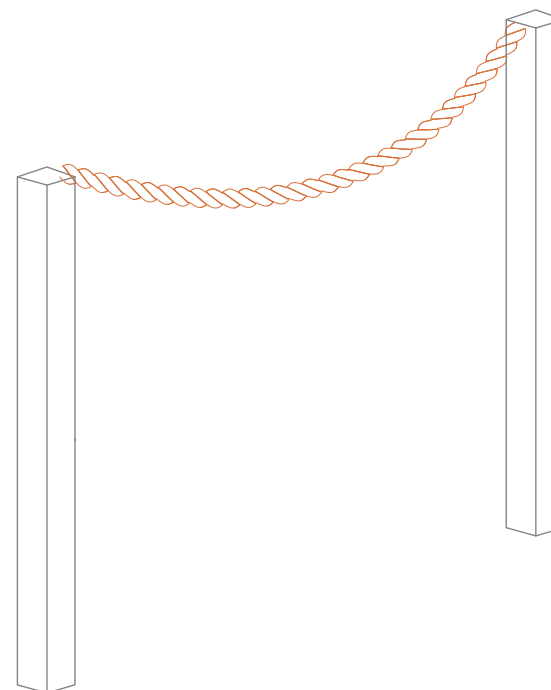
MOHUTNÝ SLOUPEK

V pohledově méně exponovaných místech, nebo v přímém kontaktu s některými konstrukcemi jako jsou například rekonstruované lávky, je vhodné použít mohutný sloupek, zhotovený ideálně ze dřeva. Stejně jako k subtilnímu sloupku, nebo k lavičce je i k tomuto prvku možné přišroubovat gravírovaný plech s infografikou zahrnující QR kód odkazující na mapu Terezína doplněný o jednoduché turistické značení.

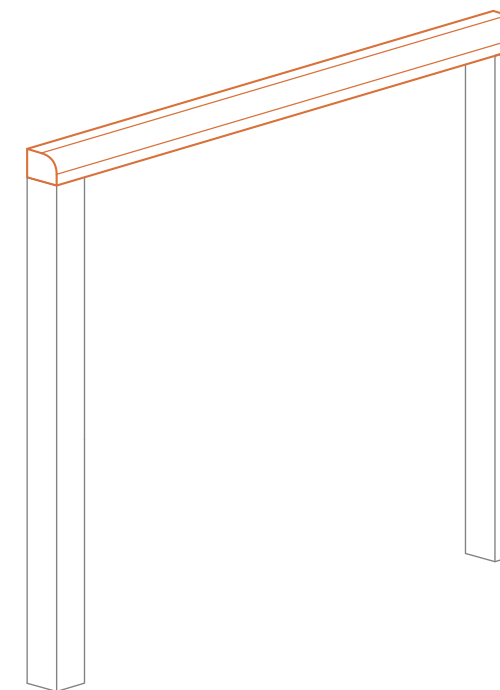
POHYBLIVÉ MADLO

Pohyblivé madlo nejlépe v podobě konopného lana bude u zábradlí v Terezíně převažujícím řešením. Lano zdůrazňuje optickou a psychologickou funkci, které u zábradlí na opevnění převažují. Lano nevybízí k tomu, aby se na něj sedalo a není pohodlné chytat se ho a opírat se o něj jako o klasické pevné madlo, ovšem mělo by být nadimenzované na to, aby bylo v případě nouze možné využít ho i pro tyto úkony.

PEVNÉ MADLO

Madlo schopné sloužit jako spolehlivá opora je vhodné použít především na šikmých rampách a obecně v prostředí náročnějším na pohyb. Madlo by mělo splňovat základní ergonomické principy, jako jsou zaoblené/stržené hrany a provedení z materiálu, který se na slunci nepřehřívá.

ZÁBRADLÍ

PŘÍKLADY

FOTO: ISTOCK.COM / PAWEL_KISIOLEK

SUBTILNÍ SLOUPEK / PEVNÉ MADLO

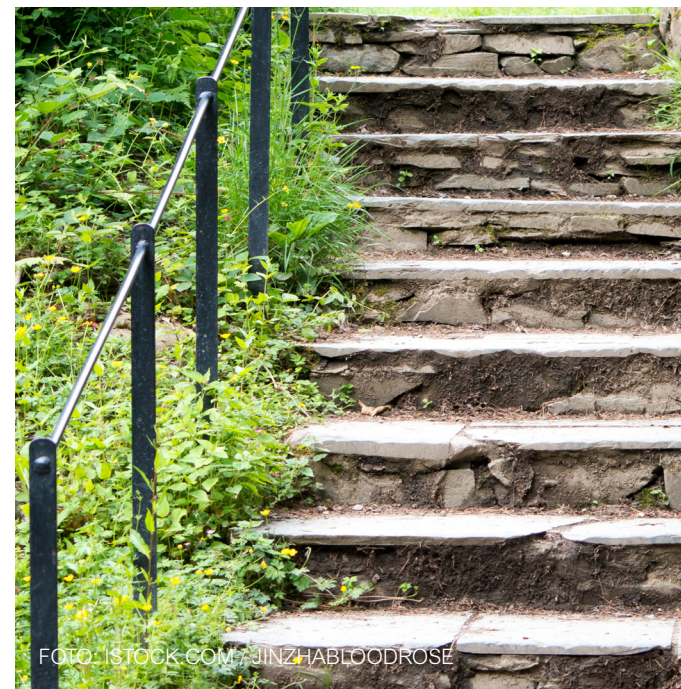

FOTO: ISTOCK.COM / JINZHABLOODROSE

SUBTILNÍ SLOUPEK / PEVNÉ MADLO

FOTO: ISTOCK.COM / JPLDESIGNS

MOHUTNÝ SLOUPEK / PEVNÉ MADLO

PATNÍK

FOTO: ISTOCK.COM / JUAN FRANCISCO MORENO GAMEZ

MOHUTNÝ SLOUPEK / POHYBLIVÉ MADLO

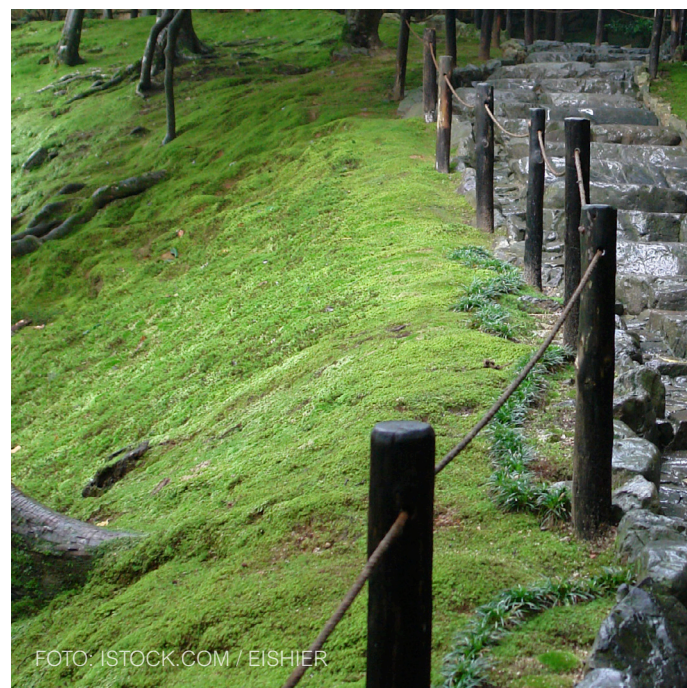

FOTO: ISTOCK.COM / EISHIER

MOHUTNÝ SLOUPEK / POHYBLIVÉ MADLO

FOTO: ISTOCK.COM / ADVENSHOT

SUBTILNÍ SLOUPEK / POHYBLIVÉ MADLO

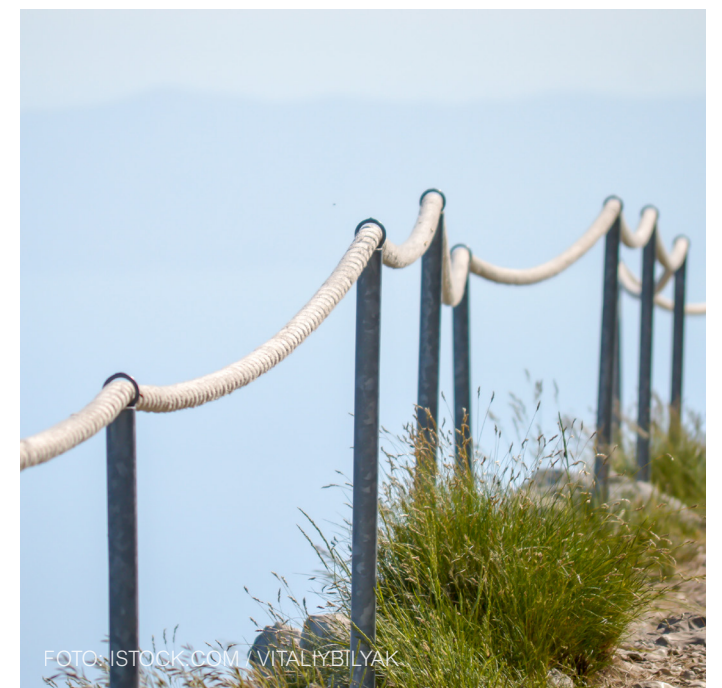

FOTO: ISTOCK.COM / VITALIYBILYAK

OSVĚTLENÍ

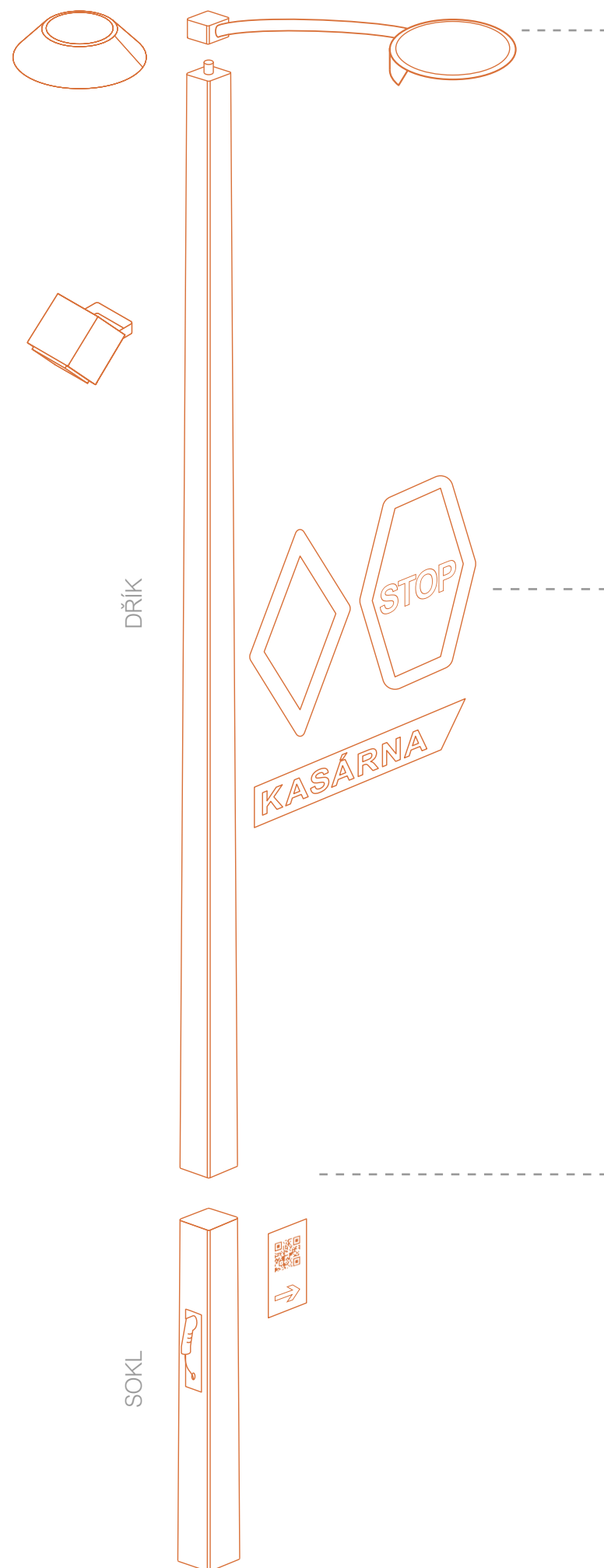
PRINCIPY

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Nedílnou součástí každého veřejného prostoru je i veřejné osvětlení. Stožáry ve městech běžně dosahují výšek od 5 do 8 metrů a kromě svého primární účelu mohou sloužit k řadě dalších využití například jako nosiče nejrůznějšího značení, nebo jako vertikální dominanty napomáhající k orientaci v prostoru. Na rozdíl od ostatních popisovaných prvků hraje u veřejného osvětlení velkou roli technika a je třeba klást důraz na její správné využití, jelikož špatně navržený systém veřejného osvětlení může výrazným způsobem snížit kvalitu veřejných prostor a zaplavit město světelným smogem.

Při návrhu veřejného osvětlení je třeba pracovat s rovnoměrností osvětlení, aby v osvětleném veřejném prostoru nevznikala přesvětlená, nebo naopak zcela neosvětlená místa. Rovněž je nutné pracovat se směrováním světelného toku a zajistit, aby příliš velké množství světla nesměřovalo do interiérů přilehlých staveb. Je třeba pracovat i s barvou světla, která má velký dopad na čitelnost osvětlovaného prostoru, ovlivňuje fungování našeho organismu a má podstatný vliv na zdraví člověka. Při návrhu osvětlení by se mělo dbát i na energetickou stránku věci, nepoužívat svítidla se zbytečně vysokým výkonem a využívat opatření pro úsporu energie (senzory, časové spínače).

Předpisy a logické principy tvarování veřejných prostor rovněž stanovují řadu zásad kam veřejné osvětlení umísťovat. Je například nutné dostatečně osvětlovat přechody a obecně místa kde může hrozit chodcům v noci nebezpečí. Pomocí světla lze také veřejný prostor do velké míry tvarovat, zdůraznit jeho přednosti a skrýt provozní nezbytnosti jako jsou například odpadní kontejnery, čehož je vhodné využít například při pořádání kulturní akcí.

VÝLOŽNÍK A SVÍTIDLO

Na vrchol stožáru je možno umísťovat svítidla přímo, nebo na výložníku. Výložník je vhodné použít především k osvětlení středu vozovky a zároveň přilehlého chodníku. V parcích je naopak vhodnější použít všesměrová svítidla a v otevřených veřejných prostorech směrově orientovaná svítidla bez výložníku, opatřená stíněním minimalizujícím dopad světla do vyšších částí fasády přilehlých budov a osvětlování jejich interiérů.

Dřevěná konstrukce dříku umožňuje i montáž doplňkových bodových svítidel vhodných pro řešení nestandardních situací ve veřejném prostoru, k dodatečnému osvětlení prostoru během kulturní akce, nebo k osvětlování architektonických detailů a významných prvků města, jako je například základní kámen pevnosti.

DŘÍK

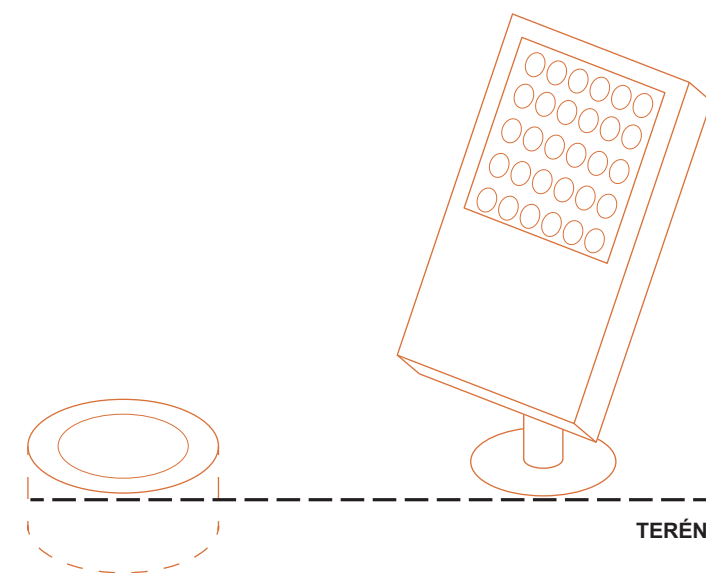
Hlavní část stožáru by měla být subtilní z odolného materiálu a s ohledem na fungování sloupu jako vertikální dominanty by mělo být provedení dříku i na vysoké estetické úrovni. K historickému charakteru města i do systému opevnění a přilehlé krajiny se nejlépe hodí dřík dřevěný.

Na tělo dříku je možno pomocí kotvicí objímky a vynášecího profilu umístit jak dopravní značky, tak městský systém rozcestníků. Další prvky jako jsou reklamní bannery a poutače jsou vzhledem k působení veřejného prostoru méně vhodné a jejich užití a podoba by měly být regulovány.

SOKL

Sokl je provozně nejvíce namáhanou částí stožáru veřejného osvětlení, musí snášet okop a nejrůznější kolize, bývají na něj nelegálně vylepovány plakáty, nebo jsou k němu poutána jízdní kola.

Sokl by proto měl být maximálně odolný. Vhodným materiálem je kov – ocel, nebo hliník s vhodnou povrchovou úpravou např. hydrofobním nátěrkem zabraňujícím vylepování plakátu, nebo alespoň usnadňujícím čištění soklu. Sokl stožáru stejně jako řada již popsaných prvků může být nosičem městského navigačního systému ve formě gravírovaného ocelového plechu s QR kódem odkazujícím na mapu Terezína a s jednoduchým turistickým značením. Do soklu je možné integrovat i vyústění zařízení pro nabíjení elektromobilů a značně tak zpřístupnit místním užívání tohoto typu dopravy.

SVÍTIDLA NA ÚROVNI TERÉNU

V odůvodněných případech je možné použít i bodová světla v rovině terénu. Jsou vhodná k osvětlení nestandardních situací ve veřejném prostoru, nebo k osvětlování architektonických detailů a významných prvků ve městě. Tento typ svítidla dokáže rovnoměrně zvýraznit například delší souvislé plochy fasád nebo opevnění, ovšem měl by být používán v rozumné míře a pouze v omezeném čase, aby nepoškodil charakter a působení historického prostředí. Velmi často dochází k nadužívání nejrůznějších způsobů osvětlování architektury až za hranici dobrého vkusu a města potom místy připomínají lunapark.

OSVĚTLENÍ

PŘÍKLADY

DŘEVĚNÝ SLOUP / HLAVNÍ SVÍTIDLO A BODOVKA

DŘEVĚNÝ SLOUP / SVÍTIDLA S VÝLOŽNÍKEM

Kombinace kovových svítidel, výložníků a detailů s dřevěným dříkem sloupu je vhodná k použití uvnitř historického města, v rámci systému opevnění i v přilehlé krajině.

KOVOVÝ SLOUP / CENTRÁLNÍ SVÍTIDLO

NASVĚTLENÍ BUDOV

Svítidla na sloupech je vhodné doplnit osvětlením na úrovni terénu, pomocí kterého je možné zvýraznit klíčové detaily historické architektury, upozornit na důležitá místa, nebo třeba umocnit dojem z určitého segmentu opevnění. Hra světla a stínů je jedním ze základních architektonických principů.

NASVĚTLENÍ OPEVNĚNÍ

Vhodné nasvětlení může pomoci vyniknout systému opevnění a demonstrovat jeho složitou geometrii i monumentální rozměry.

NASVĚTLENÍ CHODNÍKŮ A CEST

Pomocí svítidel na úrovni terénu je možné s minimálním množstvím světla dostatečně osvětlit cesty a stezky. Takovýto způsob osvětlení přispívá minimální měrou k množství světelného smogu ve městě.

DETAILY

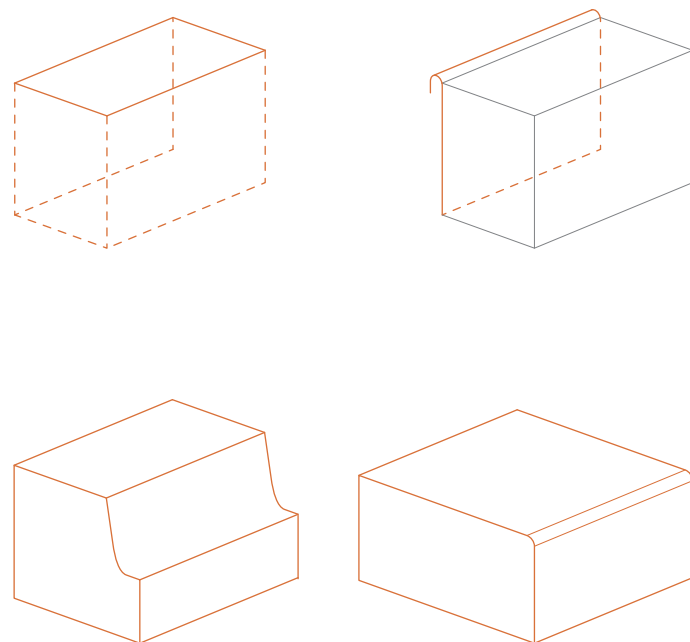
PRINCIPY

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Vizuální působení a fungování veřejného prostoru výrazným způsobem ovlivňuje celá řada detailů a drobných prvků často umístěných v rovině dlažby.

Nekvalitní provedení těchto prvků je běžným problémem našich měst, ztěžuje pohyb po veřejném prostoru chodcům i řidičům a prodražuje jeho údržbu. Jde především o propadlé kanalizační vpusti, absenci příčných žlabů na chodnících, příliš vysoké obrubníky, nebo kumulaci velkého množství různých revizních poklopů a dvířek na pohledově a uživatelsky exponovaných místech.

Je proto vhodné i těmto detailům věnovat pozornost a začlenit je do jednotného portfolia prvků tvarujících veřejný prostor.

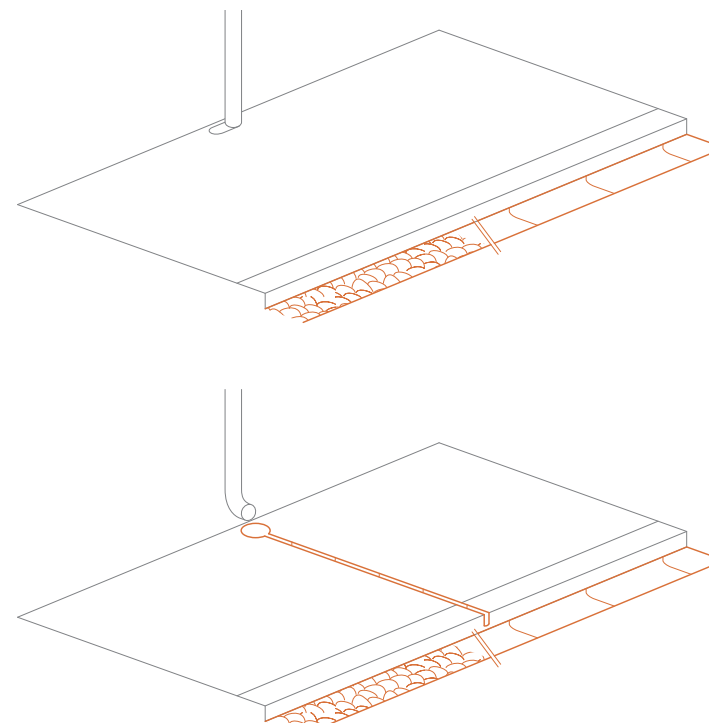
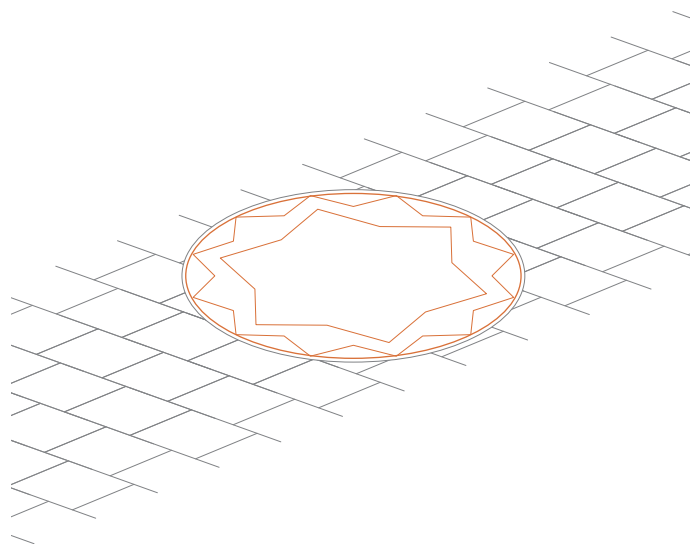

OBRUBNÍKY

Ve městě existuje řada situací, ve kterých je vhodné použít specifický typ obrubníku. Rozhraní mezi chodníkem a vozovkou je vhodné řešit klasickým obdélníkovým obrubníkem doplněným maximálně o fazetu. Pro přechod zpevněné a travnaté plochy už může být vhodnější použít obrubník z kovové pásoviny, který je při správném provedení téměř neviditelný. Jako ohraničení pietních, nebo jinak významných míst zase můžeme využít obrubník nestandardního profilu, který na vymezené místo upozorní a podtrhne jeho důležitost.

REVIZNÍ POKLOPY A KANALIZAČNÍ VPUSTI

Revizní poklopy a kanalizační vpusti se vyskytují po městě ve velké množství lze doplnit o grafikou pevnosti, nebo například znak města a čistě technický prvek proměnit na esteticky zajímavou součást dlažby.

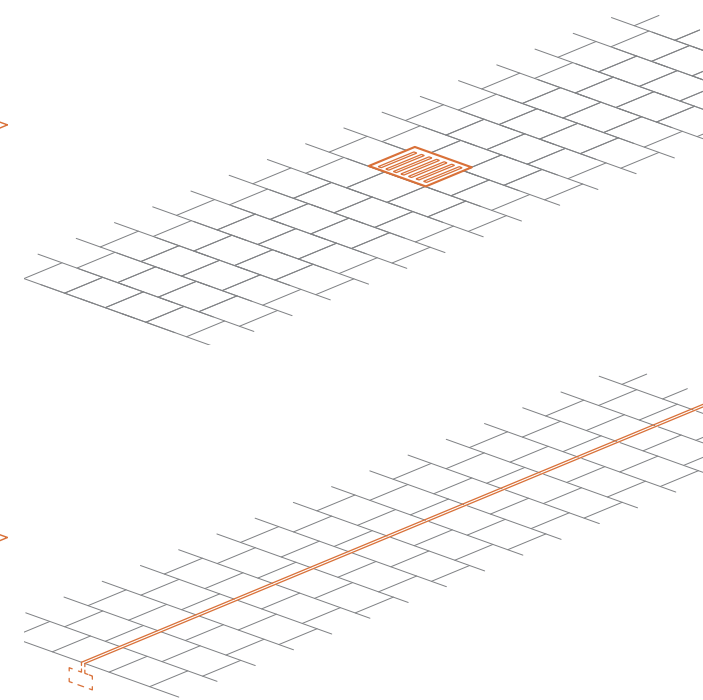
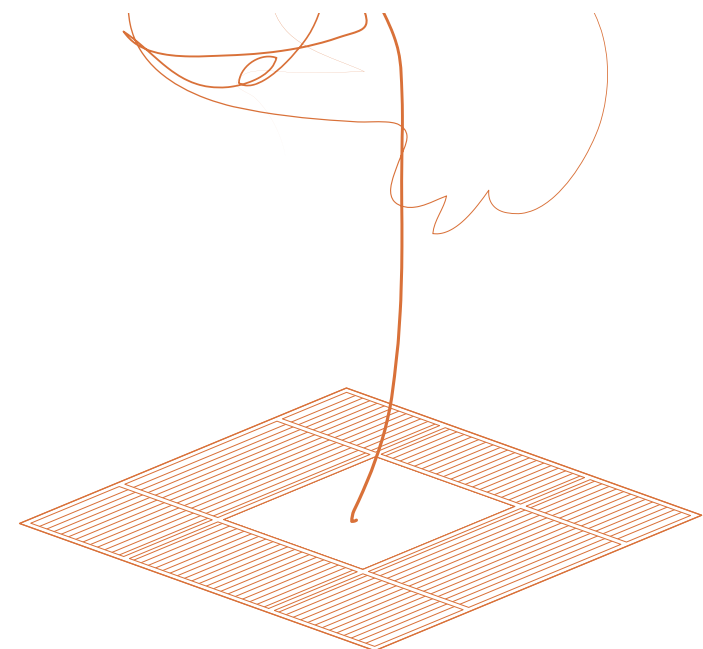

ŽLABY

Odvodnění terezínských ulic je vhodné řešit systémem příčných a podélných žlabů, které mají ve městě svou tradici a částečně tak obnovit historickou podobu ulic. V řadě míst je možné ze souvrství ulice vytáhnout a znovu použít původní čedičové žlaby. Tam kde to možné není, by bylo vhodné vytvořit žlaby nové, ideálně ze stejného druhu kamene.

RABÁTKO

Stromy vysazené uvnitř zpevněných ploch potřebují kolem svého kmene prostor, kterým se k jejich kořenům dostává voda. Aby kolem sebe nemusel mít každý strom relativně velkou hliněnou, nebo travnatou plochu, zakrývá se část zasakovacího prostoru (tzv. rabátka) pochozí mříží. Při jejím navrhování je třeba dbát především na dostatečně velkou plochu vsaku.

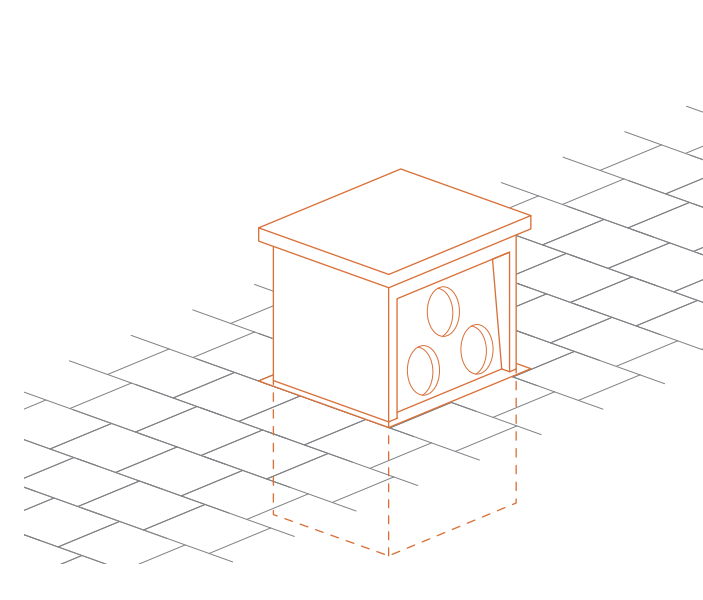

KANALIZAČNÍ VPUSTI

U prostorů, na které jsou kladeny vysoké estetické nároky, jako je například střed terezínského náměstí, je vhodné nahradit klasickou čtvercovou vpust' liniovou vpustí, která na první pohled působí jen jako širší spára mezi dlaždicemi. U obou typů vpustí, je třeba dbát na kvalitní založení, aby časem nedošlo k jejich propadnutí pod úroveň zpevněného povrchu. Liniová vpust' navíc vyžaduje častější údržbu zajišťující její průchodnost.

SKRYTÝ PŘÍPOJKOVÝ SLOUPEK

Veřejné prostory, na kterých mohou být pořádány větší kulturní akce, je vhodné vybavit skrytými sloupky vybavenými soustavou elektrických zásuvek a elektroměrem. Připojení elektrického vybavení potom není nutné řešit pomocí kabeláže natažené z přilehlých staveb.

DETAILY

PŘÍKLADY

OBRUBNÍK

Důraz na kvalitně provedený detail výrazným zlepšuje dojem z jakéhokoliv veřejného prostoru.

OBRUBNÍK

Důležitost, či specifický způsob užívání nějakého prostoru lze naznačit i velmi jemně pomocí nestandardně tvarovaného obrubníku.

ALTERNATIVY OBRUBNÍKU

Oddělit automobilovou dopravu od chodců je především v případě dopravy v klidu možné i různými typy zářezek. jde o bezbariérové řešení, které ovšem hůře než klasický obrubník pracuje s usměřňováním a odvodem dešťové vody.

VYVÝŠENÉ RABÁTKO

RABÁTKO SE STROMOVOU MŘÍŽÍ

SKRYTÝ PŘÍPOJKOVÝ SLOUPEK

DETAILY

PŘÍKLADY

LINIOVÁ KANALIZAČNÍ VPUŠŤ

V pohledově exponovaných prostorách, reprezentujících město je vhodné skryt prvky nutné infrastruktury, které by mohly dojem z prostoru zhoršit, jako jsou například kanálové vpusti.

OTEVŘENÝ PŘÍČNÝ ODVODŇOVACÍ ŽLAB

UZAVŘENÝ PŘÍČNÝ ODVODŇOVACÍ ŽLAB

REVIZNÍ POKLOP

KANALIZAČNÍ VPUŠŤ

OTEVŘENÝ PODÉLNÝ ODVODŇOVACÍ ŽLAB

UZAVŘENÝ PODÉLNÝ ODVODŇOVACÍ ŽLAB

POVRCHY

PLOCHY

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Stejně jako u prvků je i v případě povrchu vhodné využívat minimální množství řešení, pomocí dodržování tohoto pravidla lze zlevnit realizaci zpevněných ploch a materiálově sjednotit město. Z pohledu charakteru povrchů zpevněných ploch lze veřejné prostory v Terezíně rozdělit do tří kategorií podle primárního způsobu užití.

1. Zpevněné plochy pro pohyb automobilů
2. Zpevněné plochy pro pohyb chodců
3. Částečně zpevněné plochy

Pro každou z těchto kategorií doporučuji použít pouze jeden druh dlažby a jasně a přehledně tak demonstrovat pro jaký typ užívání jsou plochy v Terezíně primárně určeny.

ZPEVNĚNÉ PLOCHY PRO POHYB AUTOMOBILŮ

Do této kategorie spadá především vozovka a spolu s ní už jen drobné pojezdové plochy jako jsou nejrůznější vjezdy a nájezdy.

Na vozovce a pojezdových plochách by měla být použita **obdélníková žulová dlažba**. Tato dlažba se v Terezíně historicky používala, má ovšem vysoké pořizovací náklady a zároveň není příliš komfortní pro chodce. Proto je vhodné použít ji na plochách, po kterých se primárně pohybují automobily, čímž se dosáhne výrazného uplatnění historické dlažby a zároveň se příliš nesníží komfort pěšího pohybu.

Do dlažby z žulových kostek lze navíc využitím kostek různých odstínů žuly velmi elegantním způsobem zakomponovat nejrůznější značení, nebo tímto způsobem například vymezovat parkovacích stání.

Jedinou výjimkou, kde nedoporučuji použít obdélníkovou žulovou dlažbu je vozovka průtahu Terezínem, který je tvořený z velké části ulicí Pražská. Tento průtah běžně využívá tranzitní kamionová doprava a je certifikován dokonce pro převoz nadměrného a nadrozměrného nákladu. Každodenní zatížení kamionovou dopravou by v kombinaci s žulovými kostkami generovalo značný hluk a vibrace a dlažba by velmi rychle degradovala, proto je v tomto místě vhodné použít tichý asfalt. Alternativou k využití asfaltu je pak už jen zákaz vjezdu kamionům.

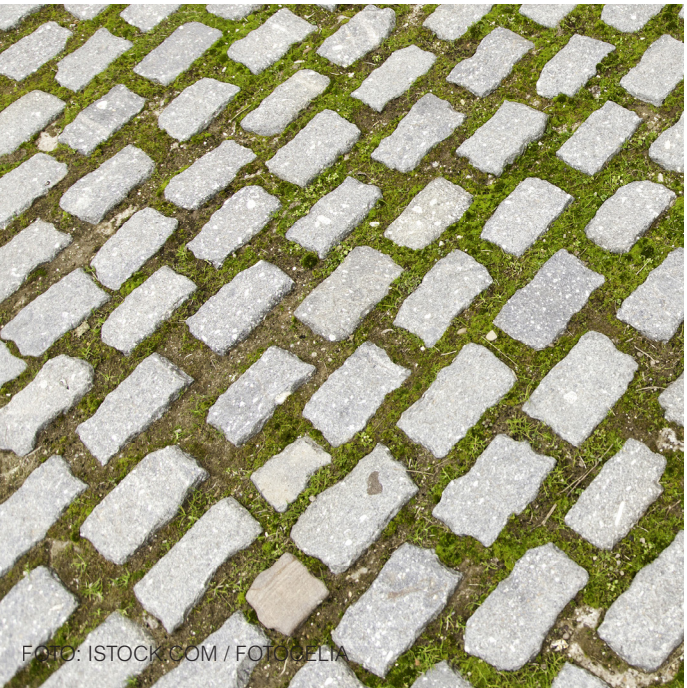
ZPEVNĚNÉ PLOCHY PRO POHYB CHODCŮ

Do této kategorie spadají chodníky, náměstí a obecně rozlehlé zpevněné plochy určené především pro chodce.

Pro primárně pochozí plochy je nejvhodnější **betonová dlažba**, ta je komfortní pro pohyb a nabízí se ve velkém množství formátů, povrchových úprav a s řadou doplňkových tvarovek. Je proto snadno schopná reagovat na všechny momenty, které se v rovině dlažby vyskytují, ať už jde o vodící linie pro slepce, snížení chodníků u vjezdu do garáží, nebo odvodňovací žlaby procházející napříč chodníkem.

Pro různě velké prostory je navíc vhodné použít adekvátně velké formáty dlažby, přičemž betonovou dlažbu je možné zhotovit i monoliticky na místě a její rozměry jsou proto téměř neomezené. Rozsáhlé prostory působí lépe a přehledněji pokud jsou vydlážděny velkoformátovou dlažbou kvůli principu takzvané perspektivní zkratky. Velkoformátová dlažba navíc působí monumentálně což je pro veřejné prostory v Terezíně přirozená vlastnost reflektující obrovské rozměry pevnosti.

Betonovou dlažbu je možné upravovat celou řadou technik od hloubkového moření, přes leptání jejího povrchu kyselinou a vymývání betonu až po velmi přesnou techniku grafického betonu. Pomocí těchto technologických postupů lze dosáhnout řady vlastností (jako je například samočisticí, nebo hydrofobní efekt) a je pomocí nich možné do dlažby přenést řadu grafických prvků (turistické značení, informace o historii pevnosti atd.).

ČÁSTEČNĚ ZPEVNĚNÉ PLOCHY

Do této kategorie spadají plochy u úpatí ramp zpřístupňujících opevnění, zpevněná okolí laviček, méně zatěžovaná parkovací stání a další momenty, u kterých je vhodné vizuálně maskovat jejich zpevnění.

Na plochách, které je vhodné zpevnit pouze částečně, je nejlepší použít zatravnovací dlažbu. S ohledem na scelení povrchů ve městě by byla nejvhodnější stejná **obdélníková žulová dlažba** jaká je použita k vydláždění vozovky, pouze v tomto případě **s širokou spárou**, kterou prorůstá tráva.

V rámci samotného systému opevnění, tedy na valech a v příkopech nedoporučuji povrchy nijak zpevňovat. Dlažba v jakémkoliv podobě totiž jde proti charakteru hliněného valu a nejvhodnější řešení jak v tomto prostředí vytyčit vycházkovou, nebo turistickou trasu je vytvořit ji jednoduše pomocí vysekaného pruhu trávy.

POVRCHY

PLOCHY – KAMENNÁ DLAŽBA

FOTO: ISTOCK.COM / TRAVELARIUM

OBDELNÍKOVÁ ŽULOVÁ DLAŽBA

Žula se vyskytuje v široké barevné škále a dlažba z ní zhotovená má vysokou estetickou hodnotu. Stejně jako u zdiva je i u dlažby možné pracovat s několika druhy její skladby a rámovat, dělit či jinak tvarovat vydlážděný prostor. Do historického prostředí se hodí lépe štípaná nežli řezaná žulová kostka. Po dlouhodobém užívání se zaoblí její hrany, ovšem na funkčnost dlažby to nemá žádný vliv.

ZATRAVNŮVACÍ OBDELNÍKOVÁ ŽULOVÁ DLAŽBA

Stejně žulové, nebo čedičové kostky, které lze použít k vydláždění vozovky mohou být v provedení s širokou spárou použity i jako zatravnovací dlažba.

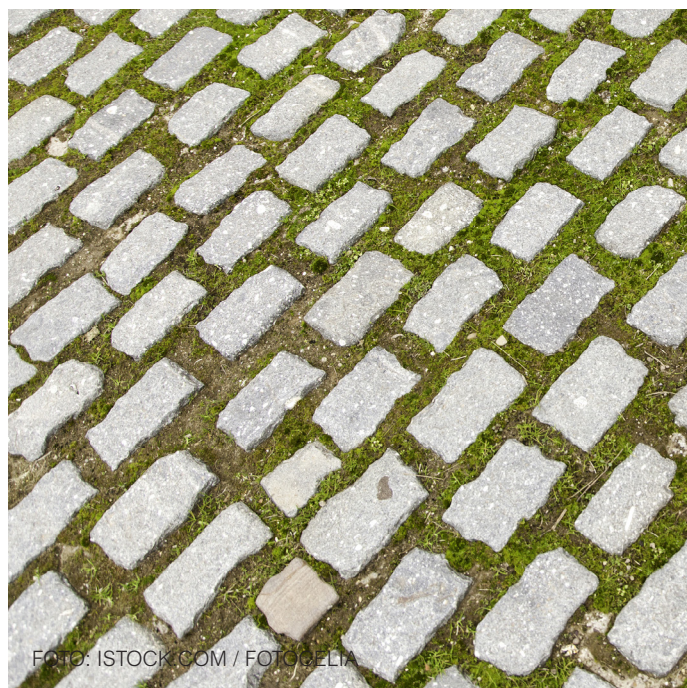

FOTO: ISTOCK.COM / FOTO ELI

FOTO: ISTOCK.COM / CHICCODODIFC

ČEDIČOVÉ DLAŽEBNÍ KOSTKY

Dlažební kostky mohou být zhotoveny i z čediče. Ten sice nenabízí tak pestrou barevnou škálu jako žula, ovšem v historii z něj byly v Terezíně vyrobeny odvodňovací žlaby podél chodníků a má tak ve městě již nějakou tradici.

ZATRAVNŮVACÍ OBDELNÍKOVÁ ŽULOVÁ DLAŽBA

Při použití zatravnovací dlažby tvoří zeleň běžně 40% plochy, nicméně v méně zatěžovaných místech je možné toto procento výrazně zvýšit.

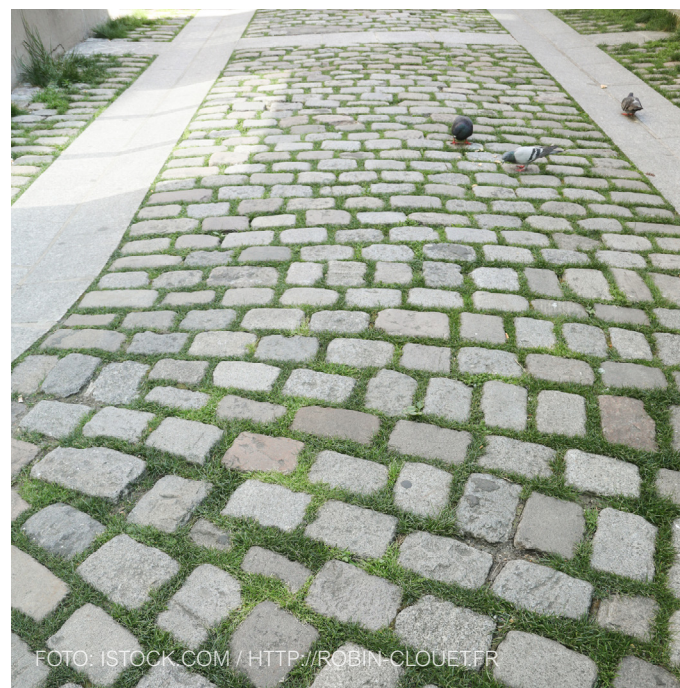

FOTO: ISTOCK.COM / HTTP://ROBIN-CLOUET.FR

FOTO: ISTOCK.COM / KEMSAB

SPECIFICKÉ DLAŽDICE

Dlažba může být i nositelem zajímavých informací, nebo nenápadným a vkusným prostředkem k připomenutí významného rodáka, nebo třeba k uctěním něčí památky.

SPECIFICKÉ DLAŽDICE

Dlaždice připomínající místo kde stála Berlínská zeď.

FOTO: ISTOCK.COM / SINAN KOCASLAN

POVRCHY

PLOCHY – BETONOVÁ DLAŽBA

FOTO: ISTOCK.COM / ROBBINSBOX

BETONOVÁ DLAŽBA RŮZNÝCH FORMÁTŮ

Variabilita betonové dlažby umožňuje pomocí rozdílných formátů, barev a textur snadno tvarovat a členit velké zpevněné plochy do uchopitelnějších celků. Dlažba může například sdělovat, kde se nachází geometrický střed náměstí, nebo dělit náměstí na i z dálky dobře čitelná pole, která mohou pomoci přesně určit v jaké části náměstí se člověk nachází, nebo třeba jak velká část náměstí byla zastavěna stánky, nebo vyhrazena pro nějakou kulturní akci.

KOMBINACE BETONU A ŽULY

Tvarovat a členit prostor je možné i kombinací materiálů. Na referenci je vytvořena kompozice velkých světlých a do oranžova zabarvených ploch tvořených žulovými kostkami, které jsou lemovány okraji z tmavé betonové dlažby.

FOTO: ISTOCK.COM / TEKA77

FOTO: ISTOCK.COM / ONLYYOUQJ

VELKOFORMÁTOVÁ BETONOVÁ DLAŽBA

Velkoformátová dlažba s úzkou spárou mezi dlaždicemi je pro pěší pohyb maximálně komfortní. Velké formáty jsou vhodné na dláždění rozsáhlých veřejných prostor, kterým propůjčují určitou monumentalitu a zjednodušují jejich čitelnost. Betonovou dlažbu je možné zhotovit i monoliticky přímo na místě a velikost jednotlivých dlaždic je proto limitovaná pouze potřebou dělat dilatační spáry (zhruba po 5 metrech).

KOMBINACE BETONU, ČEDIČE A PÍSKOVCE

Velkoformátová betonová dlažba doplněná maloformátovou pískovcovou dlažbou a čedičovými kostkami.

FOTO: ISTOCK.COM / WEDNINTH

FOTO: ISTOCK.COM / BEEKEEPX

TVAROVÁNÍ PROSTORU BETONOVOU DLAŽBOU

Pomocí změny barevnosti a formátu dlažby lze zobrazit způsob užívání veřejného prostoru. Na referenci je tímto způsobem zobrazena hlavní komunikační linie procházející náměstím.

ZATRAVŇOVACÍ BETONOVÁ DLAŽBA

Také z betonu lze zhotovit zatravňovací dlažbu. V případě Terezína by se ovšem její formát pravděpodobně lišil od betonové dlažby použité na chodnících a na náměstí a nebylo by dosaženo tak nápadného propojení různých povrchů ve městě jako by tomu bylo v případě užití žulové zatravňovací dlažby. Z toho důvodu je použití betonové zatravňovací dlažby méně vhodné.

FOTO: ISTOCK.COM / LUBOV

POVRCHY

LINIE A DETAILS

FOTO: ISTOCK.COM / BEEKEEPX

MOŽNÉ VYUŽITÍ DLAŽBY

Dlažbu lze kromě zpevňování ploch použít k tvorbě celé řady detailů, nutných pro fungování veřejného prostoru. Jde například o vodorovné dopravní značení, přechody pro chodce, zpomalovací prahy, či vodící linie. Zhotovit tyto detaily pomocí dlažby je elegantní a odolné řešení, které je vhodné použít kdykoliv je to možné.

PŘECHOD PRO CHODCE

Nahrazení typizovaného vodorovného dopravního značení dlažbou, která je napříč městem využívána je zvlášť vhodné v prostředí s vysokou historickou hodnotou, ve kterém standardní vodorovné značení a další prvky běžně k vidění na komunikacích mohou působit nemístně.

FOTO: ISTOCK.COM / ZIGMUNDS DIZGALVIS

UMĚLÁ VODÍCÍ LINIE PRO SLEPCE

Všechny pěší komunikace by měly obsahovat buďto přirozenou (obrubník, žlab, hranice travnaté plochy), nebo umělou (drážky či výstupky v rámci dlažby) vodící linii pro nevidomé. Je třeba dbát na propojení vodících linií, aby se nemohlo stát, že se v jakémkoliv okamžiku nebude mít nevidomý člověk podle čeho orientovat. V historickém prostředí je vhodné nepoužívat příliš křiklavé zbarvení vodící linie.

FOTO: WALBERT SCHMIRLER

ZPOMALOVACÍ PRÁH

Pomocí dlažby je možné řešit i prvky v rámci komunikací jako jsou zpomalovací prahy, nebo středy kruhových objezdů. Je ovšem nutné dbát na odolnost navrženého řešení a kvalitu provedení, zvlášť nákladní vozidla tyto prvky často ničí.

VYMEZENÍ PARKOVACÍHO STÁNÍ

FOTO: PETR VOZÁB

VYMEZENÍ PARKOVACÍHO STÁNÍ PRO INVALIDY

FOTO: ISTOCK.COM / FOTOIMAGIC

ZNAČENÍ CYKLOPRUHU

FOTO: ISTOCK.COM / TSGARP

ZNAČENÍ SMĚRU

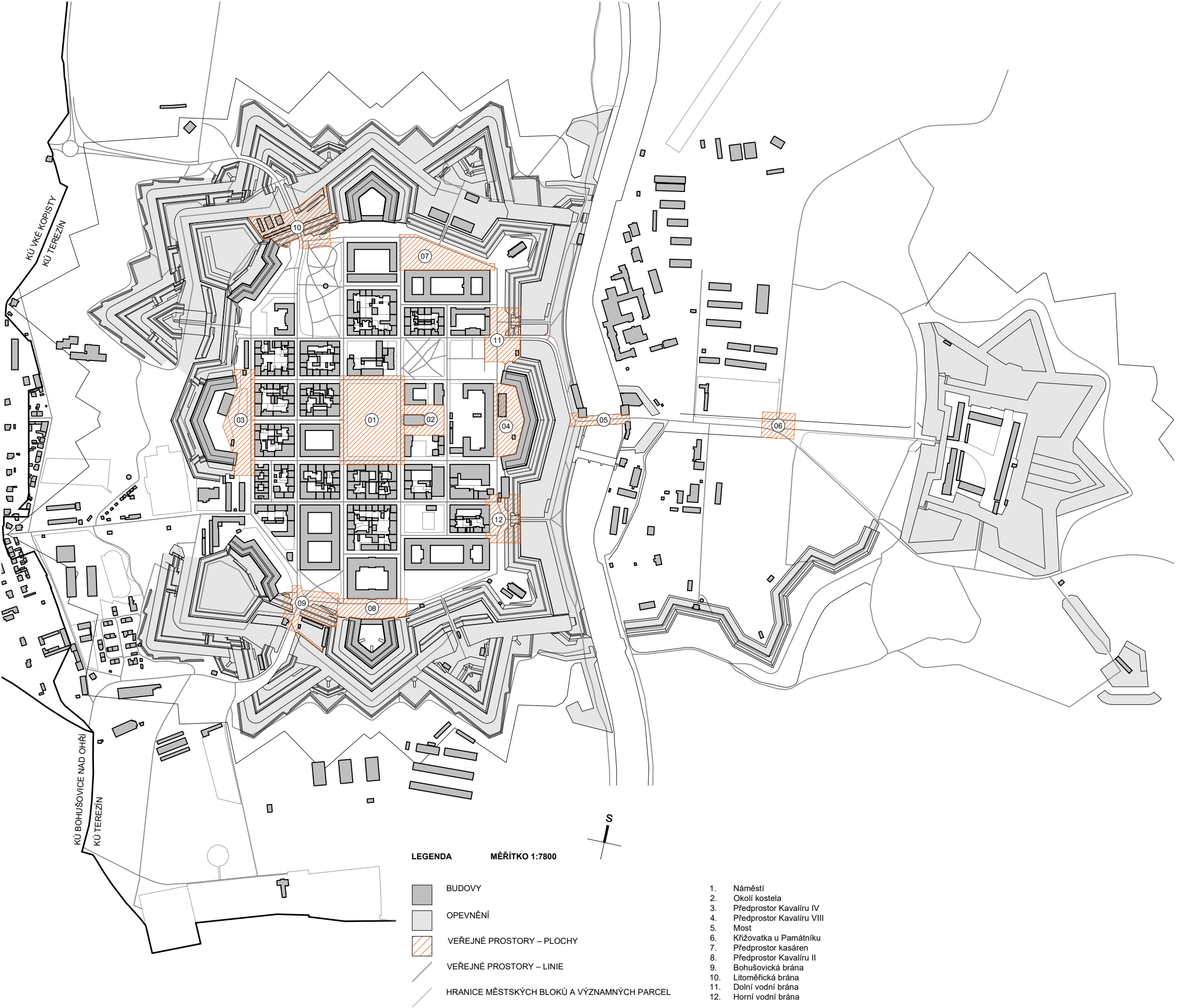
FOTO: ISTOCK.COM / KEVINALEXANDERGEORGE

VEŘEJNÉ PROSTORY

PLOCHY

VÝZNAMNÉ PLOCHY

Mapa zobrazuje dvanáct významných ploch v Terezíně vyžadujících revitalizaci. S ohledem na jejich stav, historický význam, nebo důležitost pro fungování města nestačí tato místa popsat v rámci obecných principů přístupu k terezínskému veřejnému prostoru a jsou proto na dalších stranách popsány individuálně.

NÁMĚSTÍ

SOUČASNÝ STAV

POPIS

Náměstí ČSA v Terezíně je výrazně větší, než jakékoliv jiné náměstí ve srovnatelně rozlehlém městě. Je tomu tak proto, že v minulosti náměstí sloužilo jako vojenské nástupiště, na kterém se shromažďovala početná vojenská posádka a rovněž se na něm konaly nejruznější slavnosti a ceremoniály.

Náměstí postupně ztratilo funkci nástupiště, ovšem jeho rozměry zůstaly nezměněny a město se s nimi muselo nějak vypořádat, což vedlo k překrytí původního mlatového povrchu trávou. V současnosti jde tedy spíše o park se sítí mlatových cest, než o náměstí. Travnaté plochy **(3)** mají navíc velmi nízkou pobytovou kvalitu. Uvnitř travnatých ploch se nenachází žádné prvky mobiliáře, vodní prvky, nebo dřeviny. Terén je perfektně rovinný, nejsou zde žádné terénní vlny či výškové úrovně a není se tudíž k čemu posadit, o co se opřít a děti si nemají kolem čeho hrát.

Primární funkcí každého náměstí je poskytnout městu univerzální zpevněnou plochu, na které je možné pořádat nejruznější kulturní akce a shromáždění. Plochu, na které se může pohodlně zdržovat

a pohybovat velké množství lidí, která je zároveň reprezentativní, odolná a snadno udržovatelná. Tuto primární funkci náměstí ve své současné parkové podobě není schopné plnit.

Město Terezín má jasně čitelnou urbanistickou kompozici, v jejímž středu se nachází právě náměstí, vévodí mu monumentální Kostel Vzkříšení Páně, který byl v historii s náměstím funkčně velmi těsně provázán. Dnešní podoba náměstí ovšem příliš dobře nepracuje s tím, že jeho středem prochází příčná osa pevnosti **(1)** mířící zároveň do středu kostela. Kostelu chybí jasně ohraničený a vydefinovaný předprostor **(2)**, který absentuje i před radnicí **(4)**.

Náměstí je ze všech stran ohraničené komunikacemi se zbytečně širokou vozovkou a úzkými chodníky **(5)**, které limitují vznik živého parteru a využití mobiliáře. Široká vozovka výškově oddělená od úzkých chodníků s parkovacími stáními po obou stranách v prostoru náměstí jasně upřednostňuje automobilovou dopravu a výrazně tak snižuje jeho pobytovou kvalitu i vizuální působivost.

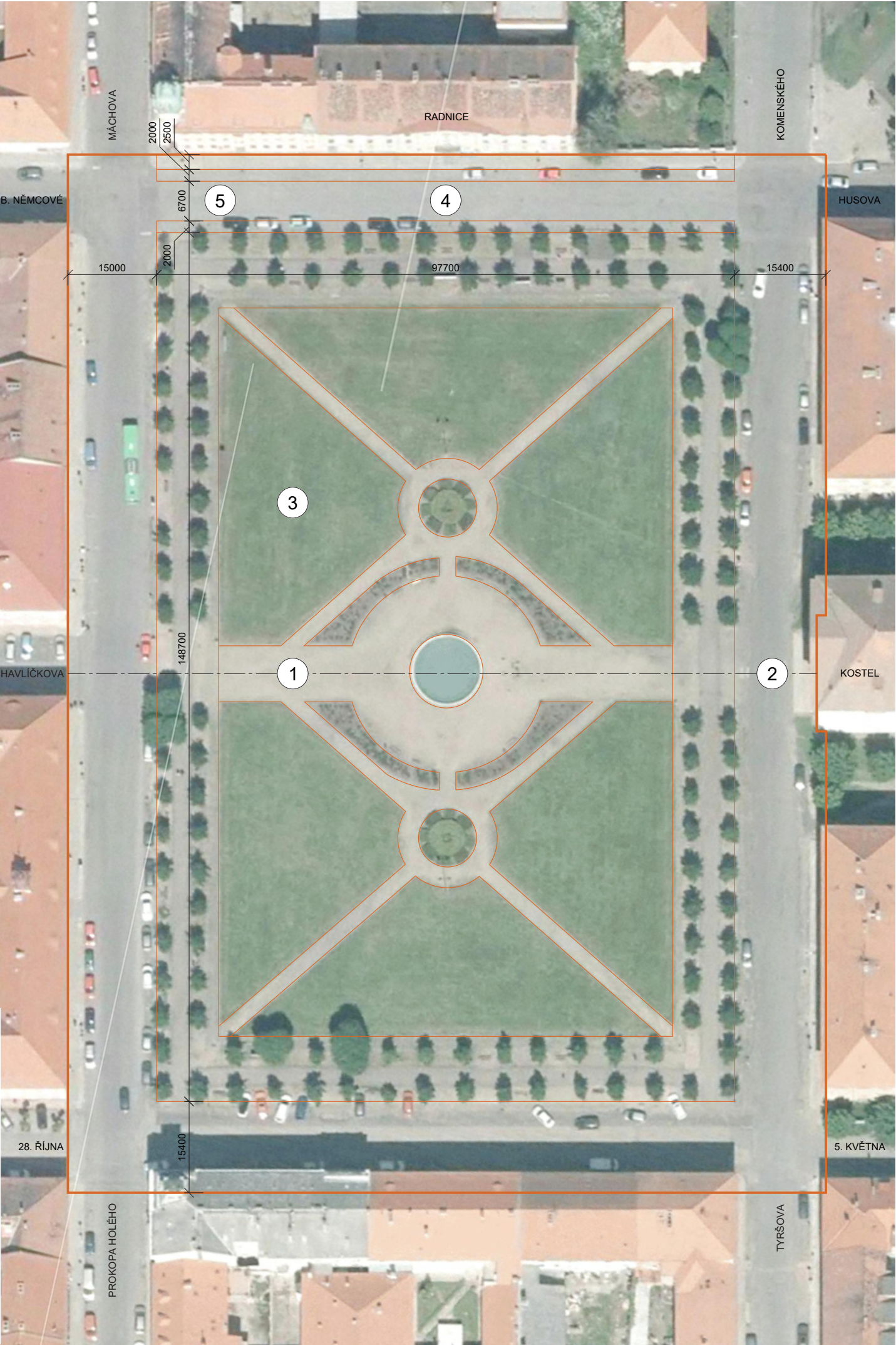
LEGENDA

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (detail)

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

NÁMĚSTÍ

NÁVRH 1. ČÁST

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

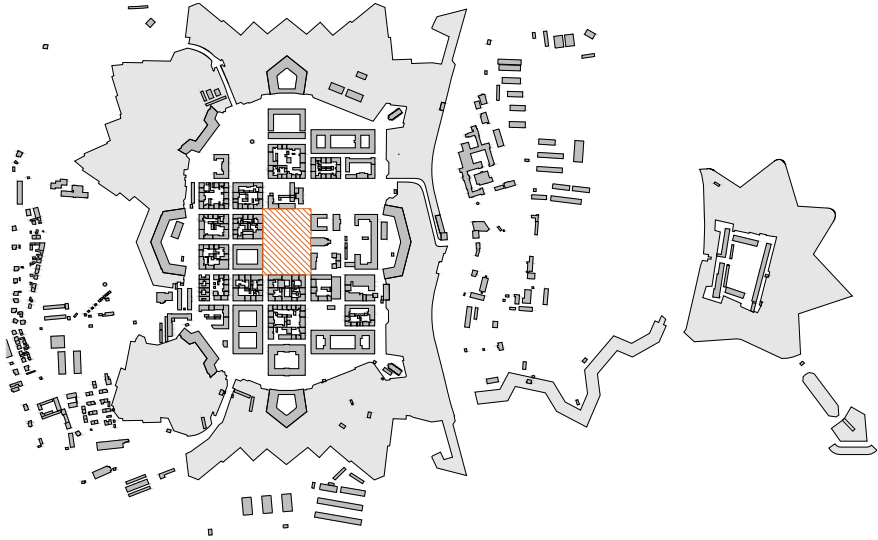
Náměstí by mělo svým uspořádáním reflektovat, že se nachází na průsečíku os Velké pevnosti. Především příčná osa částečně tvořená ulicí Havlíčkova **(1)**, mířící ke kostelu, by měla být v rámci kompozice náměstí nějakým způsobem akcentována, například vyzdvížena do úrovně chodníků **(8)**.

Střed náměstí **(2)** by měla tvořit velká univerzální zpevněná plocha poskytující dostatečný prostor pro jakékoliv akce pořádané městem. Centrální plocha by měla být komfortní i pro větší množství lidí, kteří se na ní budou pohybovat a delší čas zdržovat, což lze zajistit především správnou volbou dlažby, rozmístěním vhodného mobiliáře a správným nasvětlením. Podrobný popis povrchů a prvků umístovaných do veřejného prostoru se nachází v části „Materiály a prvky“.

Dlažba na náměstí by měla být s ohledem na jeho velikost velkoformátová v reprezentativním provedení. Aby se po náměstí všem pohodlně pohybovalo, měly by mezi dlaždicemi být pouze minimální spáry. Dlažbu je rovněž vhodné postavit na mohutnou

vrstvou podloží schopnou zadržovat vodu, jejímž odpařováním lze i uprostřed zpevněné plochy docílit příjemného mikroklimatu. V neposlední řadě je třeba pamatovat na odolnost a snadnou údržbu. Dlažba by měla být navržena jako pojezdová, přestože se po ní budou automobily pohybovat pouze výjimečně. Vlastnosti samotného materiálu, nebo dodatečné chemické úpravy by měly zaručit především barevnou stálost a samočisticí efekt dlažby

Náměstí v Terezíně je natolik velké, že není vhodné zpevnit celou jeho plochu, která by byla pro potřeby města zbytečně velká, drahá na realizaci i na údržbu a bylo by složité zajistit na ní optimální mikroklima. Okrajové části náměstí **(3)** je proto vhodné navrhnout pro jiný typ užívání, než ke kterému slouží centrální zpevněná plocha. Okrajové části by například mohly mít charakter parku tvořeného výškově tvarovanou travnatou plochou doplněnou o vodní prvky, která by sloužila k odpočinku, jako příjemné místo pro setkávání zvláště v letních měsících, nebo jako místo pro dětskou hru.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka i detail)

OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

STROMOŘADÍ (detail)

NÁMĚSTÍ

NÁVRH 2. ČÁST

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Kromě kulturních akcí a shromáždění musí náměstí poskytovat i prostory pro běžné denní fungování obyvatel Terezína. Tím jsou myšlena především stinná místa, kde je možné se posadit a počkat na schůzku, nebo například na autobus a klidnější části mimo hlavní komunikační osy, kde je možné pohodlně se procházet a vést rozhovor. Pro zajištění těchto funkcí by bylo vhodné navázat na historickou podobu náměstí a ohraničit ho dvouřadým stromořadím **(4)** tvořeným stromy s vysoko posazenými korunami schopnými vytvořit stromovou klenbu. Na obvodu náměstí by tak vznikla krytá promenáda ideální pro každodenní provoz, která by zároveň fungovala jako perfektní místo po umístění mobiliáře.

Na náměstí se nachází dvě významné budovy: Kostel Vzkříšení páně a radnice. Kostel hraje důležitou roli v celkové urbanistické kompozici Terezína, jde o vertikální dominantu, jednu z nejpůsobivějších staveb v pevnosti, která zároveň hrála důležitou roli v rámci jejího historického fungování. Průčelí kostela totiž sloužilo jako obrovský oltář během bohoslužby, již se každou neděli účastnila vojenská posádka

pevnosti. Jde o netradiční a zároveň velmi elegantní myšlenku, která by se měla promítnout do pojetí předprostoru kostela. Prostor před kostelem **(5)** je přirozeným těžištěm náměstí, jde o místo nejvhodnější k tomu, aby tam bylo v rámci kulturních akcí zbudováno pódium, odkud může být pronesena novoroční řeč, kde dojde k zahájení městských slavností, nebo uctění něčí památky.

Specifický předprostor by měla mít i radnice. Prostor před radnicí **(6)** nemá na rozdíl od kostela primárně symbolickou funkci, mělo by jít naopak o na praktičnost zaměřené místo. Předprostor by měl upozorňovat na umístění radnice, aby byla pro každého snadno k nalezení. Měl by v něm být koncentrován mobiliář umožňující před radnicí pohodlně strávit několik minut například při čekání na schůzku s vedením města, nebo na setkání zastupitelstva. Chodníky v okolí radnice by měly být dostatečně široké pro případ, že se na nich bude před či po konání nějaké schůzky pohybovat větší množství lidí. Před radnicí by se měla nacházet také parkovací stání, stojany na kola a zastávka MHD.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka i detail)

OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

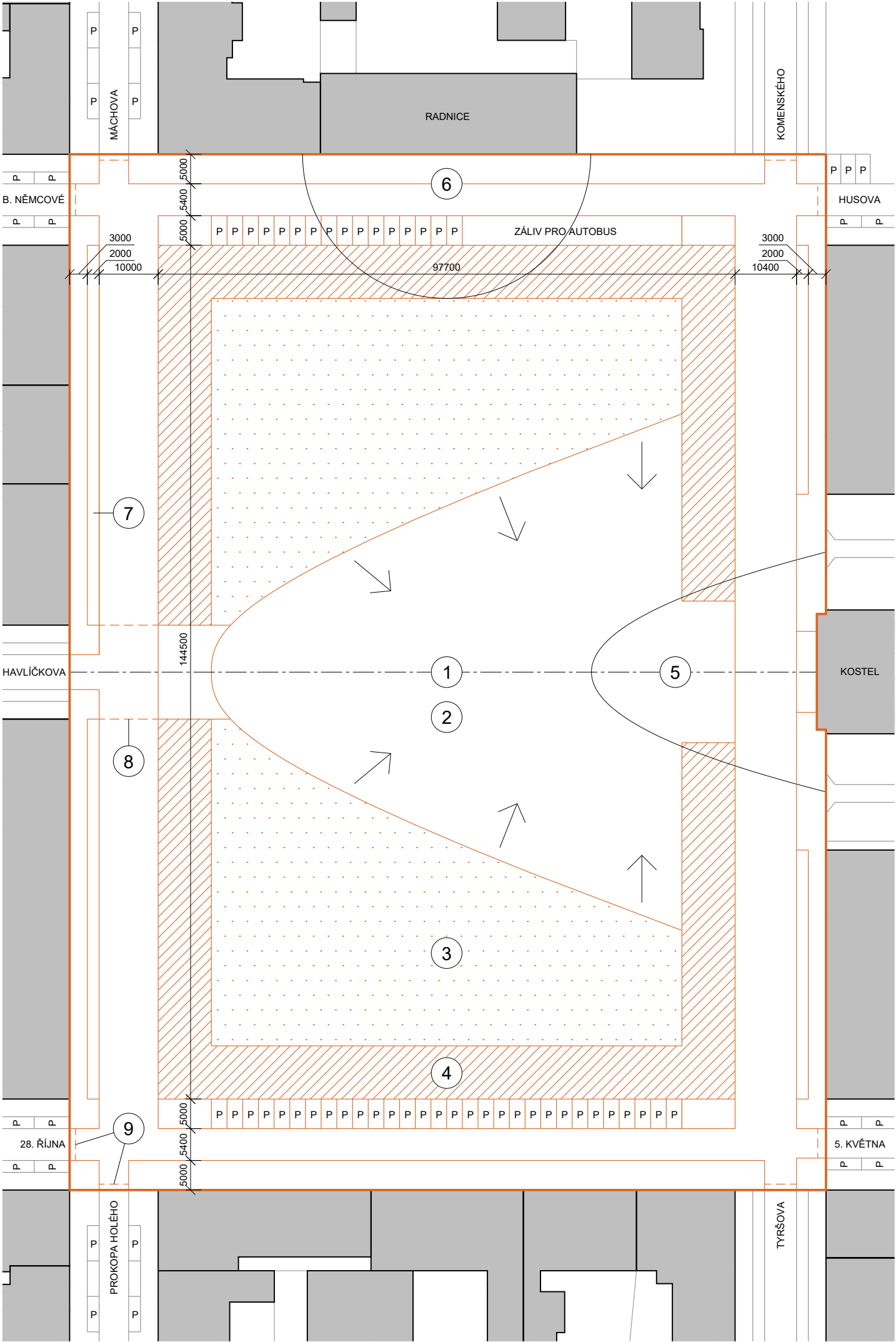
HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

STROMOŘADÍ (detail)

S

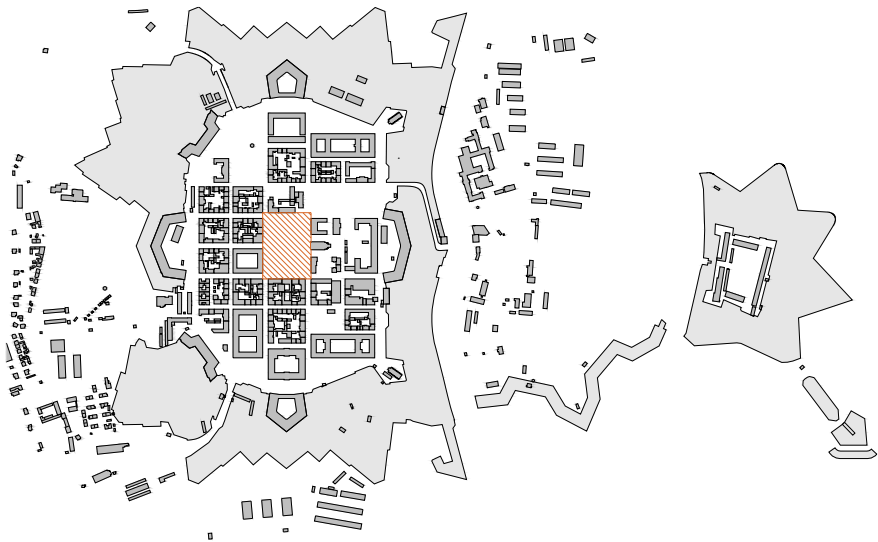
NÁMĚSTÍ

NÁVRH 3. ČÁST

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Všechny chodníky na náměstí by měly mít nadstandardní šířku umožňující zřízení restaurační zahrádky či umístění většího množství mobiliáře. Parkovací stání (v návrhu jich je 46) by se měla omezit na kratší strany náměstí mimo hlavní průhledy městem jdoucí skrze ulice Máchova, Prokopa Holého, Komenského a Tyršova. Na delší stranách náměstí je vhodné umístit do dva metry širokého pásu vedle chodníku **(7)** trávu, květiny, nebo o tento prostor rozšířit chodník samotný. Mimo náměstí tento dvoumetrový pás slouží k podélnému parkování.

Nabízí se také zvýšit celé náměstí do úrovně chodníků, přechod na tuto výškovou úroveň by bylo ideální umístit těsně před vjezdy na náměstí **(9)**. Toto řešení demonstruje, že náměstí je navrženo primárně pro pěší a až v druhé řadě pro automobily. Prostor náměstí tak působí bezpečněji a zvyšuje se jeho pobytová kvalita.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVOY (mapka i detail)

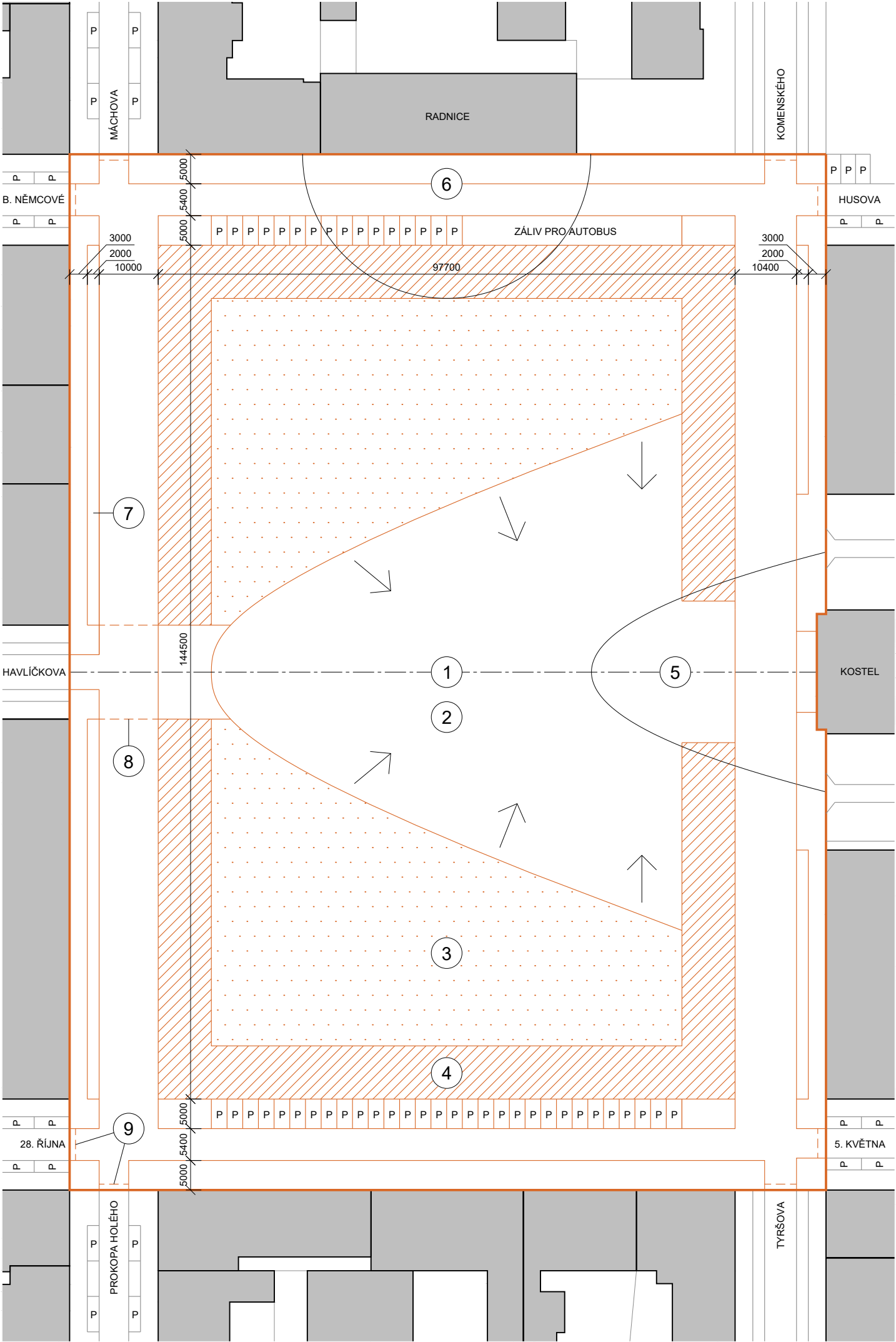
OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

STROMOŘADÍ (detail)

NÁMĚSTÍ

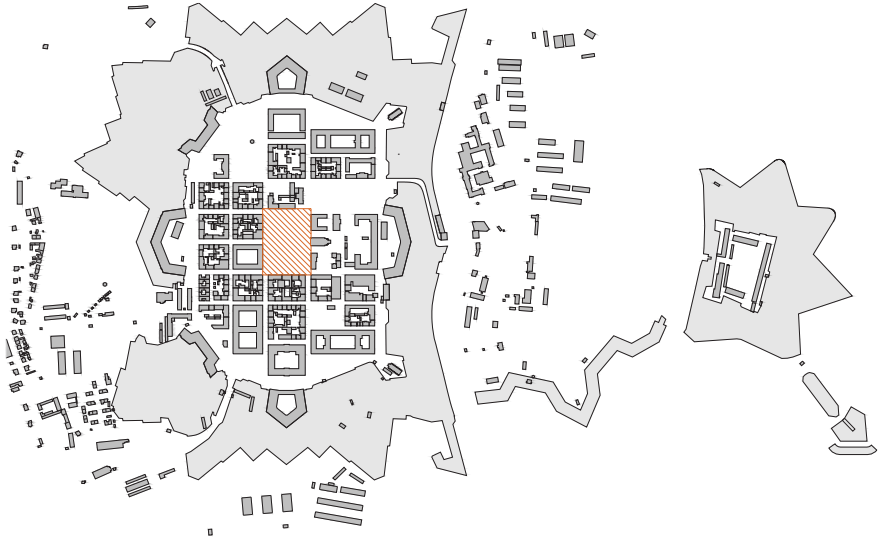
PODKLADY A REFERENCE

HISTORICKÁ INSPIRACE

Na historických fotkách a kresbách je patrné, jakým způsobem náměstí v minulosti fungovalo a jakou mělo podobu. Vždy bylo ohraničeno dvouřadým stromořadím **(1)**. Těžištěm náměstí byl prostor před kostelem, kde bylo k nejruznějším příležitostem zřizováno pódium **(2)** jemuž kostel vytvářel působivé pozadí a tradici má také kašna umístěná ve středu náměstí **(3)**.

Na historických fotkách je rozpoznatelný mlatový povrch náměstí, který byl pro vojenská nástupiště typický. Kvůli jeho prašnosti a vysokým nárokům na údržbu ovšem není vhodné dnes v prostorách náměstí tento povrch používat.

Ze všech tří historických zobrazení je patrný důraz na reprezentativní funkci náměstí, která by i dnes měla hrát v jeho fungování jednu z nejdůležitějších rolí. Náměstí by mělo odrážet velikost a historický význam Terezína a dávat turistům, nebo návštěvníkům některé z rekonstrukcí historických bitev jasně najevo, že se nacházejí v jedné z největších bastionových pevností na světě.

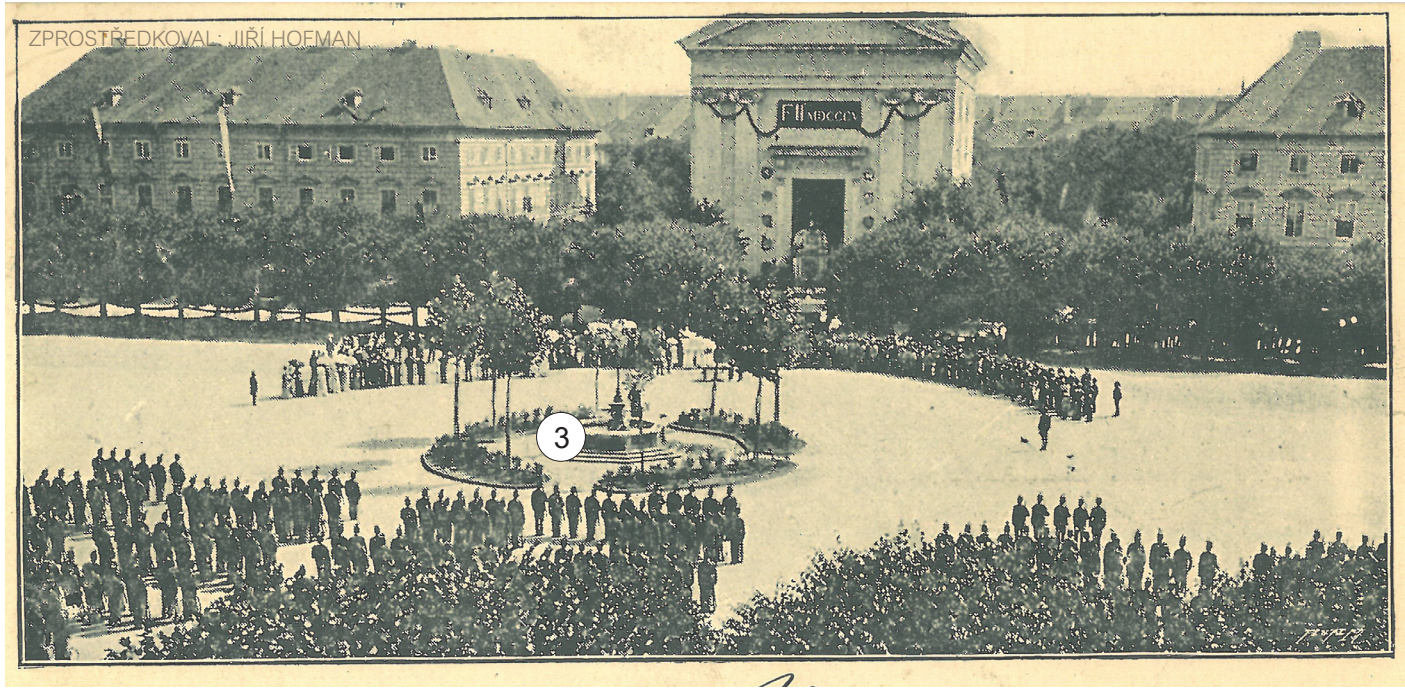
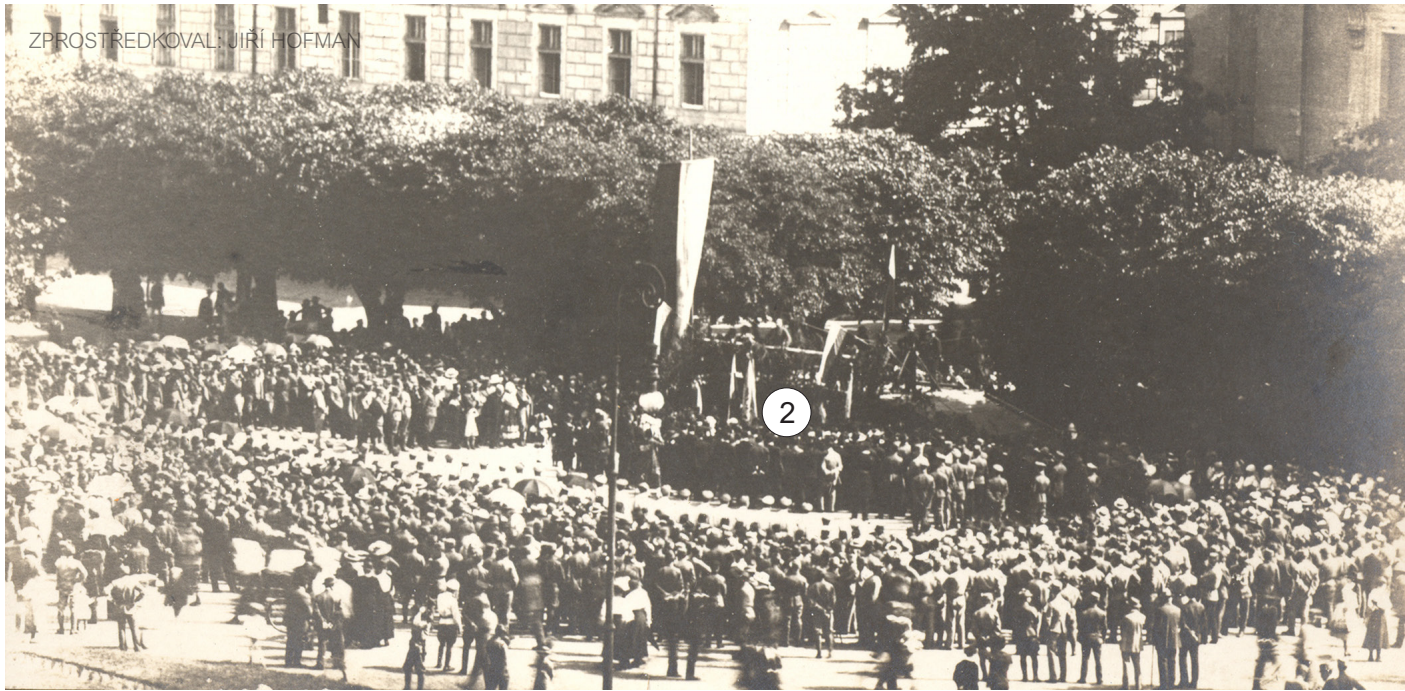
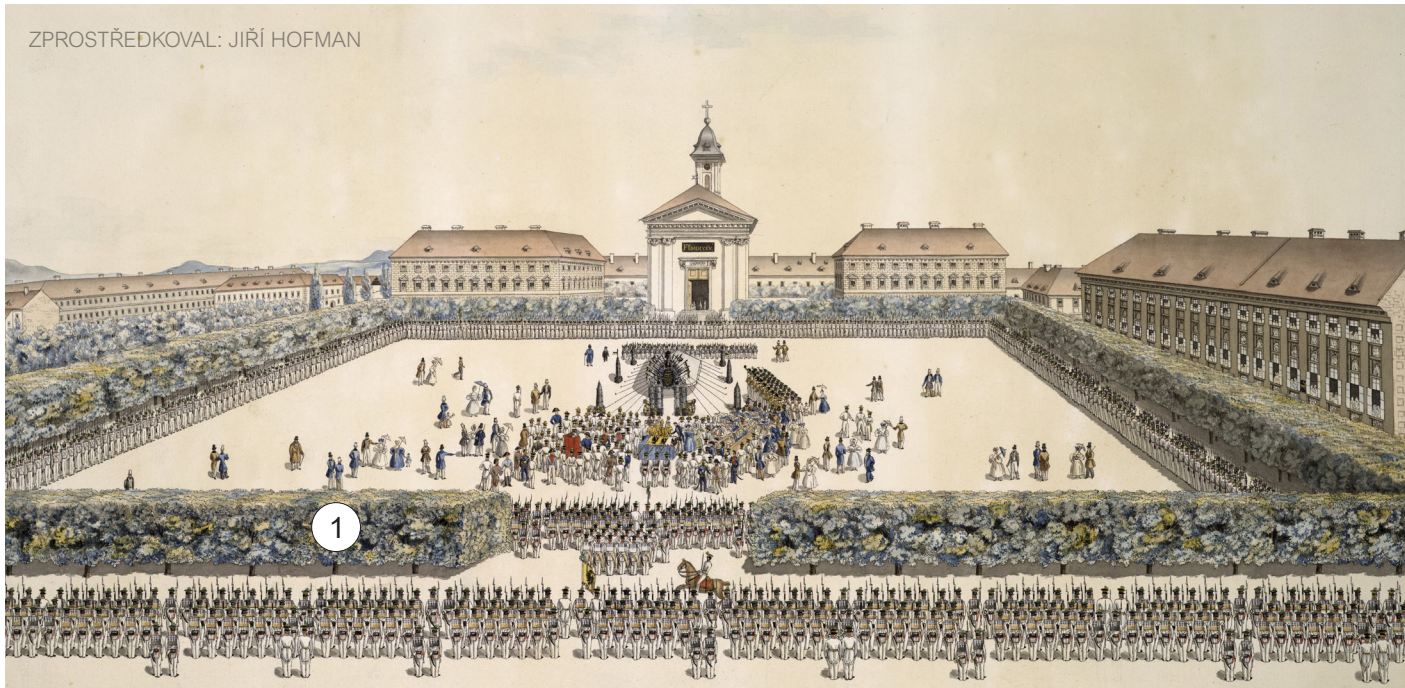

LEGENDA MĚŘÍTKO 1:20 000 (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka)

OPEVNĚNÍ (mapka)

OKOLÍ KOSTELA

SOUČASNÝ STAV

POPIS

Okolí kostela Vzkříšení Páně je relativně malý prostor spojující náměstí ČSA a ulici Fučíkova, která probíhá před historickou budovou vojenské nemocnice. Propojení těchto prostor má podobu cesty **(1)** z velké části pouze vyšlapané v trávě, která probíhá podél jižní fasády kostela. Na tuto cestu navazuje dvojice nezpevněných stezek **(2)**, které jsou doplněny lavičkami. Cesty vyšlapané v trávě demonstrují, kudy se lidé v tomto prostoru přirozeně pohybují a jde o ideální vodítko pro tvorbu nových zpevněných ploch.

Prostor působí celkově příjemným dojmem a láká kolemjdoucí, aby si přes něj zkrátili cestu a zdrželi se v něm. Pro častější a intenzivnější využití je ovšem nutné alespoň částečně zpevnit cesty, které skrze okolí kostela vedou a vybavit prostor potřebným mobiliářem.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

OKOLÍ KOSTELA

NÁVRH

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Revitalizovaná podoba okolí kostela by měla navazovat na současný stav místa, který nám napovídá, jakým způsobem mají lidé tendenci prostor využívat a kudy se v něm pohybují.

Prostor je potřeba především zkultivovat a dát mu řád, který je Terezínu a pevnostním městům obecně vlastní. V místě současné cesty se nabízí vytvořit novou, částečně zpevněnou cestu **(1)** ze zatravnovací dlažby, a aby došlo k maximálnímu využití prostoru, doporučuji umístit stejnou, částečně zpevněnou cestu **(2)** i do severní části okolí kostela. Dvojici stezek, které v současnosti zpřístupňují prostor za kostelní věží navrhuji proměnit v částečně zpevněné diagonály spojující obě hlavní cesty. V průsečíku těchto diagonál by poté mohl vzniknout příjemný prostor **(3)** k sezení, krytý stínem již existujících vzrostlých stromů.

Hlavní i vedlejší cesty je vhodné vybavit větším množstvím mobiliáře, především laviček a z okolí kostela tak vytvořit klidný park doplňující vedle stojící rušné náměstí.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka i detail)

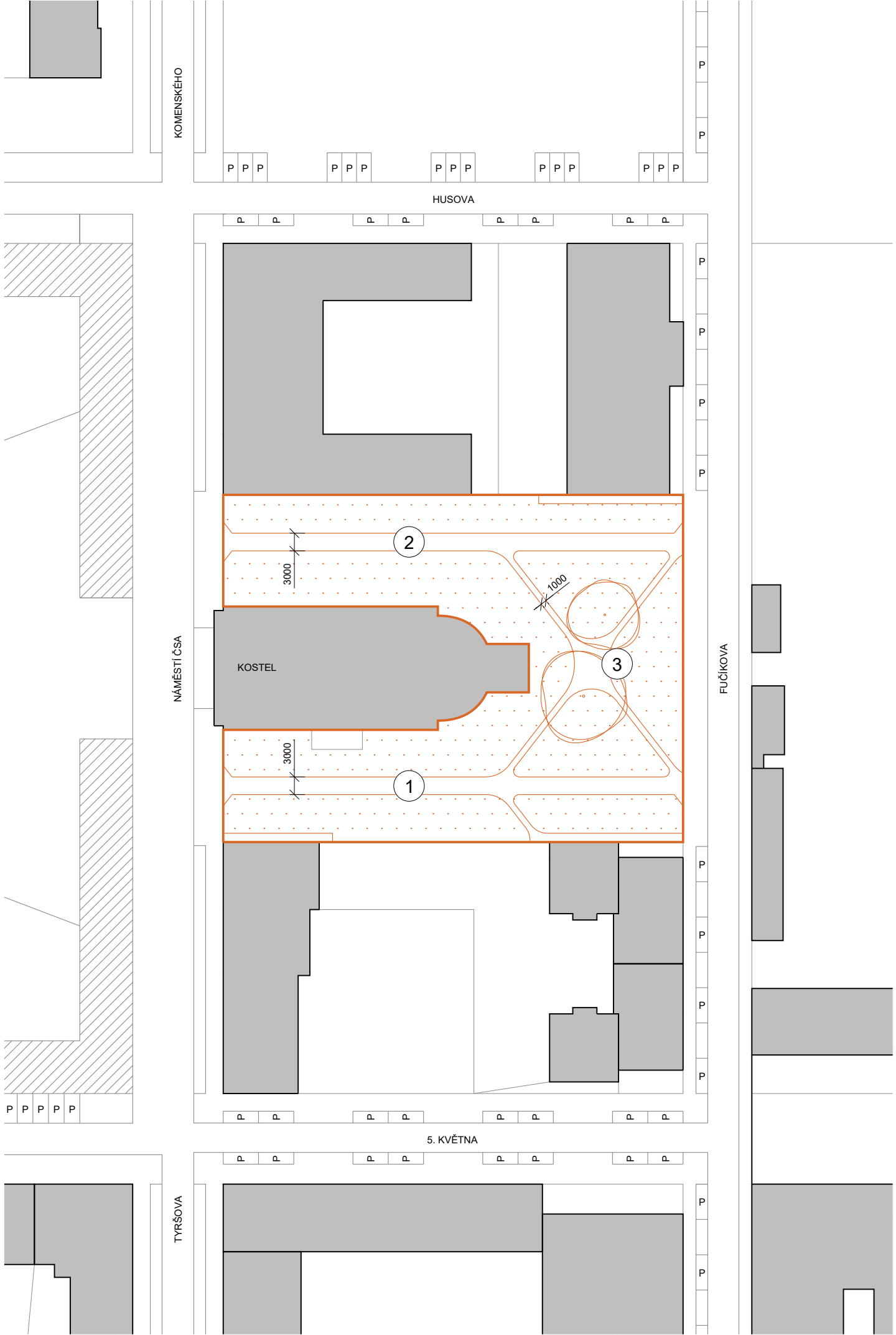
OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

PŘEDPROSTOR KAVALÍRU IV

SOUČASNÝ STAV

POPIS

Prostor před Kavalírem IV má dnes podobu poměrně rozlehlého parku, který se nachází na příčné ose města. Tato osa prochází ulicí Havlíčkova, která vede až na náměstí ČSA, ze kterého je předprostor Kavalíru IV dobře vidět. Předprostor má proto tendenci působit jako vizuální protiváha kostela Vzkříšení Páně, který se nachází na druhém konci příčné osy města. Pozice prostoru v kompozici města a jeho funkce coby pohledové dominanty je v současnosti reflektována chodníkem, prodlužujícím ulici Havlíčkova. Chodník je zakončen malým kruhovým prostorem **(1)** v jehož středu se nachází historická kašna doplněná dvojicí laviček.

Předprostor je od vnitřního dvora Kavalíru IV oddělen zdí, jejíž vrchol přesně nesedí na příčné ose města **(2)**, což působí jako chyba a nepřesnost. Od ulice Dukelských Hrdinů je prostor také oddělen, tentokrát živým plotem **(3)**, který tvoří zbytečnou pohybovou bariéru. Průchodnost předprostoru zajišťuje dvojice zanedbaných chodníků **(5)** jejichž trasování je čistě utilitární, reagující především na pozici dětského hřiště **(4)** a vjezdu do vnitřního dvora

Kavalíru IV. Chodníky naopak nijak nepracují s geometrií opevnění a přilehlých prostor.

Ve štitové stěně Kavalíru IV se nachází zakládající kámen pevnosti, před kterým je zbudovaná malá zpevněná plocha **(7)**. K této ploše ovšem nevede žádný chodník, ani na ni nenavazuje jiný, chodcům určený prostor. Okolí základního kamene je naopak nevhodně využíváno jako parkoviště **(6)**, přestože ve dvoře kavalíru IV je k dispozici velké množství parkovacích stání stání a parkovat lze i podél ulice Dukelských Hrdinů **(8)**, i když prostor mezi vozovkou a uliční frontou, který je využíván k parkování, je zanedbaný a nemá jasné kontury.

LEGENDA

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

PŘEDPROSTOR KAVALÍRU IV

NÁVRH 1. ČÁST

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Revitalizovaná podoba předprostoru by měla reflektovat jeho pozici na příčné ose města, měla by pracovat s geometrií opevnění a zároveň zajistit dobrou průchodnost územím. Zobrazený návrh má charakter parku, jeho geometrické i symbolické těžiště má formu velké zpevněné plochy **(1)** zbudované kolem historické kašny. Tato plocha slouží jednak jako pohledová dominanta a ukončení ulice Havlíčkova, jako místo k sezení ve stínu již existujících vzrostlých stromů, a především jako křižovatka a vstupní brána do všech koutů parku. V navrhované podobě parku je dostatek volného prostoru **(3)** na to, aby v něm nadále mohlo existovat dětské hřiště, nově by ho bylo možné doplnit například i workoutovým hřištěm, altánem, nebo jiným parkovým vybavením.

Revitalizovaná podoba předprostoru by měla respektovat geometrii opevnění a dát celému prostoru řád typický pro pevnostní města. Zeď **(2)** oddělující předprostor kavalíru od jeho dvora by měla mít vrchol umístěn na ose pevnosti. Trasování chodníků **(4)** zajišťující průchodnost

předprostorem by mělo vycházet nejen z čistě utilitárních pohnutek, ale rovněž z geometrie opevnění a z pozice, kterou předprostor zaujímá ve struktuře města. Hlavní funkcí chodníků je zpřístupňovat všechny důležité body v tomto prostoru: centrální zpevněnou plochu **(1)**, vjezd do dvora Kavalíru IV **(5)** a zakládající kámen **(6)**.

Centrální zpevněná plocha **(1)** i zpevněná plocha před zakládajícím kamenem **(6)** by měla být v dostatečné míře vybavena mobiliářem, především lavičkami. Kvůli plynulosti dopravy a s ohledem na fungování Kavalíru IV po jeho revitalizaci je vhodné počítat i s druhým vjezdem do dvora **(7)**.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka i detail)

OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

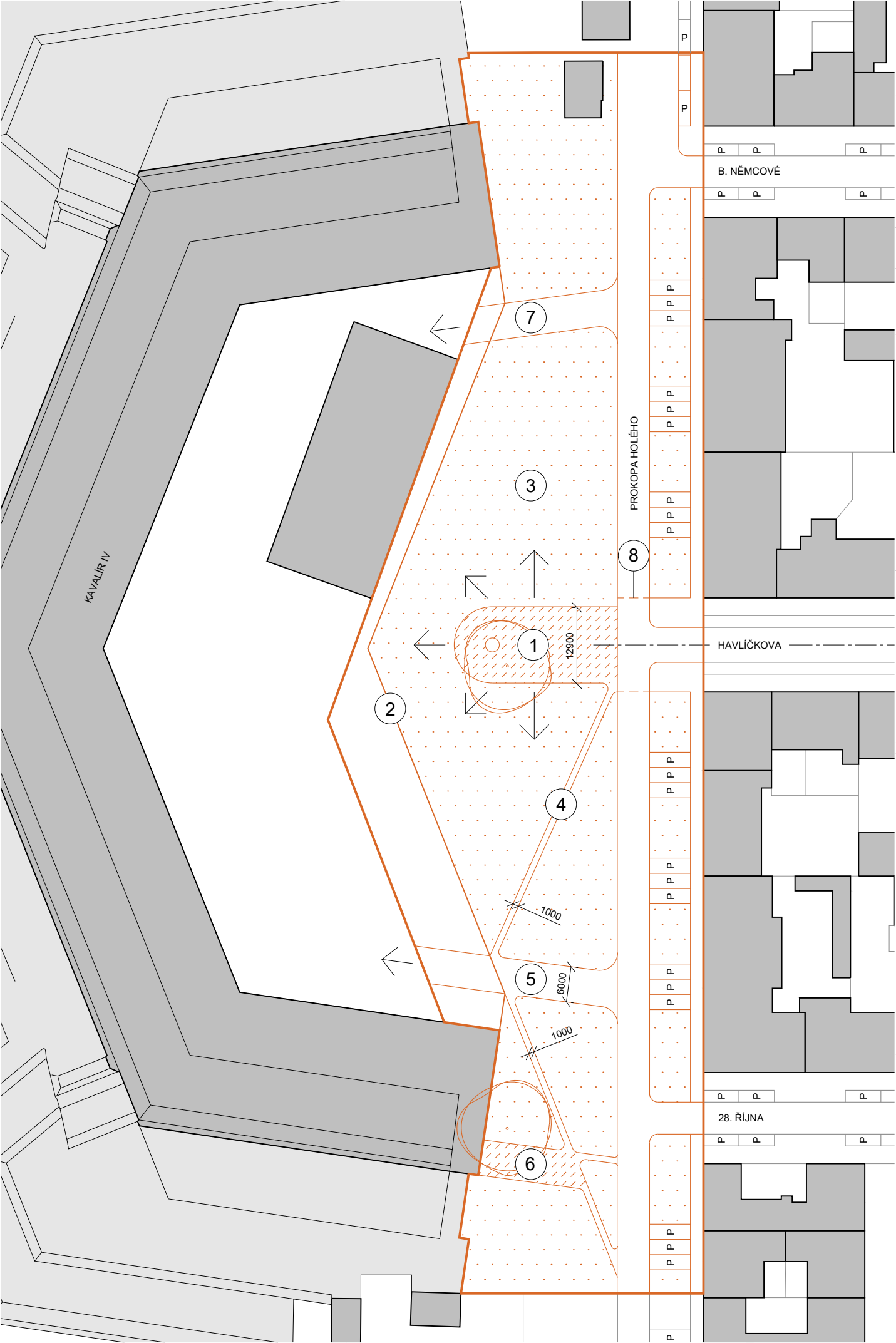
HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

DŮLEŽITÁ ZPEVNĚNÁ PLOCHA (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

PŘEDPROSTOR KAVALÍRU IV

NÁVRH 2. ČÁST

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Při kultivaci předprostoru Kavalíru IV je nutné pracovat i s jeho bezprostředním okolím, tedy s ulicí Dukelských Hrdinů. Zvláště prostoru mezi vozovkou a uliční frontou je nutné dát jasný řád a kontury a umístit do něj dostatečný počet parkovacích stání, rozmístěných takovým způsobem, aby automobily v prostoru nepůsobily přespříliš výrazným dojmem.

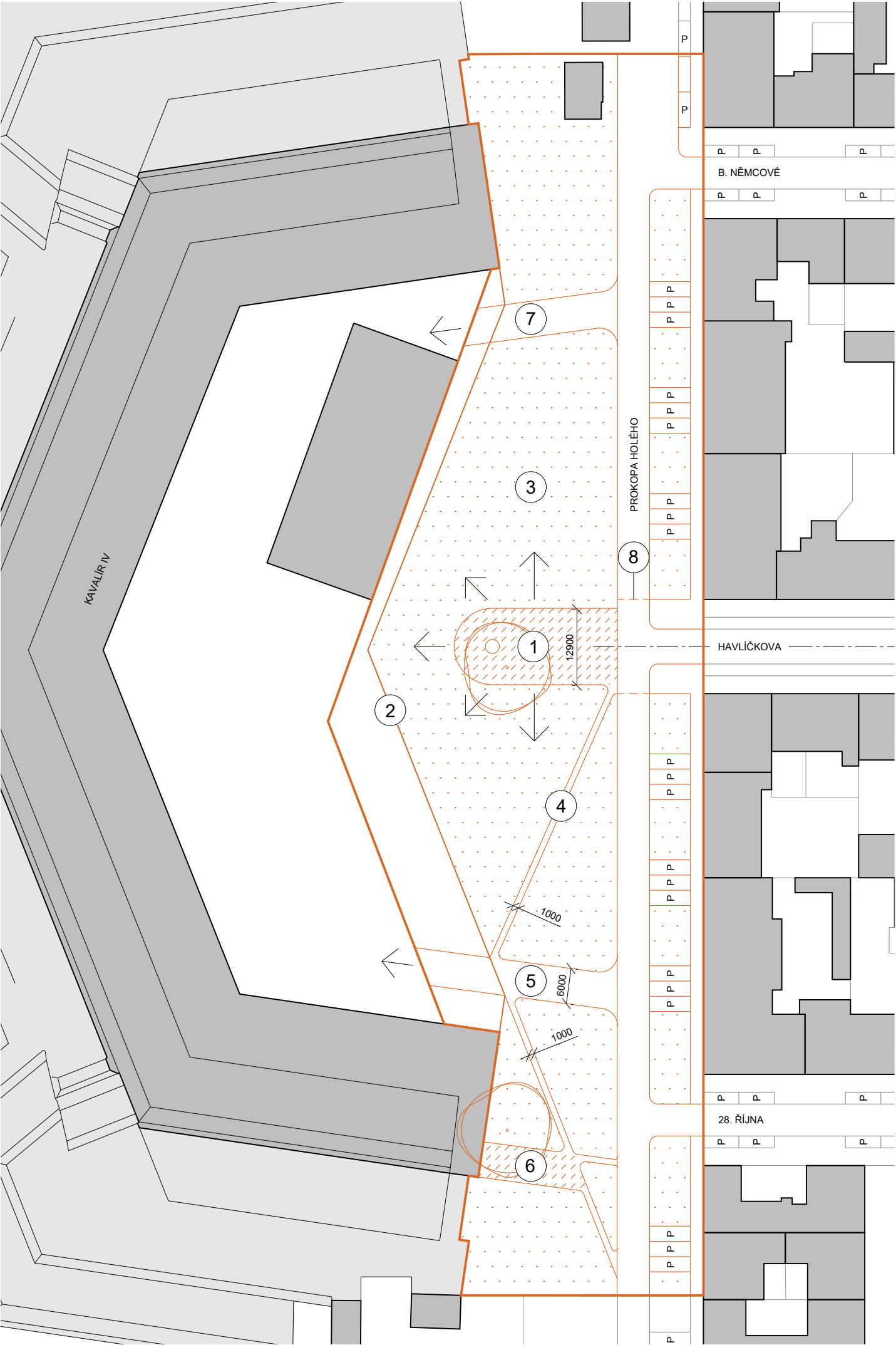
Důležitým momentem je také křižovatka ulic Dukelských Hrdinů a Havlíčkova, v tomto místě je vhodné maximálně upřednostnit chodce a zlepšit tak pěší propojení od náměstí ČSA k centrální zpevněné ploše **(1)** řešeného předprostoru. Prioritizaci chodců lze řešit rozšířením chodníků na nároží obou ulic, popřípadě vyzdvihnutím celé křižovatky do úrovně chodníků **(8)**.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

- ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)
- BUDOVOY (mapka i detail)
- OPEVNĚNÍ (mapka i detail)
- HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)
- NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)
- TRÁVA (detail)
- DŮLEŽITÁ ZPEVNĚNÁ PLOCHA (detail)
- DŮLEŽITÝ STROM (detail)

PŘEDPROSTOR KAVALÍRU VIII

SOUČASNÝ STAV

POPIS

Předprostor Kavalíru VIII má díky své pozici mezi kavalírem a budovou vojenské nemocnice charakter vnitrobloku. Prostor je ze všech stran ohraničen zdmi a lze do něj vstoupit jednou z dvojice bran **(3)** a **(4)**, nebo průchodem skrze budovu nemocnice **(2)**. Ze severu od Jiráskových sadů nevede do předprostoru Kavalíru VIII žádná cesta ani chodník, ulice 5. května je na křižení s ulicí Fučíkova přehrazena zdí a ani ní se tedy není možné do předprostoru dostat, i ulice Horní vodní brána je u bývalého pivovaru přehrazena, v tomto případě plotem s volně průchozí i když ne vždy otevřenou bránou. Předprostor kavalíru VIII a jeho bezprostřední okolí je tedy jednou z nejhůře prostupných částí Terezína, což je jedním z důvodů, proč není příliš využíván, a kromě plechové haly se v něm dnes nachází už jen několik parkovacích stání a neudržovaných ploch zeleně **(1)**.

LEGENDA MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

- ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)
- ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (detail)
- DŮLEŽITÝ STROM (detail)

PŘEDPROSTOR KAVALÍRU VIII

NÁVRH

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Předprostor Kavalíru VIII je díky své nepříliš exponované pozici uvnitř města vhodným kandidátem na zřízení parkoviště, které by v budoucnu mohlo saturovat potřeby revitalizované budovy vojenské nemocnice a Kavalíru IV. Před revitalizací těchto budov by parkoviště mohlo obsluhovat blízké městské bloky a stahovat automobily z ulic do prostoru, kde budou méně rušivé.

Takto rozsáhlý prostor není vhodné pojmout pouze jako zpevněnou plochu pro parkování. Pro docílení určité vizuální úrovně a k zajištění příjemného mikroklimatu je vhodné pracovat v prostoru s velkým podílem zeleně a vytvořit jakýsi „parkovací park“, ve kterém se automobily ztrácí mezi stromy, a který je doplněn dostatečně velkými travnatými plochami **(2)** schopnými zadržovat vodu a sloužícími jako odpočinkový prostor pro obyvatele okolních staveb.

Před budovou Kavalíru by měl být vytvořen dostatečně široký chodník **(3)**. Kavalír VIII má totiž fasádu, která umožňuje v přízemí propojení vnitřních

prostor s exteriérem a podél celé délky této fasády by mohl vzniknout velmi aktivní parter. V takto pojatém prostoru lze předpokládat intenzivnější pohyb automobilů a je proto potřeba pro pěší zajistit bezpečný pohyb po prostoru zbudováním chodníků **(1)** a **(4)**.

Přístup automobilů do areálu by bylo ideální zajistit ve směru od Horní vodní brány a po cestě **(5)**, kterou by bylo třeba nově zbudovat podél severní fasády nemocnice. Rovněž by stálo za úvahu otevření ulice 5. Květa **(6)** což by zajistilo maximální průchodnost této části měst a bylo by to na místě zvláště v návaznosti na revitalizaci objektů kavalíru a nemocnice.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka i detail)

OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

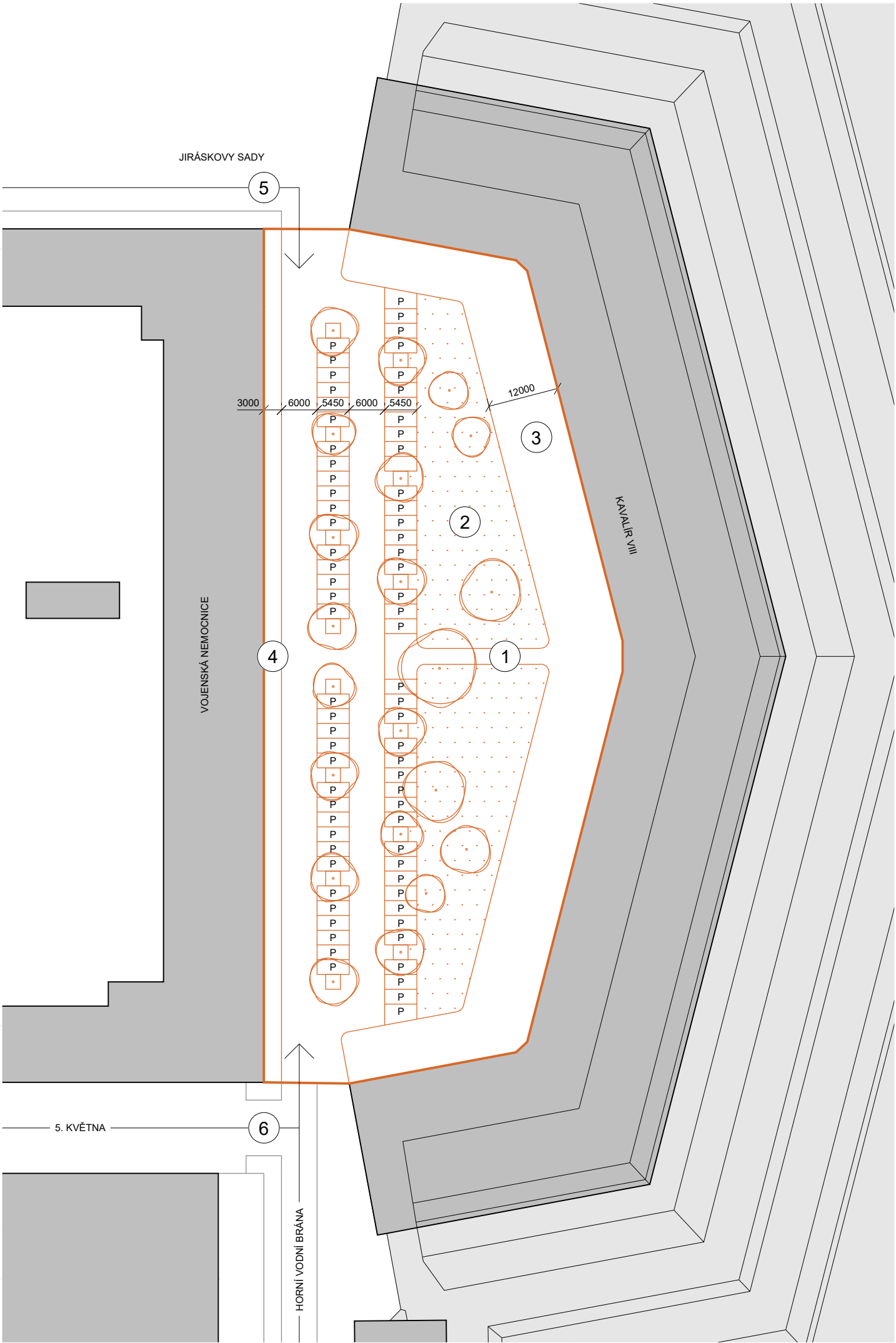
HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

S

PŘEDPROSTOR KAVALÍRU VIII

PODKLADY A REFERENCE

VZOROVÉ PŘÍKLADY

Na referenčních fotografiích jsou zachyceny parkoviště s velkým zastoupením zeleně, která zajišťuje příjemné mikroklima, okysličuje vzduch a změkčuje vizuální působení velkého množství automobilů. Při tvorbě takovýchto „parkovacích parků“ je vhodné se zelení pracovat tak, aby ji bylo snadné udržovat, aby nevznikaly malé travnaté ostrůvky, které lze jen problematicky sekat, aby měly stromy dostatečně velký zasakovací prostor a neopatrní řidiči je nemohli poškodit. Rovněž je vhodné zvolit takový druh stromů, jejichž míza, nebo pyl nebudou neúměrně znečišťovat zpevněné plochy a zaparkované automobily.

LEGENDA MĚŘÍTKO 1:20 000 (mapka)

- ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)
- BUDOVY (mapka)
- OPEVNĚNÍ (mapka)

MOST

SOUČASNÝ STAV

POPIS

Most přes Ohři se nachází na klíčové spojnici mezi Velkou a Malou pevností a měl by tedy být součástí pobytově příjemné promenády spojující obě části Terezína. Spojnice obou pevností je v současnosti značně poddimenzovaná a zanedbaná, nicméně most se nachází v relativně dobrém stavu a jeho velkorysé rozměry a široké chodníky nabízejí mnoho prostoru pro vznik kvalitního veřejného prostoru.

Most se v současnosti potýká s dvojicí problémů. První problém způsobují chodci přecházející silnici v místě, kde je automobily přijíždějící do centra města nemohou včas vidět **(1)**. Druhým problémem je rychlost motorových vozidel přejíždějících most a přítomnost nákladních vozidel **(2)** příliš zatěžujících mostní konstrukci a snižující pobytovou kvalitu jakéhokoliv veřejného prostoru, v jehož blízkosti projíždějí.

LEGENDA

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (detail)

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

MOST

NÁVRH

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Problematický přechod přes vozovku je vhodné řešit vedením pěší trasy skrze průchod rohovou budovou **(1)**, která původně sloužila jako mlýn. Toto řešení je potřeba doplnit o zábradlí **(2)** dostatečně dlouhé na to, aby v případě, že se chodec rozhodne přejít vozovku před průchodem skrze bývalý mlýn, bude tak muset učinit v takové vzdálenosti od zatáčky, ve které již neohrozí sebe ani plynulost provozu.

Rychlost projíždějících automobilů je možné snížit stejným řešením, které zároveň pomůže propojení Velké a Malé pevnosti, a to zobytněním širokých mostních chodníků a deklarováním toho, že most je nyní prostor s větší koncentrací chodců a sloužící automobilové dopravě ve stejné míře jako té pěší. Posílení významu pěší dopravy a zobytnění prostoru se dá docílit specifickým mobiliářem **(3)**. Jde především o sedací mobiliář orientovaný k výhledům na řeku a navržený tak, aby alespoň částečně odstínil hluk z automobilové dopravy. Může mít formu velkých sedacích souprav spojených s květináči, nebo například laviček s vysokými zády.

Most je také momentem, ve kterém se před člověkem přijíždějícím ve směru od Prahy poprvé otevře výhled na monumentální bastionovou hradbu Velké pevnosti. Jelikož bastionové pevnosti byly navrhovány tak, aby na ně nebylo téměř odnikud dobře vidět, je průjezd přes most jedním z mála okamžiků, kdy je možné vnímat opevnění v celé své kráse a rozsahu a vzniká tak zde první dojem z pevnosti Terezín. Bylo by proto vhodné promítnout tento fenomén do podoby mostu a první dojem z pevnosti ještě umocnit. Toho by bylo možné dosáhnout, kontrastním či jinak výrazným, nebo netradičním povrchem mostovky, nebo například doplněním mobiliáře na chodnicích několika uměleckými díly **(3)**. Zvláště sochy a skulptury jsou s mosty tradičně spojovány a často se jim daří umocňovat výhled, který most nabízí.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

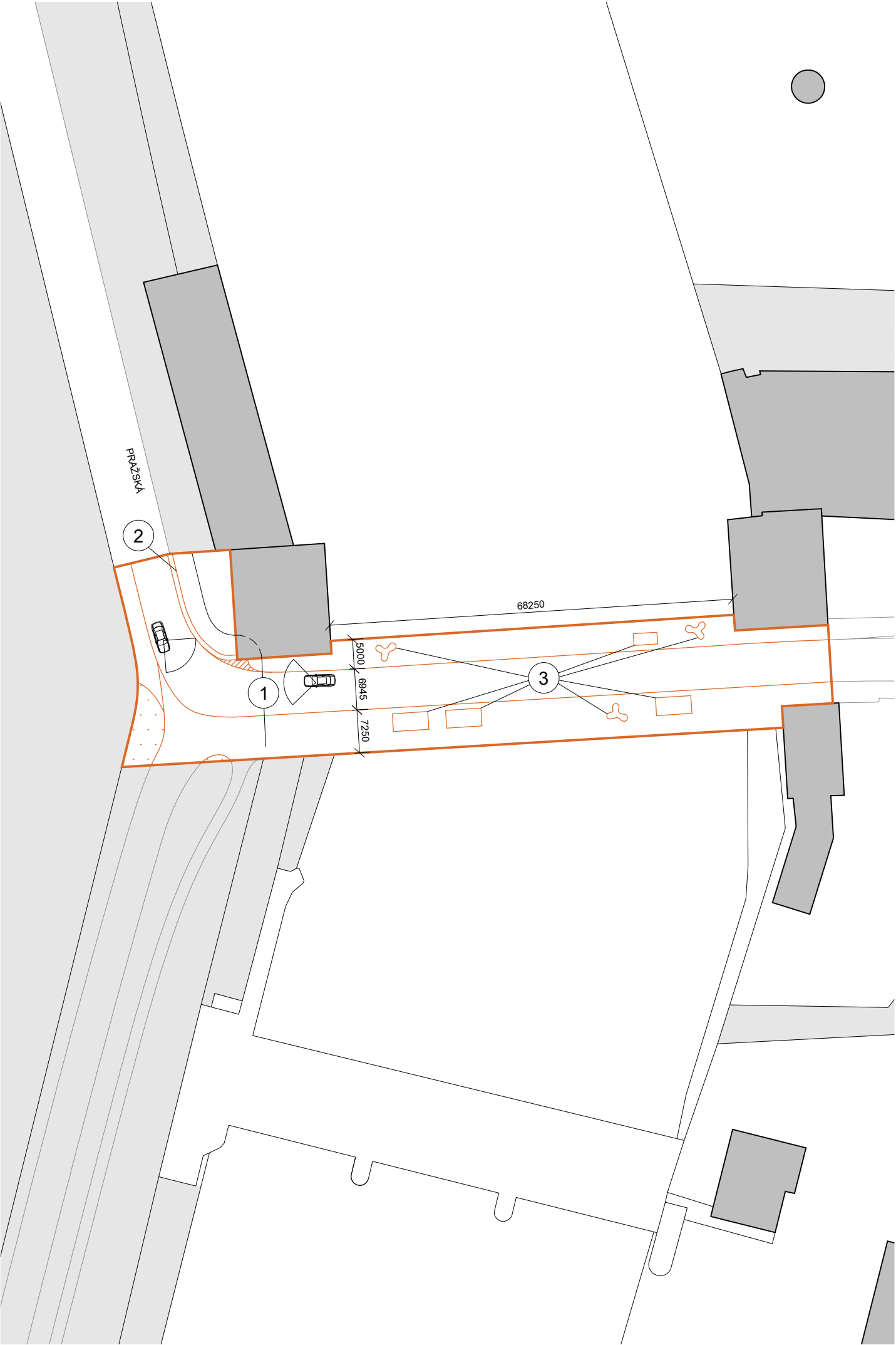
BUDOVY (mapka i detail)

OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

MOST

PODKLADY A REFERENCE

VZOROVÉ PŘÍKLADY

Přestavba Tyršova mostu v Přerově **(1)** od Aleny Šrámkové moderním způsobem pracuje s klasickým motivem s mostem spojených sochařských prvků.

Nejrelevantnějším použitím na míru navržených sedacích prvků k oddělení mostních chodníků od rušné komunikace lze nalézt na Market Street Bridge ve městě Philadelphia. Pomocí tohoto řešení se podařilo vytvořit příjemný veřejný prostor.

KŘIŽOVATKA U PAMÁTNÍKU

SOUČASNÝ STAV

POPIS

Křižovatka u Památníku Terezín propojuje alej vedoucí k Malé pevnosti s velkým parkovištěm pro turisty a místem budoucího infocentra. Alej vedoucí k Malé pevnosti a vedle stojící Národní hřbitov jsou v perfektním stavu a pro parkoviště a infocentrum je již navržena nová budoucí podoba, křižovatka mezi těmito dvěma body je ovšem stále neuchopená a jde o nedůstojný vstup k Památníku Terezín.

Na obou stranách přechodu **(1)** se dnes nachází nejprve úzké chodníky a až poté, po zabočení, se chodci ocitnou na hlavní cestě směrem k památníku, nebo na druhé straně v prostoru parkoviště. Toto řešení naprosto zbytečně komplikuje a znesnadňuje pohyb návštěvníků památníku. Zanedbaný stav křižovatky a jejího okolí zároveň poškozuje první dojem z jinak perfektně revitalizované Malé pevnosti.

Pár metrů od přechodu se navíc nachází frekventovaná komunikace, po které často projíždí i velká nákladní vozidla **(2)**, která dále zhoršují zážitek z cesty k Malé pevnosti.

LEGENDA

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (detail)

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

KŘIŽOVATKA U PAMÁTNÍKU

NÁVRH

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Pěší pohyb mezi parkovištěm s budoucím infocentrem a Malou pevností lze poměrně snadno řešit oddálením přechodu od křižovatky, jeho rozšířením a značným rozšířením chodníků k němu vedoucích **(1)**. Chodníky samotné je možné směrem k přechodu rozšiřovat a umožnit tak plynulejší přechod větší skupiny lidí.

Na blízkou automobilovou dopravu je možné reagovat dvěma způsoby. Na horním schématu zobrazenou miniokružní křižovatkou **(2)**, která donutí osobní automobily zpomalit, zatímco nákladní automobily a MHD ji mohou projet přímo, ovšem rovněž o něco pomaleji. Nebo na dolním schématu zobrazeným zvýšením povrchu **(3)** do úrovně chodníků. Celá horní část křižovatky poté dává najevo orientaci k pěšímu pohybu a upozorňuje motoristy na vyšší výskyt chodců, přesto je i v tomto případě vodné k přecházení používat vyznačený přechod.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka i detail)

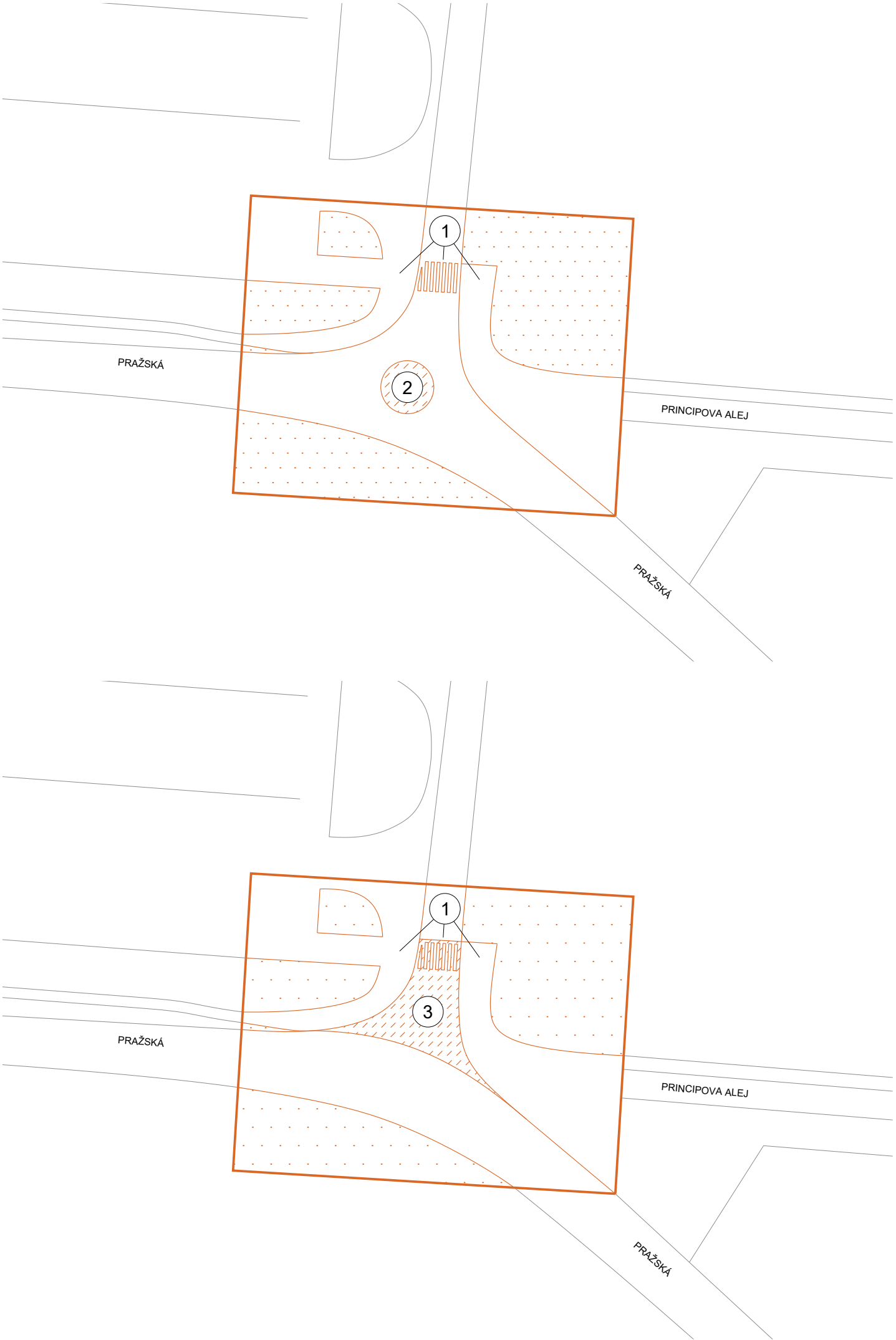
OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

DŮLEŽITÁ ZPEVNĚNÁ PLOCHA (detail)

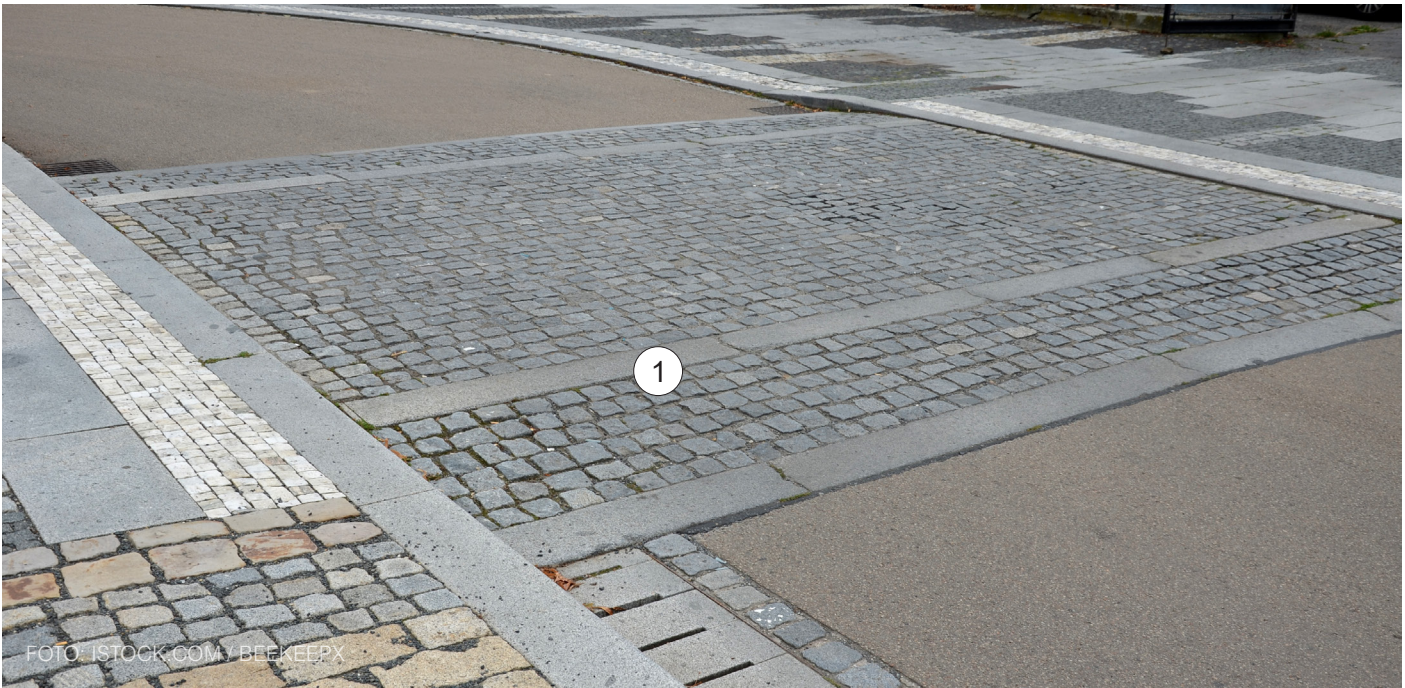
KŘÍŽOVATKA U PAMÁTNÍKU

PODKLADY A REFERENCE

VZOROVÉ PŘÍKLADY

Zvýšení přechod pro chodce do úrovně chodníků **(1)** funguje jako velký retardér a absence změny výškové úrovně zjednodušuje pohyb přes přechod.

Miniokružní křižovatka **(2)** s možným průjezdem přes její střed pro vozidla, pro která je její poloměr příliš malý má potenciál v řešeném místě značně zpomalit osobní automobilovou dopravu. Úskalím tohoto řešení je především provedení, které musí vydržet velké namáhání nákladními vozidly projíždějci přes střední část okružní křižovatky.

LEGENDA MĚŘÍTKO 1:20 000 (mapka)

 ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

 BUDOVY (mapka)

 OPEVNĚNÍ (mapka)

PŘEDPROSTOR KASÁREN

SOUČASNÝ STAV

POPIS

Prostor před Velkými pěchotními kasárnami původně sloužil jako vojenské nástupiště. Poté co kasárny přestaly plnit svůj původní účel a ubytovávat vojáky, ztratil jejich předprostor využití, nové nedostal a od té doby proto postupně chátrá a pustne. Dnes má předprostor kasáren podobu prázdného prostranství tvořeného z drtivé většiny silně poškozeným asfaltovým povrchem, částečně skrytým pod náletovou zelení.

Řešený prostor je neoddělitelně spjat s budovou Velkých pěchotních kasáren a dokud se tuto budovu nepodaří revitalizovat nedává smysl revitalizovat ani její předprostor. Důvodů, proč je nutné dodržet tuto následnost je hned několik. S ohledem na stavebně-technický stav budovy kasáren je z bezpečnostních důvodů do části předprostoru zakázán vstup. Stavební materiál odpadávající ze střechy a fasády kasárenské budovy by nově revitalizovaný předprostor mohl poškodit a při opravě Velkých pěchotních kasáren by jejich předprostor jistě musel plnit funkci staveniště.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:1000 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (detail)

PŘEDPROSTOR KASÁREN

NÁVRH 1. ČÁST

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Revitalizaci předprostoru kasáren lze pojmout dvojím způsobem. První řešení je vytvořit zde „parkovací park“ obsluhující pěchotní i dělostřelecké kasárny. V případě tohoto řešení je třeba dbát na estetickou stránku věci, stromy a obecně zeleň by měla být koncipována tak, aby ze směru od opevnění a od dělostřeleckých kasáren prostor působil spíše jako sad, nebo park, než jako parkoviště. Při tvorbě takového „parkovacího parku“ je vhodné se zelení pracovat tak, aby šla snadno udržovat, aby nevznikaly malé travnaté ostrůvky, které lze jen problematicky sekat, aby měly stromy dostatečně velký zasakovací prostor a neopatrní řidiči je nemohli poškodit. Rovněž je vhodné zvolit takový druh stromů, jejichž míza, nebo pyl nebudou neúměrně znečišťovat zpevněné plochy a zaparkované automobily.

Druhým řešením je předprostor zastavět. Prostor je dostatečně velký pro plnohodnotný městský dům, který v sobě dokáže pojmout velké množství funkcí od obchodů a služeb přes kanceláře až po bydlení, zobrazené řešení (3) má půdorysnou plochu 2000 m².

S ohledem na okolní zástavbu lze předpokládat, že by budova mohla mít až čtyři patra, přičemž v takovém případě by disponovala hrubou podlažní plochou o rozloze 8000 m².

V případě novostavby i „parkovacího parku“ je třeba správně nastavit šířku nově vzniklé ulice (1). U novostavby je potom samozřejmě nutné citlivě pracovat s figurou a architektonickým výrazem stavby. Nově postavená budova by neměla kopírovat historické tvarosloví, měla by ovšem navazovat na objemy a proporce okolo stojících staveb a především zhmotňovat podstatu místa, ve kterém se nachází. Tedy uvnitř těžce opevněného bastionového jádra pevnosti Terezín, která měla ve své době parametry technického divu světa a jejíž podoba se od dob založení dodnes téměř nezměnila. Kromě stavby samotné je třeba pečlivě navrhovat i nezastavěný prostor (2), nově vzniklý vnitroblok má potenciál zlepšit fungování přilehlých staveb a vytvořit veřejný prostor s pro Terezín zcela jedinečným charakterem.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:1000 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka i detail)

OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

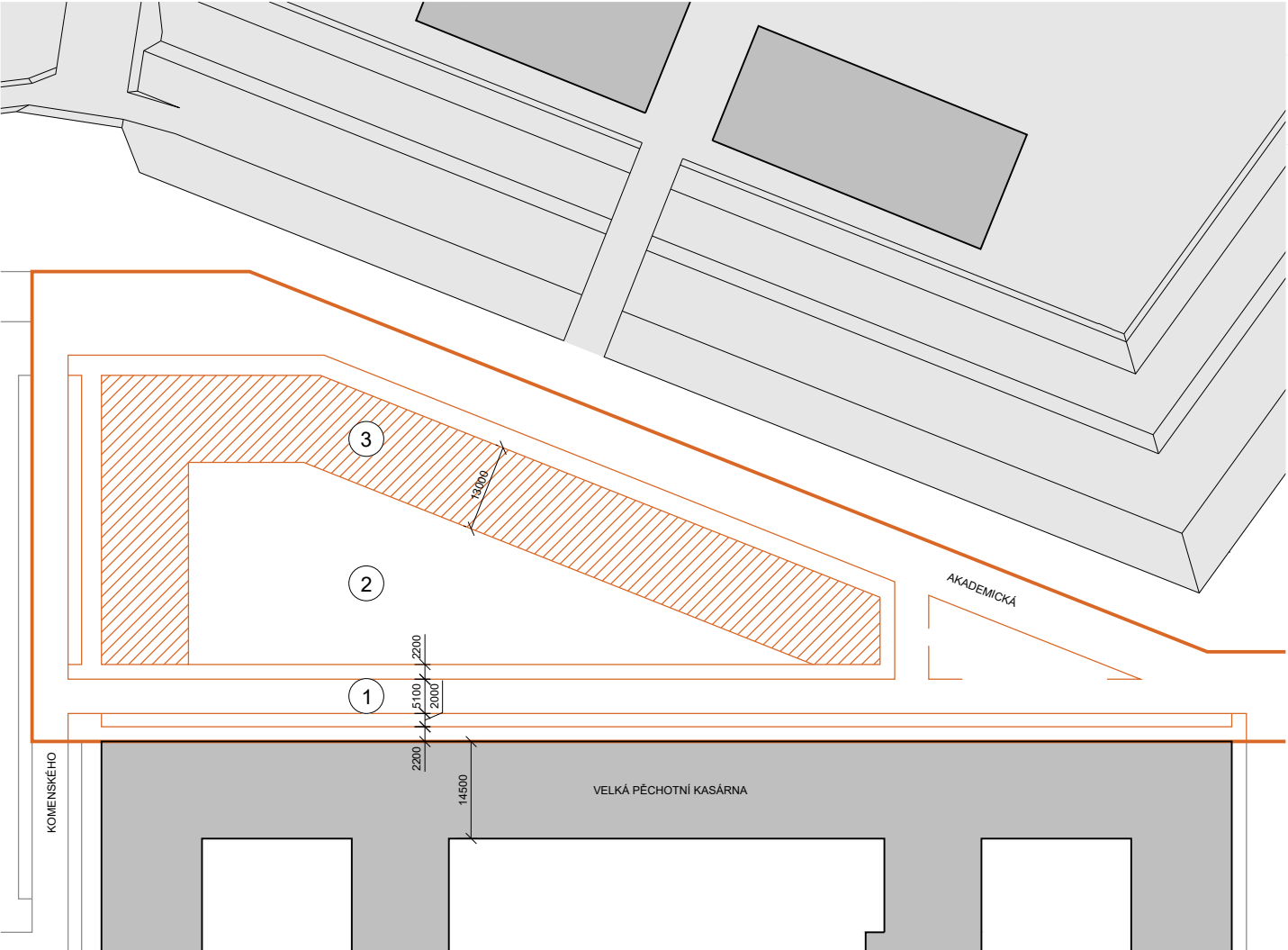
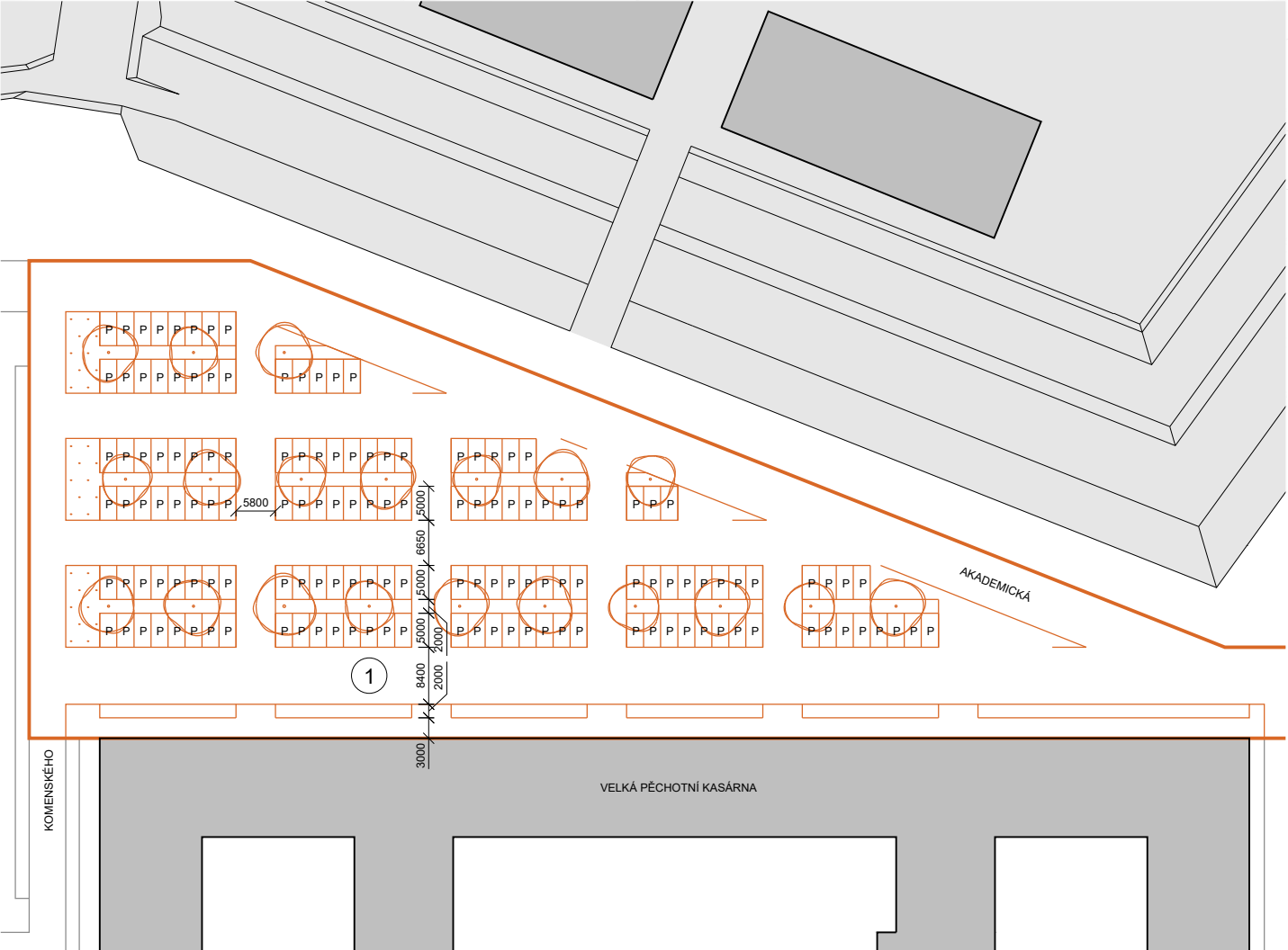
HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

NAVRHOVANÁ BUDOVA (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

PŘEDPROSTOR KASÁREN

NÁVRH 2. ČÁST

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Při všech aspektech návrhu nové budovy je nutné myslet na budoucí fungování a vzezření řešeného místa i celého Terezína. Novostavba nicméně není svázaná nutností přizpůsobovat se existujícím historickým konstrukcím, musí respektovat pouze okolní zástavbu, kontext Terezína a pravidla městské památkové zóny a je tedy možné umístit do ní funkce a provozy, které historické stavby nejsou schopny pojmout, nebo to dokáží jen za cenu příliš velkých zásahů do historických konstrukcí, či příliš drahých a komplikovaných řešení.

Nová budova by například mohla disponovat parterem zcela otevřeným do přilehlých veřejných prostor, obchody, služby, dílny i restaurace a kavárny by mohly část svých provozů snadno přenést do veřejného prostoru a výrazně tak oživit celou severní část pevnosti. Historická zástavba s malým okny s vysokým parapetem nikdy nebude schopna takovýto živý parter vytvořit.

Realizace i provoz novostavby je rovněž výrazně levnější než oprava a provozování historické památky

a je mnohem pravděpodobnější, že na takovémto projektu by mělo město možnost spolupracovat se soukromým sektorem, který má tendenci se revitalizací památkově chráněných budov vyhýbat.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:1000 (detail) 1:20 000 (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka i detail)

OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

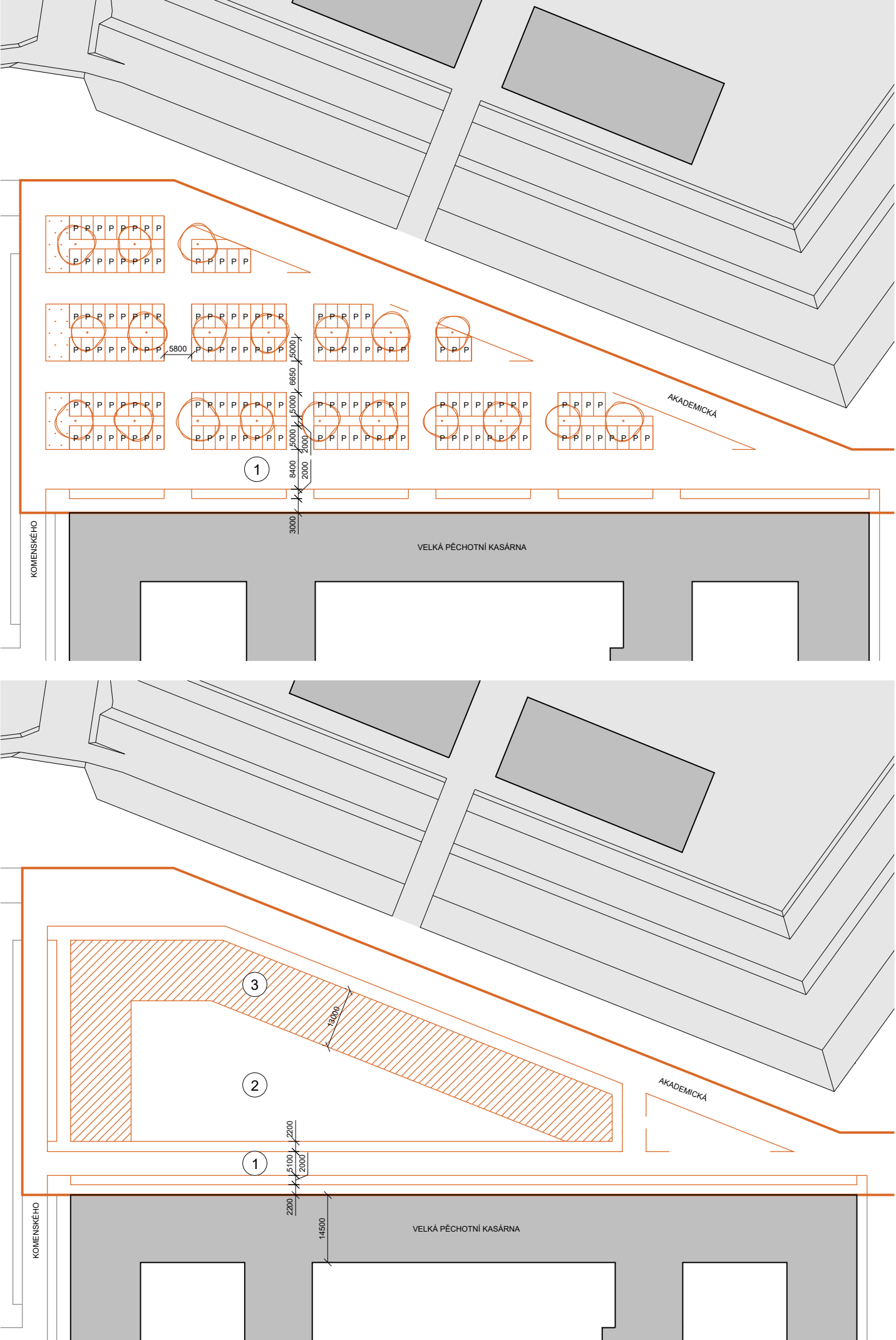
HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

NAVRHOVANÁ BUDOVA (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

PŘEDPROSTOR KAVALÍRU II

SOUČASNÝ STAV

POPIS

Předprostor Kavalíru II je ze všech řešených prostor v nejlepším stavu, rozvržení zpevněných a nezpevněných ploch sleduje historickou podobu prostoru a není mu příliš co vytknout.

Do předprostoru Kavalíru II ústí dvojice ulic Prokopa Holého a Tyršova, tyto ulice spoluvytváří dva podélné průhledy skrze celou Velkou pevnost a opticky tak spojují její severní a jižní část, čímž k sobě přirozeně přitahují pozornost a děje. Zvláště turisté mají tendenci následovat cestu, na jejímž konci vidí něco zajímavého a vytížení prostoru turismem se dá předpokládat i s přihlédnutím k tomu, že se v Kavalíru II i v blízkých jezdeckých kasárnách nacházejí muzea.

Současné pojetí prostoru se zmíněnými průhledy pracuje a na konec obou ulic umísťuje výrazné prvky. V ose ulice Prokopa Holého stojí historické dělo **(1)** v ose ulice Tyršova je umístěno vozidlo veřejné bezpečnosti **(2)**. Oba artefakty jsou doplněny nápisem muzeum a šipkou směřující ke Kavalíru II, nicméně z větší dálky nejsou příliš dobře

vidět, nemají moc vysokou estetickou hodnotu a prostor kolem nich není nijak upraven a využíván. Automobil i dělo tedy fungují pouze jako poutače.

LEGENDA

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

PŘEDPROSTOR KAVALÍRU II

NÁVRH

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Revitalizovaná podoba předprostoru Kavalíru II se od současného stavu odlišuje jen nepatrně. Okolí přístupových cest **(3)** a **(4)** navrhuje doplnit o několik málo stromů, vzniklé stromořadí by poté bylo možné vybavit lavičkami a před budovou kavalíru vytvořit místo, kde se lidé mohou posadit a například si odpočinout po absolvování prohlídky muzea.

Nejvýraznější změnou provedenou v rámci revitalizace tohoto prostu by měl být re-design poutačů **(1)** a **(2)** umístěných na osách ulic Prokopa Holého a Tyršova. V těchto místech by bylo vhodné zbudovat opravdové pohledové dominanty, umělecká díla, která by přitahovala pozornost napříč celou pevností, jejich okolí by poté bylo ideální částečně či úplně zpevnit a vytvořit tak pohledově výrazný prostor, který bude fungovat jako orientační bod, místo, u kterého si lidé mohou domluvit schůzku či sraz a zároveň se v něm na chvíli posadit.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka i detail)

OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

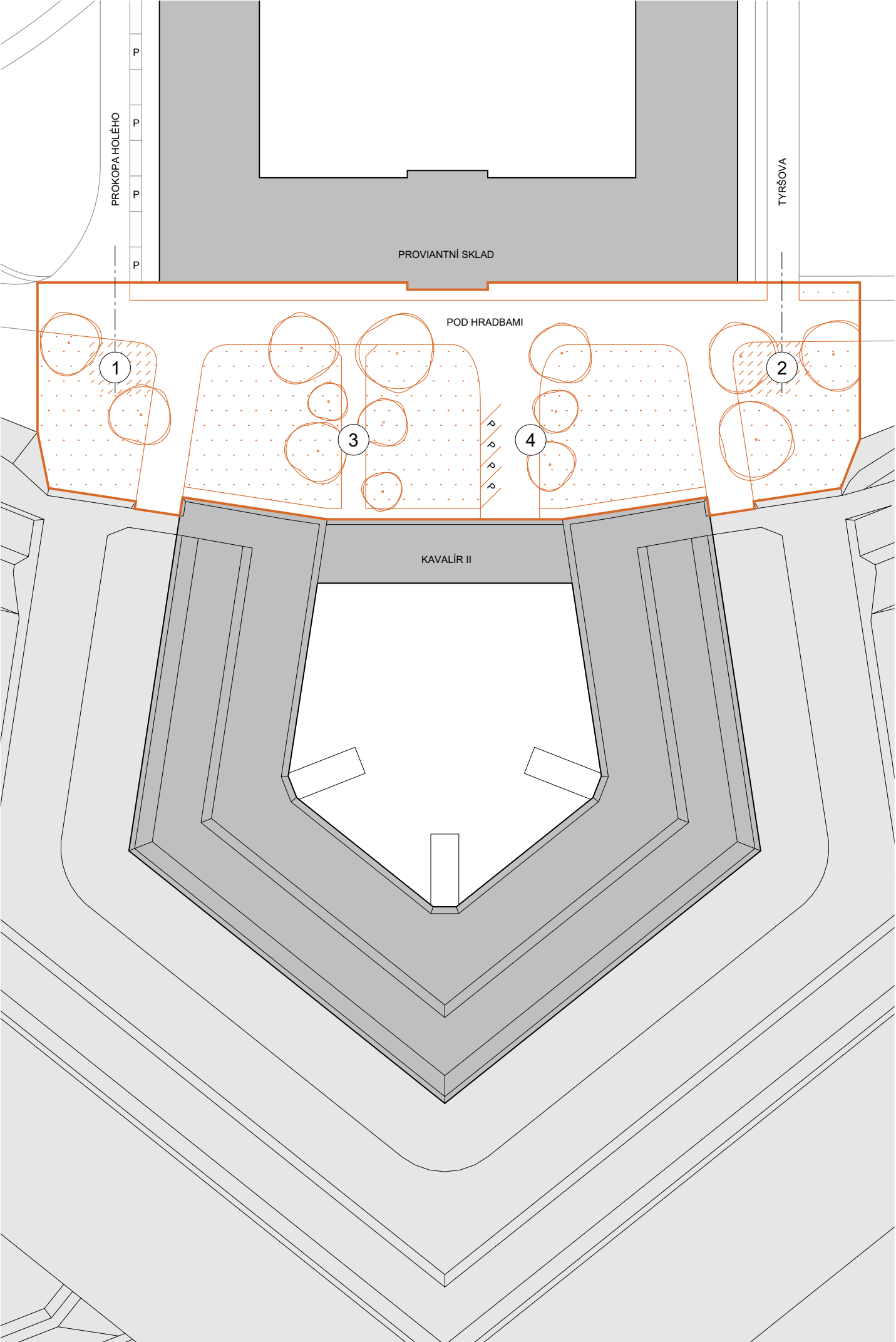
HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

DŮLEŽITÁ ZPEVNĚNÁ PLOCHA (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

PŘEDPROSTOR KAVALÍRU II

PODKLADY A REFERENCE

VZOROVÉ PŘÍKLADY

Umělecké prvky doplněné lavičkami, nebo jinými objekty, které lze využít k sezení, jsou v parcích všude po světě často využívaným a osvědčeným řešením. Výrazné, i z dálky dobře viditelné sochy či skulptury bývají ve městech populárním místem srazů a schůzek a často se stávají symbolem prostoru, ve kterém jsou umístěny

FOTO: ISTOCK.COM / PABRADYPHOTO

FOTO: ISTOCK.COM / MAKSIM MASLAKOV

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:20 000 (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka)

OPEVNĚNÍ (mapka)

BOHUŠOVICKÁ BRÁNA

SOUČASNÝ STAV

POPIS

Prostor, ve kterém původně stála Bohušovická brána je dnes s ohledem na jeho historický význam poměrně zanedbaný. Nachází se v něm dvojice pamětních desek věnovaných obětím holokaustu **(1)** a koleje **(4)**, po kterých byli během druhé světové války přiváženi vězni do terezínského ghetta. Okolí pamětních desek je silně zanedbané a s ohledem na pietu místa působí velmi nevhodně. Krajnice vozovky je rozpadlá a v těsné blízkosti pamětní desky se nachází nevzhledný polorozpadlý plot z vlnitého plechu ohraničující dvůr Retranchementu III.

Skrze řešený prostor neprochází žádný chodník, který by chodce vedl skrze místo kde dříve stávala brána a zpřístupňoval prostor s pamětními deskami. Jediný chodník v okolí vede podél ulice Bohušovická brána a z ničeho nic končí **(2)** před hranicí vnitřního pásma opevnění. Chodník končí v místě mezi takzvanými kleštěmi a kurtinou, přičemž tento meziprostor je přehrazen neprůhledným plotem **(3)**, který zcela zbytečně znemožňuje přístup do středního pásma opevnění.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

S

BOHUŠOVICKÁ BRÁNA

NÁVRH

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Revitalizace prostoru, ve kterém stávala Bohušovická brána by měla pracovat především s pamětními deskami **(1)** věnovanými obětem holocaustu a kolejemi **(2)**, po kterých byli během druhé světové války přiváženi vězni do terezínského ghetta. Pro tyto artefakty je potřeba zbudovat dostatečně důstojné prostředí.

Úprava prostoru okolo pamětních desek a kolejí přitom nemusí být nijak složitá ani nákladná. I pouhé vydláždění prostoru a jeho vybavení několika lavičkami by mohl být dostačující zásah. Výrazná dlažba je schopna již z dálky na prostor upozorňovat, lze ji uzpůsobit tak, aby v ní kolejnice vynikly a začlenit do ní i několik na míru zhotovených dlaždic, nebo jiných prvků v úrovni dlažby, které budou obsahovat informace o událostech, na které celý prostor odkazuje.

Nově vybudovaná zpevněná plocha by mohla také přímo navazovat na chodník, který je součástí ulice Bohušovická brána a mohla by tím pádem sloužit jako ukončení tohoto chodníku uvnitř pevnosti, které má

formu jakési křižovatky, na které se člověk rozhodne, do jaké části města se dále vydá.

Pro zajištění přístupu do systému opevnění **(4)** je vhodné zrušit plot v současnosti stojící mezi kurtinou a kleštěmi. Mezi vhodné úpravy k zajištění bezproblémového přístupu na opevnění dále spadá iřízení částečně zpevněné plochy **(3)** na úpatí rampy stoupající na pevnostní val. Částečně zpevněná plocha zajistí, aby prostor lidé nevyšlapali a nedržela se v něm následně voda. U přístupových bodů na opevnění je také vhodné umisťovat lavičky a odpadkové koše a nabídnout tak lidem možnost si před či po výstupu na opevnění odpočinout a nenosit se sebou do systému opevnění odpadky.

V zájmu zlepšení estetického působení řešeného prostoru při pohledu ze směru od Bohušovic stojí za zvážení obnovení části zemního valu **(5)**, který původně v prostoru existoval. Zemní val by mohl alespoň částečně zakrývat nevzhledný plot a konstrukce, které se dnes v tomto místě nachází **(6)**.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka i detail)

OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

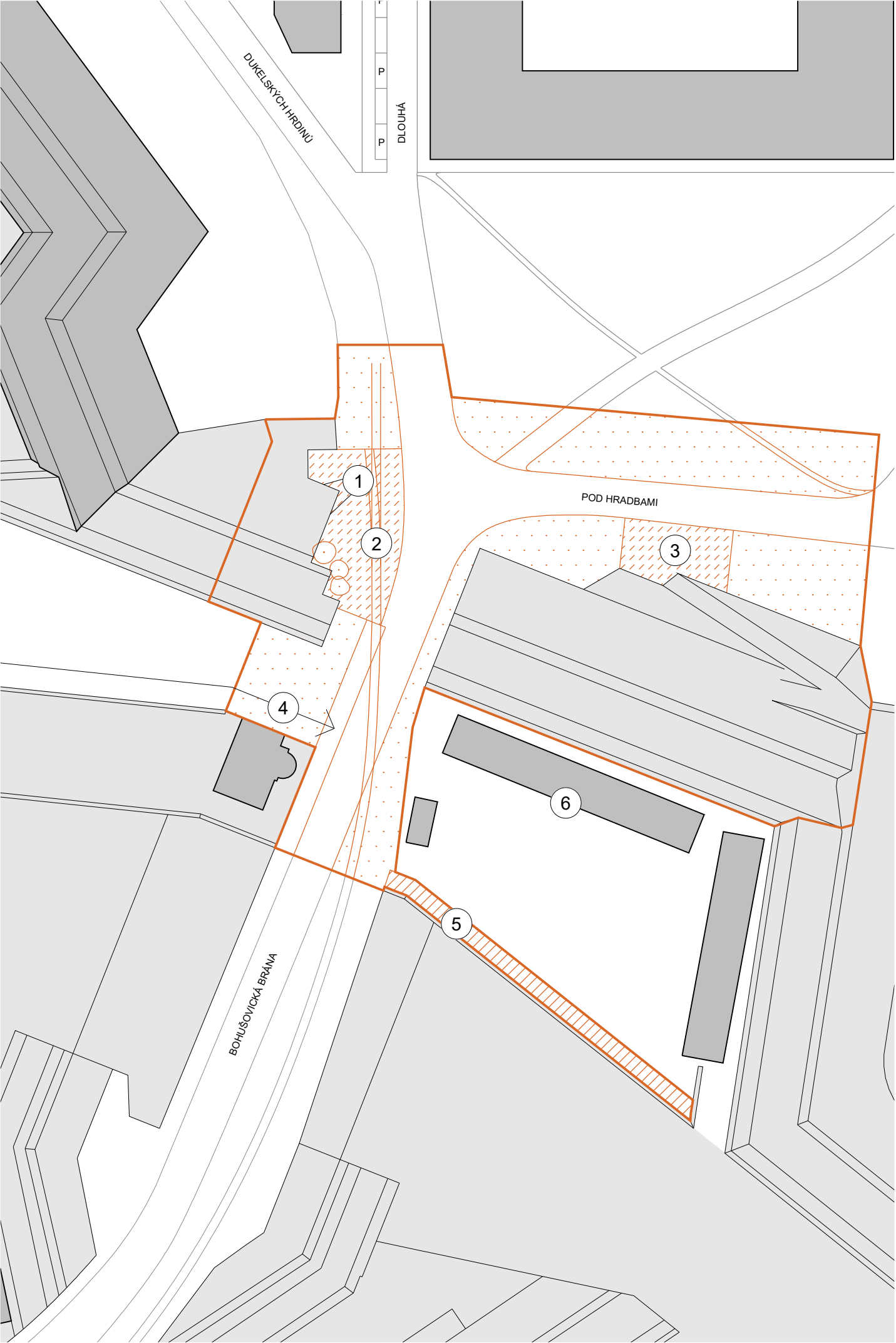
NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

DŮLEŽITÁ ZPEVNĚNÁ PLOCHA (detail)

TERÉNNÍ ÚPRAVA (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

BOHUŠOVICKÁ BRÁNA

PODKLADY A REFERENCE

VZOROVÉ PŘÍKLADY

Referenční fotografie prezentují řešení vhodná pro zpevněnou plochu před pamětními deskami obětí holocaustu, skrze kterou vedou i dochované koleje, po kterých byli během druhé světové války přiváženi vězni do terezínského ghetta. Vhodně zvolená dlažba dokáže na kolej elegantním způsobem upozornit a zároveň do ní mohou být zapracovány specifické dlaždice, nebo umělecká díla doplňující pamětní desky a podávající podrobnější informace o událostech, na které celý prostor odkazuje.

FOTO: ISTOCK.COM / RFRANCA

FOTO: ISTOCK.COM / KONSTIK

LEGENDA MĚŘÍTKO 1:20 000 (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka)

OPEVNĚNÍ (mapka)

LITOMĚŘICKÁ BRÁNA

SOUČASNÝ STAV

POPIS

Prostor, ve kterém původně stála Litoměřická brána je společně s průjezdem kolem Dolní vodní brány nejfrekventovanějším vjezdem do města, vjezd je bohužel využíván i kamionovou dopravou a při přepravě nadměrných nákladů.

Hlavní pěší komunikaci v tomto prostoru tvoří chodník vedoucí směrem od golfového hřiště a od Litoměřic, ze kterého lze překročením **(2)** ulice Akademická vstoupit do Smetanových sadů. Tento chodník je před místem přechodu přes vozovku ukončen **(1)** a chodec v tomto místě nemá možnost vydat se jiným směrem než do Smetanových sadů. Řada návštěvníků tohoto prostoru by přitom jistě ocenila možnost pokračovat směrem k Dělostřeleckým kasárnám, nebo se nechat zavést do systému opevnění.

Vjezd do města by měl plnit i reprezentativní funkci, vizuální působení řešeného prostoru je ovšem narušeno přítomností garáží, nevhodně umístěných na pohledově silně exponovaném místě **(4)**. Vyznění prostoru přitom škodí i neudržovaný

vjezd **(3)** ke garážím, kterému chybí jasné kontury a vymezení.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

 ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

 ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (detail)

S

LITOMĚŘICKÁ BRÁNA

NÁVRH

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Hlavním momentem revitalizované podoby tohoto prostoru by měla být lávka **(1)** překlenující mezeru, která vznikla po odstranění Litoměřické brány. Smyslem lávky je zajistit plynulý pohyb po opevnění, které je zpřístupněno systémem stezek **(4)**. Stezky je vhodné řešit pouze jako vysekaný pruh trávy a trasovat je takovým způsobem, aby se co nejméně přibližovaly okrajům opevnění a omezila se tak délka trasy, podél které je nutné budovat zábradlí (část stezky osazená zábradlím je značena čárkovanou čarou). Na opevnění lze vystoupat jednak po schodišti **(5)** z předprostoru infocentra, nebo po rampě jejíž předprostor **(3)** je vhodné částečně zpevnit zatravnovací dlažbou, aby prostor lidé nevyšlapali a nedržela se v něm následně voda. U všech přístupových bodů na opevnění je také vhodné umisťovat lavičky a odpadkové koše a nabídnout tak lidem možnost si před či po výstupu na opevnění odpočinout a nenosit se sebou do systému opevnění odpadky.

V řešeném prostoru by také mělo dojít k optickému vyznačení přechodu **(2)** přes ulici Akademická,

u kterého se v budoucnu předpokládá vyšší vytížení především turisty. V zájmu zlepšení estetického působení řešeného prostoru při pohledu ze směru od Litoměřic stojí za zvážení obnovení části zemního valu **(7)**, který původně v prostoru existoval. Zemní val by mohl alespoň částečně zakrývat nevzhledné garáže, které se dnes v tomto místě nachází. Změn by měl doznat i prostor vjezdu **(6)** k těmto garážím, který je třeba jednoznačně vymezit a dát mu jasné kontury.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVOVY (mapka i detail)

OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

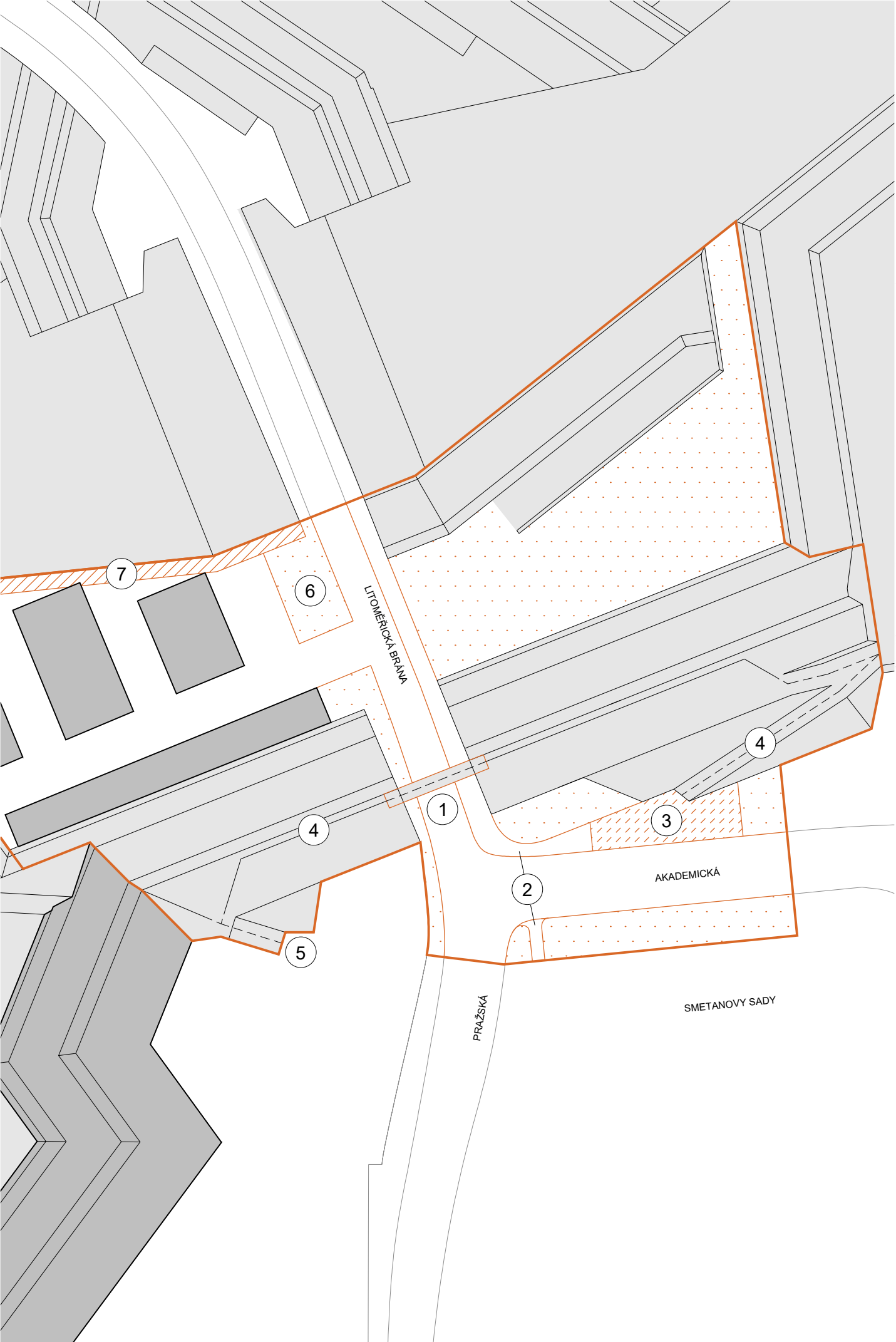
HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

DŮLEŽITÁ ZPEVNĚNÁ PLOCHA (detail)

TERÉNNÍ ÚPRAVA (detail)

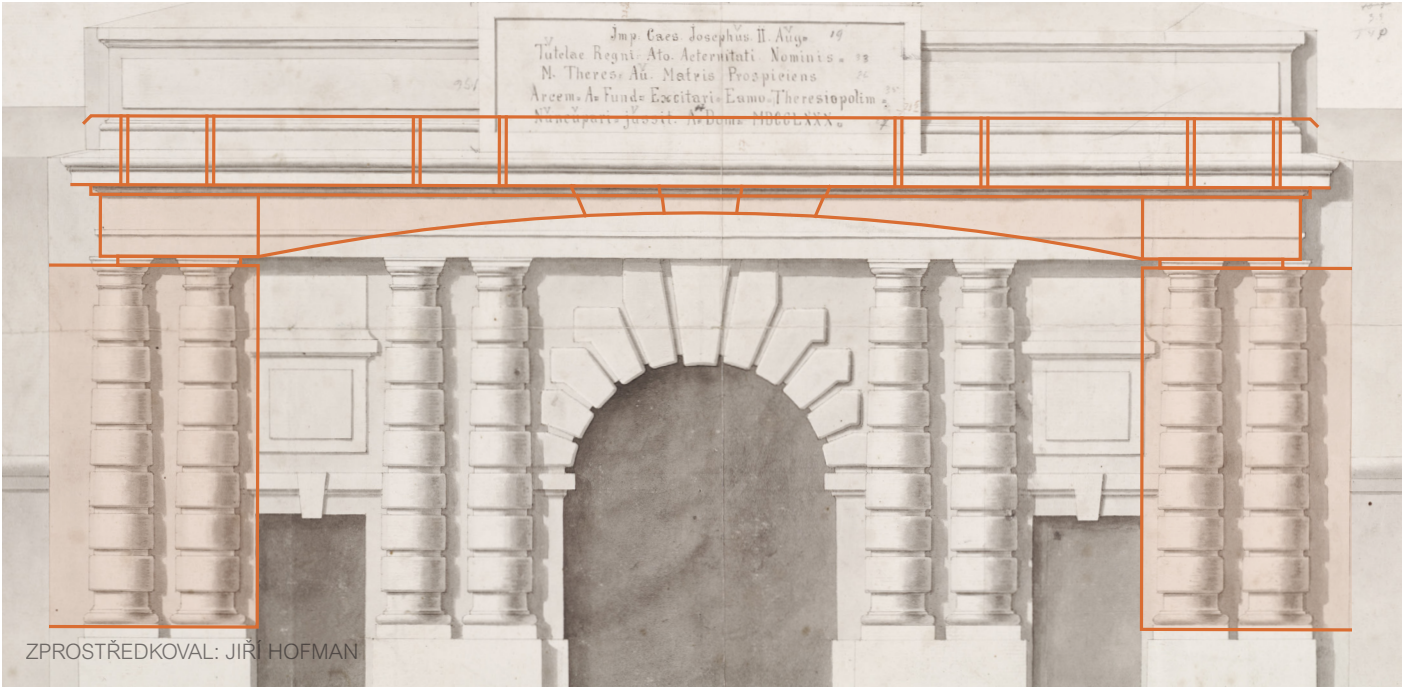

LITOMĚŘICKÁ BRÁNA

PODKLADY A REFERENCE

HISTORICKÁ INSPIRACE

Historická kresba zobrazuje vnější fasádu Litoměřické brány. Nově navrhovaná lávka, překlenující mezeru, která vznikla po odstranění této brány by měla na historickou podobu místa nějakým způsobem navazovat, například převzetím určité části historického tvarosloví, nebo původních velikostních poměrů mezi jednotlivými částmi brány.

- LEGENDA** **MĚŘÍTKO 1:20 000 (mapka)**
- ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)
 - BUDOVY (mapka)
 - OPEVNĚNÍ (mapka)

DOLNÍ VODNÍ BRÁNA

SOUČASNÝ STAV

POPIS

Ulice Pražská a prostor Dolní vodní brány je společně s prostorem bývalé Litoměřické brány nejfrekventovanějším vjezdem i vchodem do Velké pevnosti. Proto by mělo jít o reprezentativní, dobře fungující místo. V současnosti má ovšem řešený prostor několik funkčních i estetických nedostatků. Hned poté, co návštěvník města projde Dolní vodní branou, tak narazí na zaparkovaná auta **(1)** a odpadní kontejnery **(2)**. Auta ani kontejnery by rozhodně neměly být umístěny přímo u nejdůležitějšího vchodu do pevnosti. Estetický dojem z místa, zvláště pro řidiče, také zhoršuje prostor **(4)**, ve kterém původně stála kurtina a kde dnes stojí obslužná budova technické infrastruktury.

Pohyb pěších návštěvníků Terezína v tomto prostoru rovněž není ideální. Chodci, kteří projdou Dolní vodní branou a chtějí pokračovat do města musí využít úzký chodník podél ulice Pražská, což je s ohledem na intenzivní provoz v této ulici, zvláště pro větší skupiny problematické a nepohodlné řešení. Alternativou je překročit ulici Pražská **(5)** a pokračovat podél silnice Jiráskovými sady.

Na frekventované vozovce ovšem není přechod ani jiné značení a systém chodníků v Jiráskových sadech s pohybem většího množství lidí tímto směrem nepočítá. Zcela zavádějící je potom chodník směřující ven z Velké pevnosti, který končí v betonové bariéře **(3)** a nic na něj nenavazuje.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

S

DOLNÍ VODNÍ BRÁNA

NÁVRH

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Navrhovaná podoba kultivuje prostor u vnitřní fasády Dolní vodní brány, kde obnovuje původní historickou dlažbu **(1)** a celé místo uzpůsobuje striktně pro pěší pohyb. Návštěvník přicházející do Velké pevnosti může pokračovat dále do centra po chodníku, který vede středem Jiráskových sadů **(6)**, a na který se dostane překročením dostatečně zřetelně označeného přechodu **(5)** přes ulici Pražská. Za úvahu rovněž stojí i zbudování chodníku vedoucího k budově Vojenské nemocnice **(7)**. Hned u vstupu do Terezína je také možné vystoupit na hradbu **(2)** a přes vyhlídku **(3)** na vrcholu Dolní vodní brány pokračovat okružní trasou po vrcholu vnitřního pásma opevnění až k infocentru na druhém konci města.

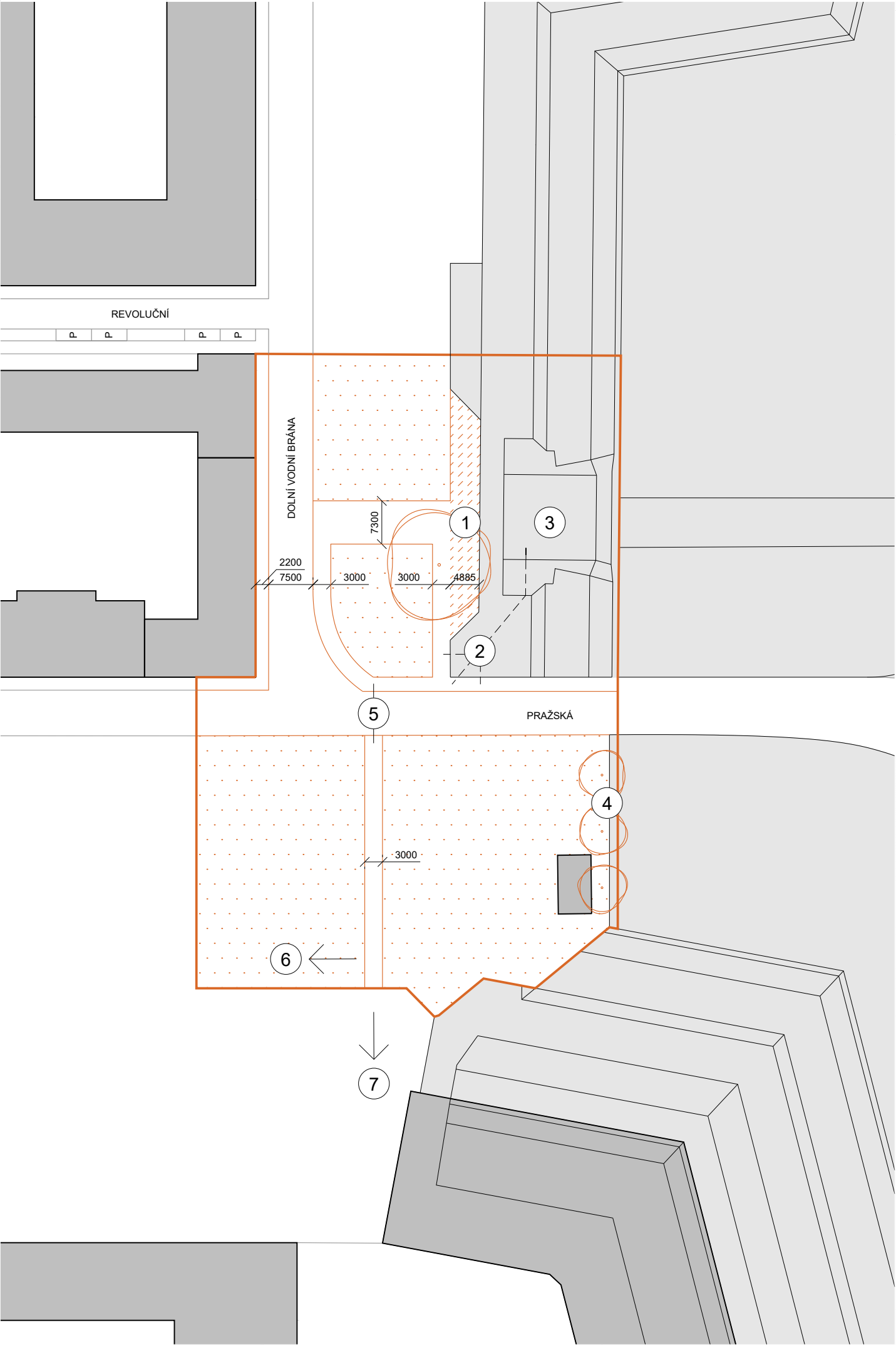
Z estetických důvodů je vhodné nějakým způsobem nahradit zbouranou kurtinu a skrýt obslužnou budovu technické infrastruktury. Na zobrazeném řešení je toho docíleno vysazením krátkého stromořadí **(4)**.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

- ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)
- BUDOVY (mapka i detail)
- OPEVNĚNÍ (mapka i detail)
- HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)
- NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)
- TRÁVA (detail)
- DŮLEŽITÁ ZPEVNĚNÁ PLOCHA (detail)
- DŮLEŽITÝ STROM (detail)

HORNÍ VODNÍ BRÁNA

SOUČASNÝ STAV

POPIS

Okolí Horní vodní brány je s ohledem na její pozici ve struktuře města a značnou vzdálenost od hlavní komunikační osy procházející Terezínem (ulice Pražská) relativně málo frekventovaným prostorem. Pořád ovšem jde o jednu ze čtyř původních bran zajišťujících přístup do velké pevnosti a stav prostoru by tomu měl odpovídat. Není vhodné, aby v těsné blízkosti takovéto památky a hned u vchodu do pevnosti stály odpadní kontejnery **(2)** a popelnice **(3)**. Proti chodci, který skrze bránu vstupuje do Velké pevnosti vybíhá travnatý prostor, ve kterém se nabízí zřídit odpočívadlo a dostatečně ho vybavit mobiliářem, v současnosti se v něm ovšem nachází pouze informační tabule **(1)** s mapou města.

LEGENDA

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

S

HORNÍ VODNÍ BRÁNA

NÁVRH

PRINCIPY NAVRHOVÁNÍ

Navrhovaná podoba kultivuje prostor u vnitřní fasády Horní vodní brány, kde obnovuje původní historickou dlažbu **(1)** a v travnatém prostoru, který vystupuje proti bráně navrhuje zřídit odpočívadlo **(5)** vybavené lavičkami, krytými stínem již existujících vzrostlých stromů, a dalším potřebným mobiliářem. Z prostoru jsou odstraněny nádoby na odpad a naopak přibyla stezka **(3)** umožňující vystoupat na vrchol Horní vodní brány **(4)**. Začátek této stezky **(2)** u paty zemního valu je částečně zpevněn zatravnovací dlažbou, zajišťující, že nedojde k vyšlapání toho prostoru. Čárkovaně značený segment stezky musí být z bezpečnostních důvodů osazen zábradlím, jeho provedení by ovšem mělo co nejméně esteticky i fyzicky narušovat zemní val a je podrobně specifikováno na stranách 12 a 13.

LEGENDA

MĚŘÍTKO 1:800 (detail) 1:20 000 (mapka)

ŘEŠENÝ VEŘEJNÝ PROSTOR (mapka)

BUDOVY (mapka i detail)

OPEVNĚNÍ (mapka i detail)

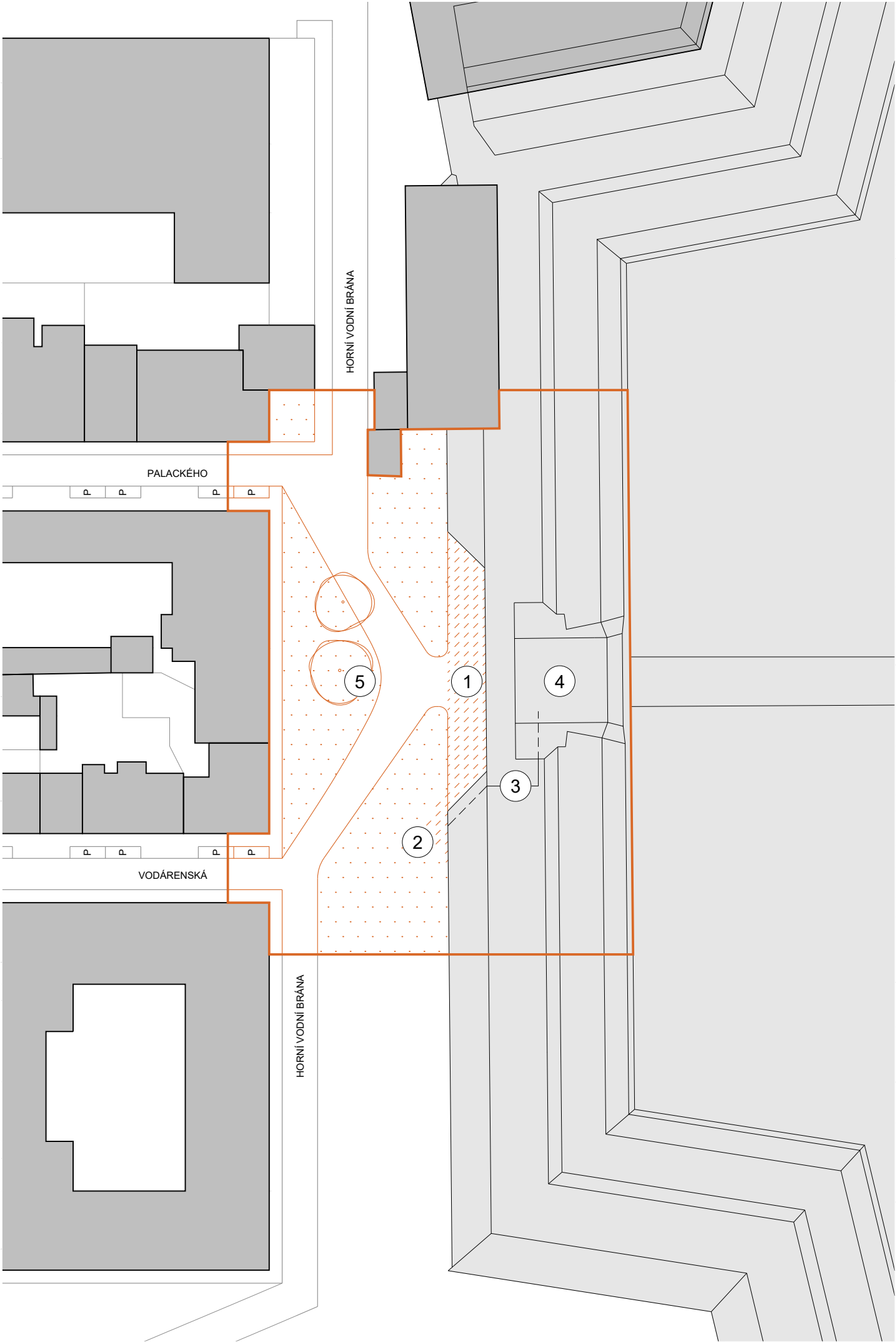
HRANICE MĚSTSKÝCH BLOKŮ A VÝZNAMNÝCH PARCEL (detail)

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ (detail)

TRÁVA (detail)

DŮLEŽITÁ ZPEVNĚNÁ PLOCHA (detail)

DŮLEŽITÝ STROM (detail)

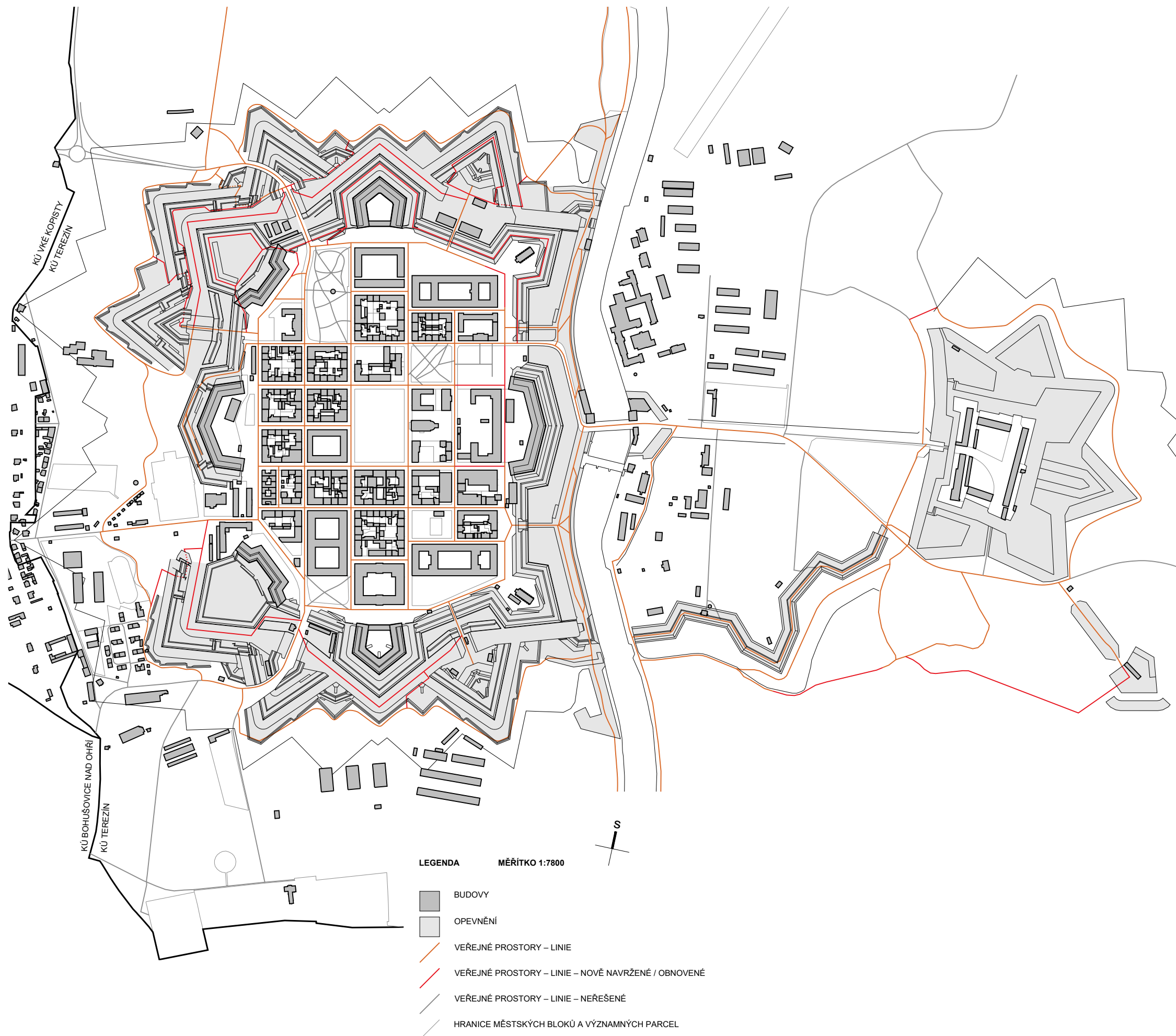
VEŘEJNÉ PROSTORY

LINIE

LINIOVÉ VEŘEJNÉ PROSTORY

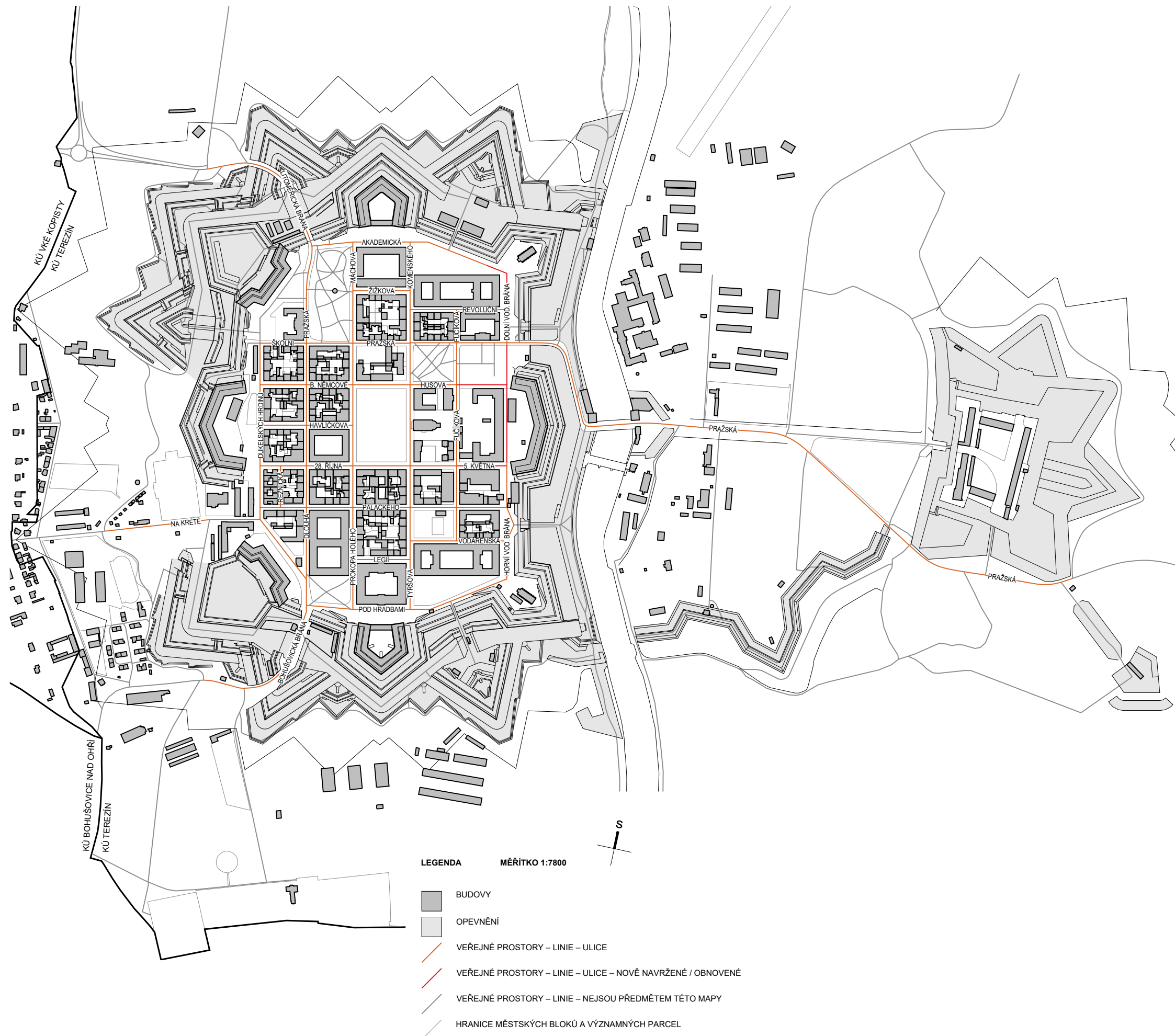
Tato mapa zobrazuje všechny významné liniové veřejné prostory v Terezíně. Jde o existující ulice, vycházkové a turistické trasy, promenády či stezky, které navrhuji doplnit nově navrženými, nebo obnovenými trasami tak, aby vznik uzavřený systém cest nabízející řadu alternativních způsobů, jak se po pevnosti pohodlně pohybovat.

Pro všechny veřejné prostory platí dříve popsané obecné principy úpravy jejich povrchů a doporučení pro umísťování městského mobiliáře a dalších prvků nezbytných pro jejich bezproblémové fungování.

Tato mapa zobrazuje všechny ulice uvnitř velké pevnosti a dělí je na již existující, průchozí a průjezdné ulice a na ulice, které by bylo vhodné nově navrhnout či znovu zajistit jejich průchodnost. Nově navržené, či obnovené ulice mají za cíl zajistit maximální průchodnost městem a snadnou přístupnost všech jeho částí.

1. Nově navržené / obnovené ulice (nebo jejich části)
- 5. května (segment procházející okolo Vojenské nemocnice)
 - Horní vodní brána (segment procházející okolo Vojenské nemocnice)
 - Dolní vodní brána (segment procházející okolo Velkých pěchotních kasáren)

VEŘEJNÉ PROSTORY

LINIE – ULICE – DĚLENÍ

DĚLENÍ ULIC

Městu Terezín je vlastní vojenský řád a systematický přístup, který byl použit při navrhování jeho urbanistické struktury, a který je dodnes dobře čitelný. Ulice v Terezíně lze proto na základě jejich charakteru a rozměrových parametrů rozdělit do čtyř jasně vymezených kategorií.

1. Kategorie

Nejvelkorysejší ulice ve městě, jejichž šířka se pohybuje v rozmezí 15,0 až 15,9 metru vychází z náměstí umístěného uprostřed pevnosti. Jediné dvě ulice této šířky, které nejsou v přímém kontaktu s náměstím jsou ulice Žižkova a Legií, které jsou nadstandardně široké s největší pravděpodobností proto, aby zajistily bezproblémový provoz budov Zbrojnice a Proviantního skladu, kolem kterých prochází.

2. Kategorie

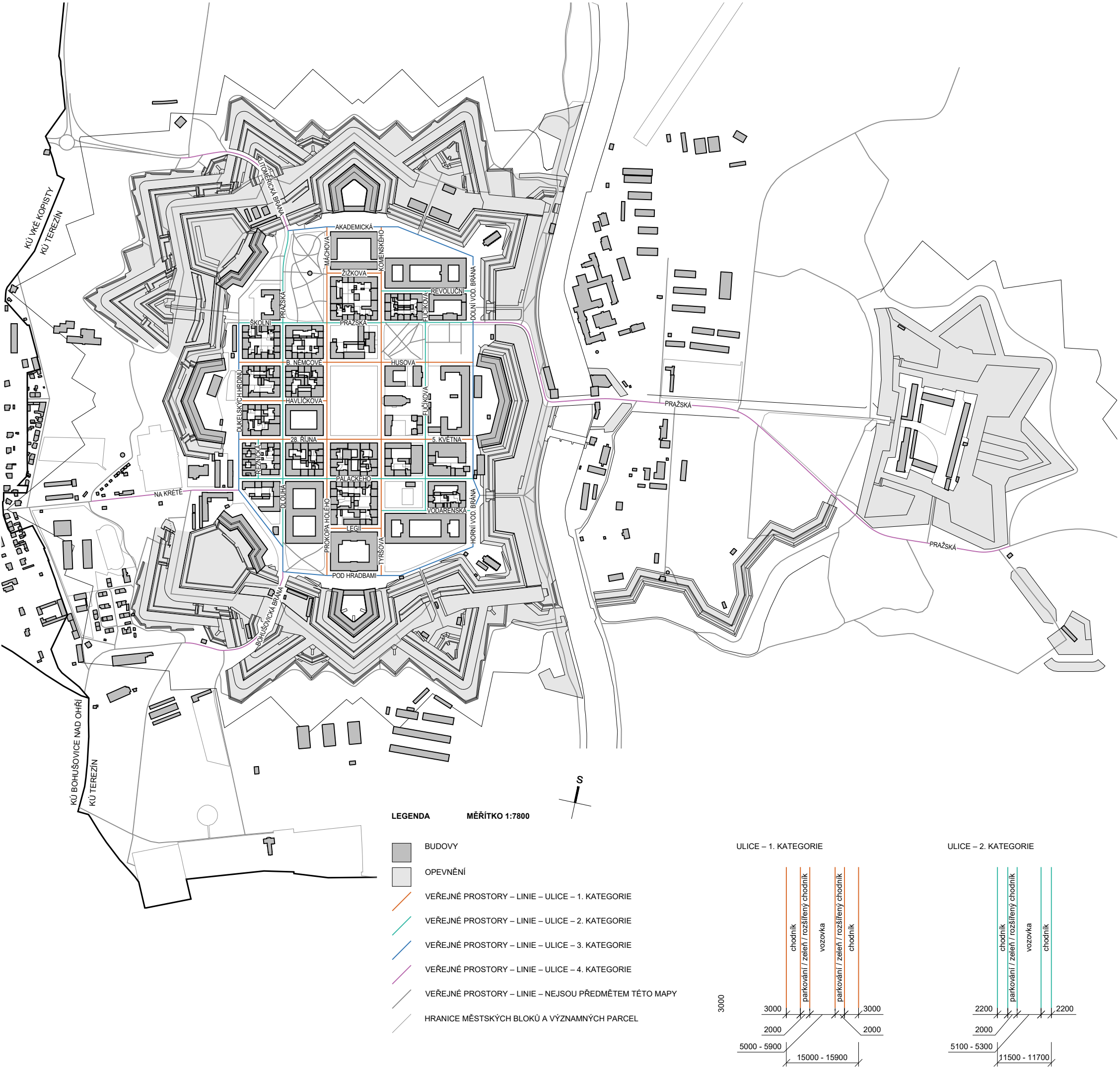
Ulice, které nepřicházejí přímo do kontaktu s náměstím mají šířku v rozmezí 11,5 až 11,7 metru.

3. Kategorie

Okružní promenáda vedoucí podél paty vnitřního pásma opevnění je natolik specifická, že ji lze považovat za samostatnou kategorii. Zásahy do tohoto prostoru ovšem znemožňují určit jeho původní zamýšlenou šířku a profil.

4. Kategorie

Samostatnou kategorií je také ulice Pražská, jde o bývalou říšskou silnici a v současnosti hlavní dopravní tepnu v Terezíně. Jako jediná ulice ve městě nespadá do majetku a správy Terezína, ale vlastní ji a spravuje Ústecký kraj.

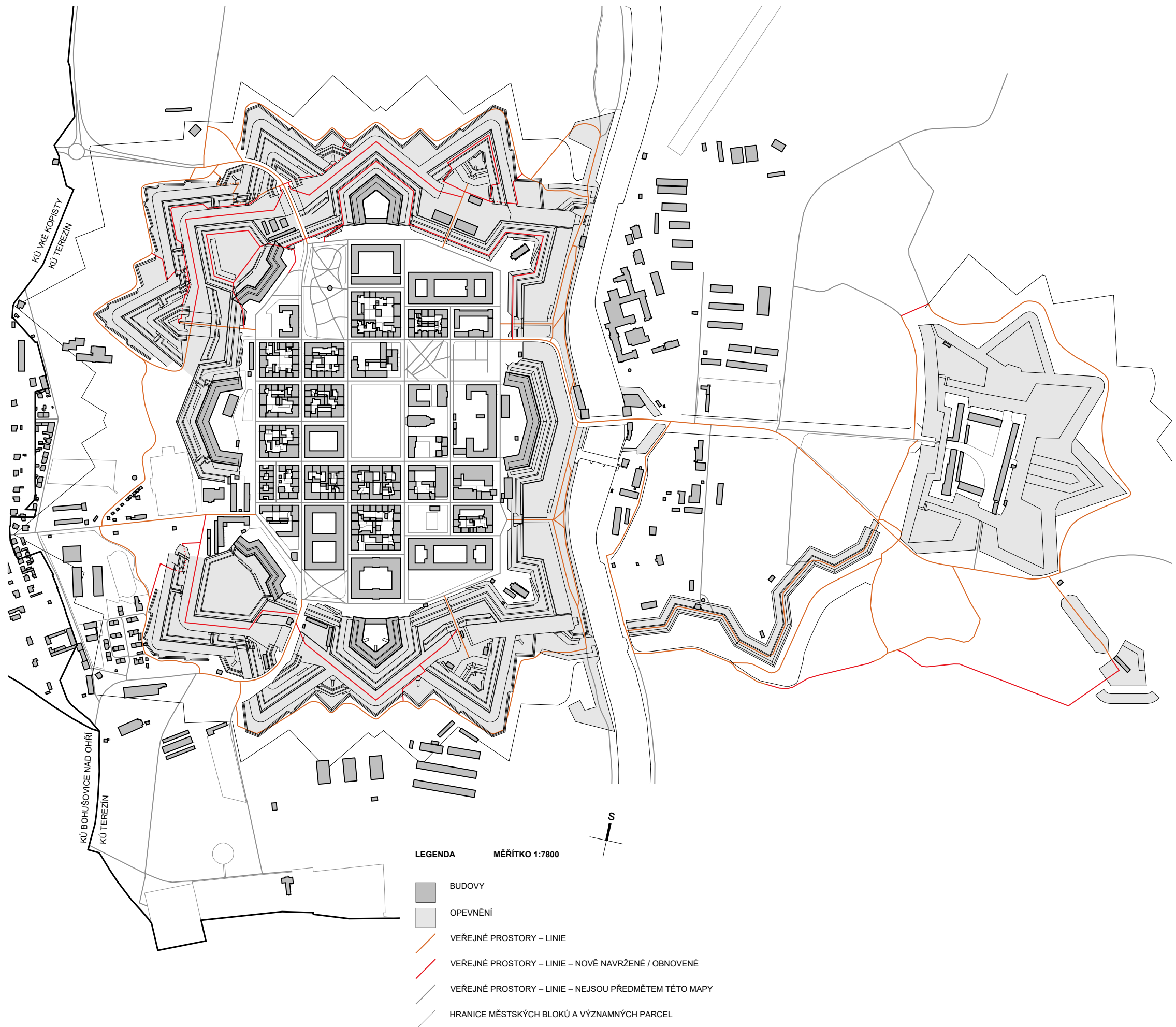
VEŘEJNÉ PROSTORY

LINIE – NA OPEVNĚNÍ

CESTY NA OPEVNĚNÍ

Tato mapa zobrazuje všechny významné liniové veřejné prostory v Terezíně, které se nacházejí v systému opevnění, nebo v jeho těsném okolí. Jde tedy především o vycházkové a turistické trasy, promenády či stezky, které jsou na mapě barevně rozděleny na již existující, a na cesty, které je vhodné nově navrhnout, nebo obnovit.

Smyslem obnovování původních tras a navrhování nových je tvorba uzavřeného systému cest, který bude nabízet řadu alternativních způsobů, jak se po pevnosti pohodlně pohybovat a zajistí, že se nikdy nebude nutné vrátet stejnou cestou, po které jste právě přišli.

VEŘEJNÉ PROSTORY

LINIE – NA OPEVNĚNÍ – DĚLENÍ

DĚLENÍ CEST NA OPEVNĚNÍ

Stejně jako ulice, lze i cesty na opevnění rozdělit na několik typů. Jejich dělení vychází především ze současného způsobu jejich využití a není jako v případě ulic tolik provázáno s historickou podobou pevnosti, řada cest v systému opevnění je navrhovaná zcela nově. Opevnění bylo totiž ze své podstaty původně navrženo jako nanejvýš obtížně průchodné prostředí. Obtížně průchozí a na pohyb nebezpečný prostor opevnění nevyhnutelně vede k nutnosti budovat v určitých jeho částech zábradlí a další bezpečnostní prvky. Podrobnější mapka znázorňující, v jakých segmentech cest je vhodné zábradlí umístit je zobrazena v pravém dolním rohu této stránky a samotné zábradlí je podrobně specifikováno na stranách 12 a 13.

1. Typ

Cesty vedoucí po vrcholu pevnostních valů a skrze příkopy. Jde o nezpevněné cesty řešené jako vysekaný prostor v trávě.

2. Typ

Okružní trasa sledující vnější okraj opevnění, nachází se na vrcholu tzv. glacisu a jde o zpevněnou cestu s mlatovým povrchem, která obepíná celý Terezín.

3. Typ

Segmenty ulic, které jsou součástí uzavřeného systému cest po opevnění a okolní krajině.

